

**GEDİZ İLÇESİNİN
EKONOMİK COĞRAFYASI**

**Ali ULUTÜRK
Yüksek Lisans Tezi**

Danışman: Prof. Dr. Lütfi ÖZAV

**Uşak
Şubat, 2020**

GEDİZ İLÇESİNİN EKONOMİK COĞRAFYASI

Ali ULUTÜRK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Coğrafya Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Lütfi ÖZAV

Uşak

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Şubat, 2020

ÖZET

GEDİZ İLÇESİNİN EKONOMİK COĞRAFYASI

Ali ULUTÜRK

Coğrafya Anabilim Dalı

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şubat 2020

Danışman: Prof. Dr. Lütfi ÖZAV

Gediz İlçesi; Kütahya İlinin 91 km. güney batısında, İç Anadolu ile Batı Anadolu arasında bir geçit üzerindedir. Coğrafi olarak ilçe yüksek dalgalı bir plato üzerinde kurulmuştur. İlçenin en önemli yer şekilleri “Murat Dağı ve Şaphane Dağı” olarak bilinmektedir. İlçenin kuzeyinde Hisarcık ve Emet, Güneyinde Uşak ve Banaz bulunmaktadır. İlçenin doğusunda Çavdarhisar, Aslanapa ile Altıntaş yer almakta, batısında ise Şaphane ile Simav yer almaktadır. Gediz ilçesi coğrafi olarak Gediz çevresine göre daha alçak düzeyde olduğu için iklim çevreye göre daha ılımlı bir karakter göstermekte olup, ilçe Akdeniz ve karasal iklim arasında bir geçiş iklimine sahiptir. Genel olarak ilçe alanının büyük bir kesimi dağlık gür ve geniş ormanlarla kaplıdır. Gediz’ de ilk yerleşim yaklaşık M.Ö. 1000-700 yıllarında başlamış olup, ilçenin ilk sakinleri Frigyalılar olarak bilinmektedir.

Gediz İlçesinin Ekonomik Coğrafyası, başlıklı bu çalışma; “*Gediz İlçesinin doğal ve beşeri özelliklerinin İlçedeki sosyal ve ekonomik yapı üzerindeki etkilerini coğrafi bakımdan irdelemeye*” yönelik olarak gerçekleştirilmiştir.

Bu bağlamda geçmişten günümüze bölgede doğa-insan etkileşiminin nasıl geliştiği, nüfus ve yerleşmenin ne şekilde dağıldığı ve bu dağılıma sebep olan nedenler araştırma kapsamında değerlendirilmiştir. Ayrıca çalışmada kırsal ve kentsel yerleşim yerlerindeki sorunları incelenmeye ve bu sorunlara çözüm yolları aranmaya çalışılmıştır. İlçe merkezi ve çevresinde yer alan yerleşim yerlerindeki farklı dağılım ve nüfus hareketleri ve demografik özellikler belirlenmeye çalışılmıştır.

Ayrıca ilçenin arızalı yer şekillerine sahip olması, dağlık alanların ve engebeli arazilerin çok olması nedeniyle bu arazilerin daha rasyonel ve verimli nasıl

kullanılması gerektiği araştırılarak, bu bağlamda tarımsal alanlar için hangi faaliyetlerin daha uygun olacağı konusunda fikirler geliştirilmeye çalışılmıştır.

Bu araştırmaya yönelik olarak öncelikle araştırma sahasındaki beşeri faaliyetler üzerinde etkili olan doğal ortamlar incelenmiş, daha sonra araştırma sahasındaki nüfus artış ve azalışları, yerleşme çeşitleri ve ekonomik faaliyetleri etkileyen diğer sebepler irdelenmiş ve elde edilen bu bulgular araştırmamıza dahil edilmiştir.

Bu bağlamda araştırmamızın hedeflerine ulaşılabilmesi için araştırma sahası ziyaret edilerek, araştırma sahasında bulunan kişi ve kurumlarla görüşmeler yapılarak sorunların kaynağı belirlenmeye çalışılmıştır. Görüşme ve mülakatlar sonucu elde edilen bilgiler literatürle ilişkilendirilerek yorumlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca “YÖK Ulusal Tez Merkezi, Üniversite ve Şehir Kütüphanesinde” araştırma yapılarak konu ile ilgili kütüphane katalogları taranmış ve araştırma sahası ile ilgili olan veriler çalışma kapsamında değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Ekonomik Coğrafya, Gediz, İlçe, Ekonomi.

ABSTRACT**ECONOMIC GEOGRAPHY OF GEDİZ DİSTRİCT”**

Ali ULUTÜRK

Department of Geography Sciences
Institute of Social Sciences Uşak University

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Lülfi ÖZAV

Gediz District; 91 km of the Province of Kütahya. south length is on a passage between Central Anatolia and Western Anatolia. As a co cluster, the district was established on a high-wave plateau. The most important landforms of the district are known as "Murat Mountain and Şaphane Mountain". The copy of the district is Hisarcık and Emet, and to the south is Uşak and Banaz. The trail of the district is Çavdarhisar, Aslanapa and Altıntaş, and if used, Şaphane and Simav are located. Gediz district Co shows a more moderate character compared to the climate because it is applied lower than the form of crowding, and the district has a transition climate between Mediterranean and continental climate. Generally, a large part of the district is covered with mountainous, bushy and wide forests. The first settlement in Gediz is about BC. It started in the years 1000-700, and the first inhabitants of the district are known as the Phrygians.

This study titled Economic Geography of Gediz District; It was carried out in order to "examine the effects of the natural and human characteristics of Gediz District on the social and economic structure in the district in terms of geography".

In this context, how nature-human interaction has developed in the region from past to present, how the population and settlement are distributed and the reasons that cause this distribution are evaluated within the scope of the study. In addition, in the study, it was tried to examine the problems in rural and urban settlements and seek solutions to these problems. The different distribution and population movements and demographic characteristics of the settlements in the district center and its surroundings were tried to be determined.

In addition, because the district has defective landforms, mountainous areas and rugged lands, it has been investigated how these lands should be used more rationally and efficiently, and in this context, ideas about which activities will be more suitable for agricultural areas have been tried to be developed.

For this research, first of all, the natural environments that affect human activities in the research area were examined, then the population increase and decrease, settlement types and other reasons affecting economic activities in the research area were examined and these findings were included in our research.

In this context, in order to achieve the objectives of our research, the source of the problems was tried to be determined by visiting the research area and interviewing people and institutions in the research field. The information obtained as a result of interviews and interviews was tried to be interpreted in relation to the literature. In addition, a research was carried out in the "YÖK National Thesis Center, University and City Library" and the library catalogs related to the subject were scanned and the data related to the research field were evaluated within the scope of the study.

Key Words: Geography, Economic Geograh, Gediz, District, Economic.

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın hazırlanmasında bana her zaman destek olan, güç veren ve motivasyonumu yüksek tutan danışmanım Prof. Dr. Lütfi ÖZAV'a ve yoğun çalışmalarım sırasında sabır gösterdiği ve bana katlandığı için sevgili aileme sonsuz teşekkürler ederim. Ayrıca tezin hazırlanması sürecinde akademik anlamda destek olarak çalışmalarına katkıları olan değerli hocalarım Doç. Dr. Mehmet DENİZ, Dr. Öğretim Üyesi İbrahim GÖKBURUN ve Dr. Öğretim Üyesi Üzeyir YASAK ile Dr. Öğretim Üyesi Selahattin POLAT'a teşekkür ederim.

Bu çalışmayı yaparken gerek verilerin toplanmasında gerek kurumlar arasındaki iletişimin sağlanmasında Gediz Kaymakamlığı'na ve Kaymakamlık Yazı İşleri Müdiresi Nihal BİRCAN Hanımefendi ve Gediz İlçe Nüfus Müdürlüğü'ne ve Nüfus Müdürü Naci ÖZDEMİR Bey'e teşekkür ederim. Bu süreçte küçük veya büyük yardımını esirgemeyen, bana yol gösteren başta mesai arkadaşlarım değerli Enstitü Personelleri olmak üzere herkese sonsuz teşekkürler sunarım.

Ali ULUTÜRK

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Ali ULUTÜRK

Doğum Yeri ve Tarihi : Kütahya /Gediz- 10.10.1983

Önlisans : Selçuk Üniversitesi. Büro Yönetimi ve Sekreterlik Bölümü

Lisans Öğretimi : Anadolu Üniversitesi, Açık Öğretim Fakültesi, İşletme Bölümü

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : Amasya Üniversitesi, İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı, Memur.

Uşak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Memur (Şef)

İletişim

e-posta adresi : ali.uluturk@usak.edu.tr

İÇİNDEKİLER

TEZ ÖZETİ	iii
ABSTRACT	v
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖNSÖZ.....	vii
ÖZGEÇMİŞ	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
HARİTALAR LİSTESİ.....	xiv
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ	xv
GRAFİKLER LİSTESİ	xvii
GİRİŞ	1
1. Araştırma Sahasının Yeri, Sınırları ve Özellikleri.....	1
2. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM

EKONOMİK FAALİYETLERİ ETKİLEYEN COĞRAFİ FAKTÖRLER

1.1. Doğal Faktörler	6
1.1.1. Jeomorfolojik Özellikler.....	6
1.1.2. İklim Özellikleri.....	8

1.1.3. Hidrografik Özellikler	9
1.1.4. Toprak Özellikleri	9
1.1.5. Bitki Örtüsü Özellikleri	10
1.2. Beşeri Faktörler.....	12
1.2.1. Nüfus	12
1.2.1.1. Nüfusun Gelişimi	12
1.2.1.2. Nüfus Hareketleri	13
1.2.1.3. Nüfusun Yaş ve Cinsiyet Yapısı	16
1.2.1.4. Nüfusun Eğitim Yapısı	17
1.2.1.5. Nüfus Yoğunluğu ve Dağılışı	22
1.2.2. Yerleşme	25
1.2.2.1. Yerleşmenin Tarihsel Gelişimi	25
1.2.2.2. Yerleşme Adları	26
1.2.2.3. Yerleşme Şekilleri	29

İKİNCİ BÖLÜM

EKONOMİK FAALİYETLER

2.1 Tarım	57
2.1.1. Gediz’de Tarımın Genel Özellikleri.....	57
2.1.2. Arazi Kullanımı.....	58
2.1.3. Parsel Büyüklükleri ve Mülkiyet Durumu.....	58
2.1.4. Yetiştirilen Tarım Ürünleri	59
2.2. Hayvancılık Faaliyetleri	74
2.3. Ormancılık	75
2.4. Madencilik.....	79

2.5. Sanayi	80
2.6. Ticaret	84
2.7. Ulaşım	84
2.8. Turizm	87

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

3.1. Ekonomik Coğrafya Kaynaklı Sorunlar ve Çözüm Önerileri	97
---	----

KAYNAKÇA	100
-----------------------	------------

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Yıllara Göre İlçe Merkezi, Kır Nüfusu ve Toplam Nüfus Sayıları	13
Tablo 2. Yıllara Göre İlçe Merkezi, Belde ve Köylerdeki Nüfus Sayıları	14
Tablo 3. Yıllara Göre Doğum ve Ölüm Sayıları.....	15
Tablo 4. Gediz İlçesinde Nüfusun Yaşlara Göre Sayıları	16
Tablo 5. Gediz İlçesi Nüfusunun Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı	17
Tablo 6. Gediz İlçesindeki Öğrencilerin Sayısı.....	18
Tablo 7. Gediz Halk Eğitim Merkezi Kursları ve Kursiyer Sayıları	19
Tablo 8. Gediz Meslek Yüksekokulu Bünyesindeki Bölümler	21
Tablo 9. Gediz Sağlık Hizmetleri MYO Bünyesindeki Bölümler.....	22
Tablo 10. 2018 Yılı Yerleşim Yerlerinde Yaşayan Nüfus Verileri	22
Tablo 11. Yerleşim Adlarında Belirleyici Öğeler	28
Tablo 12. Gediz İlçesi Spor Tesisleri	48
Tablo 13. Gediz İlçesi Sağlık Kurumları Personel Verileri.....	52
Tablo 14. Gediz İlçesi Arazi Kullanım Dağılımı.....	54
Tablo 15. Gediz İlçesi Sulama Gölet ve Havuzları.....	55
Tablo 16. Gediz İlçesi Arazi Kullanım Dağılımı.....	57
Tablo 17. Gediz İlçesinde Yetiştirilen Sebze Türleri.....	58
Tablo 18. Gediz İlçesinde Yetiştirilen Meyve Çeşitleri	61
Tablo 19. Gediz İlçesinde Yetiştirilen Tarla Ürünleri.....	62
Tablo 20. 2018 Yılı Yemelik Baklagiller Üretim Miktarları.....	65
Tablo 21. 2018 Yılı Yem Bitkileri Üretim Miktarları.....	66
Tablo 22. 2018 Yılı Sanayi Bitkileri Üretim Miktarları.....	69
Tablo 23. 2018 Yılı Diğer Tarla Bitkileri Üretim Miktarları	71

Tablo 24. Gediz İlçesinde Yetiştirilen Hayvan Türleri	73
Tablo 25. Gediz İlçe ve Köyleri Maden Rezervleri	79
Tablo 26. Gediz OSB Üretim Yapan Şirketler	82
Tablo 27. İlçedeki Ticari Kurum ve Kuruluşlar.....	83
Tablo 28. Gediz İlçesi 2019 Yılı Günlük Araç Sayıları Ortalamaları.....	85
Tablo 29. Gediz İlçesi 2019 Yılı Konaklama İstatistikleri	87

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1: Gediz İlçesinin Konum Haritası	2
Harita 2: Gediz İlçesinin Topografya Haritası.....	3
Harita 3: Gediz İlçesinin Jeomorfoloji Haritası	6
Harita 4: Gediz İlçesinin Jeoloji Haritası	7
Harita 5: Gediz İlçesinin Toprak Haritası	10
Harita 6: Gediz İlçesinin Bakı Haritası	11
Harita 7: Gediz İlçesinde Domates Ekilen Arazilerin Dağılımı	59
Harita 8: Gediz İlçesinde Biber Ekilen Arazilerin Dağılımı	60
Harita 9: Gediz İlçesinde Vişne Üretimi Yapılan Bağların Dağılışı.....	61
Harita 10: Gediz İlçesinde Kiraz Üretimi Yapılan Bağların Dağılışı	62
Harita 11: Gediz İlçesinde Buğday Ekilen Arazilerin Dağılışı.....	63
Harita 12: Gediz İlçesinde Arpa Ekilen Arazilerin Dağılışı	63
Harita 13: Gediz İlçesinde Çavdar Ekilen Arazilerin Dağılışı	64
Harita 14: Gediz İlçesinde Yulaf Ekilen Arazilerin Dağılımı	64
Harita 15: Gediz İlçesinde Nohut Ekilen Arazilerin Dağılımı.....	65
Harita 16: Gediz İlçesinde Bakla Ekilen Arazilerin Dağılımı	66
Harita 17: Gediz İlçesinde Fiğ Ekilen Arazilerin Dağılımı	67
Harita 18: Gediz İlçesinde Mısır Ekilen Arazilerin Dağılımı.....	68
Harita 19: Gediz İlçesinde Yonca Ekilen Arazilerin Dağılımı	69
Harita 20: Gediz İlçesinde Şeker Pancarı Ekilen Arazilerin Dağılımı	70
Harita 21: Gediz İlçesinde Haşhaş Ekilen Arazilerin Dağılımı	70
Harita 22: Gediz İlçesinde Sarımsak Ekilen Arazilerin Dağılımı.....	71
Harita 23: Gediz İlçesinde Nadasa Bırakılma Arazilerin Dağılımı.....	72

Harita 24: Gediz İlçesinde Boş Bırakılan/Ekilmeyen Arazilerin Dağılımı	72
---	----

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Foto 1. Kuşbakışı Gediz İlçe Merkezi Resmi	25
Foto 2. Gediz Deprem Sonrası Yıkılmış Ev Görüntüsü	31
Foto 3. Eski Gediz Görüntüsü.....	32
Foto 4. Eski Gediz Evleri Görüntüsü	33
Foto 5. Gediz Deprem Anıtı.....	34
Foto 6. Eski Gediz Geleneksel Ahşap Konutlarından Bir Görüntü	35
Foto 7. Gazenferağa Camii ve Külliyesi.....	36
Foto 8. Gazenferağa Camii (Deprem Sonrası).....	36
Foto 9. Gazenfer Ağa Hamamı	37
Foto 10. Su Kemerı	37
Foto 11. Eski Gediz Su Kemerı.....	38
Foto 12. Gediz Kömür Madeni Görüntüsü	39
Foto 13. Gökler Kasabası.....	40
Foto 14. Yeni Kent Kasabasında Heyalan Olan Yerleşim	41
Foto 15. Yenikent Kasabası	42
Foto 16. Gediz İlçesi Kaymakamlık Binası	45
Foto 17. Gediz İlçesi Belediye Binası	45
Foto 18. Geleneksel Asker Uğurlama ve Folkloru	46
Foto 19. Gediz OSB Yerleşim Planı	50
Foto 20. Gediz Devlet Hastanesi	51
Foto 21. Mısır Tarlası	68
Foto 22. Hayvan Yetiştiriciliği Görüntüsü	74
Foto 23. Murat Dağı Orman Tesisleri Görüntüsü	75
Foto 24. Murat Dağı Orman Orman Alanı Kış Görüntüsü	75

Foto 25. Gediz İlçesi Ilıca Kaplıcaları	76
Foto 26. Gediz İlçesi Ilıca Kaplıcaları Termal Kaynağı Havuzu	77
Foto 27. Gediz İlçesi Ilıca Termal Kaynağı	77
Foto 28. Kütahya İli Maden Haritası	78
Foto 29. Gediz İlçesi OSB Hizmet Binası	80
Foto 30. Gediz İlçesi OSB Kuş Bakışı Genel Görünümü	81
Foto 31. Gediz İlçesi Kara YollarıŞeması	84
Foto 32. Devlet Yolları Trafik Hacim Haritası 2019	85
Foto 33. Murat Dağı Kaplıcası İç Görünümü	87
Foto 34. Murat Dağı Kaplıcası Dış Görünümü	88
Foto 35. Murat Dağı Kamp Tesisleri	88
Foto 36. Murat Dağı Açık Termal Havuz	89
Foto 37. Murat Dağı Kamp Alanı	89
Foto 38. Murat Dağı Kayak Tesisleri	90
Foto 39. Murat Dağı Kayak Tesisleri Kayak Alanı	90
Foto 40. Ilca Kaplıcası Aquapark	91
Foto 41. Ilca Kaplıcası Aqua Park İç Görüntüsü	92
Foto 42. Geleneksel Tarihi Eski Gediz Evleri Görüntüsü	93
Foto 43. Geleneksel Tarihi Eski Gediz Evleri ve Sokakları	94
Foto 44. Eski Gediz Tarihi Su Kemerı	95

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Gediz İlçesinin 2007-2018 Yılları Nüfus Grafiği	14
Grafik 2: Gediz İlçesinin 2008-2018 Yılları Nüfus Artış Hızı Grafiği	14
Grafik 3: Gediz İlçesi Nüfus Dağılım Grafiği.....	24
Grafik 4: Gediz İlçesi Arazi Kullanım Dağılım Grafiği	54

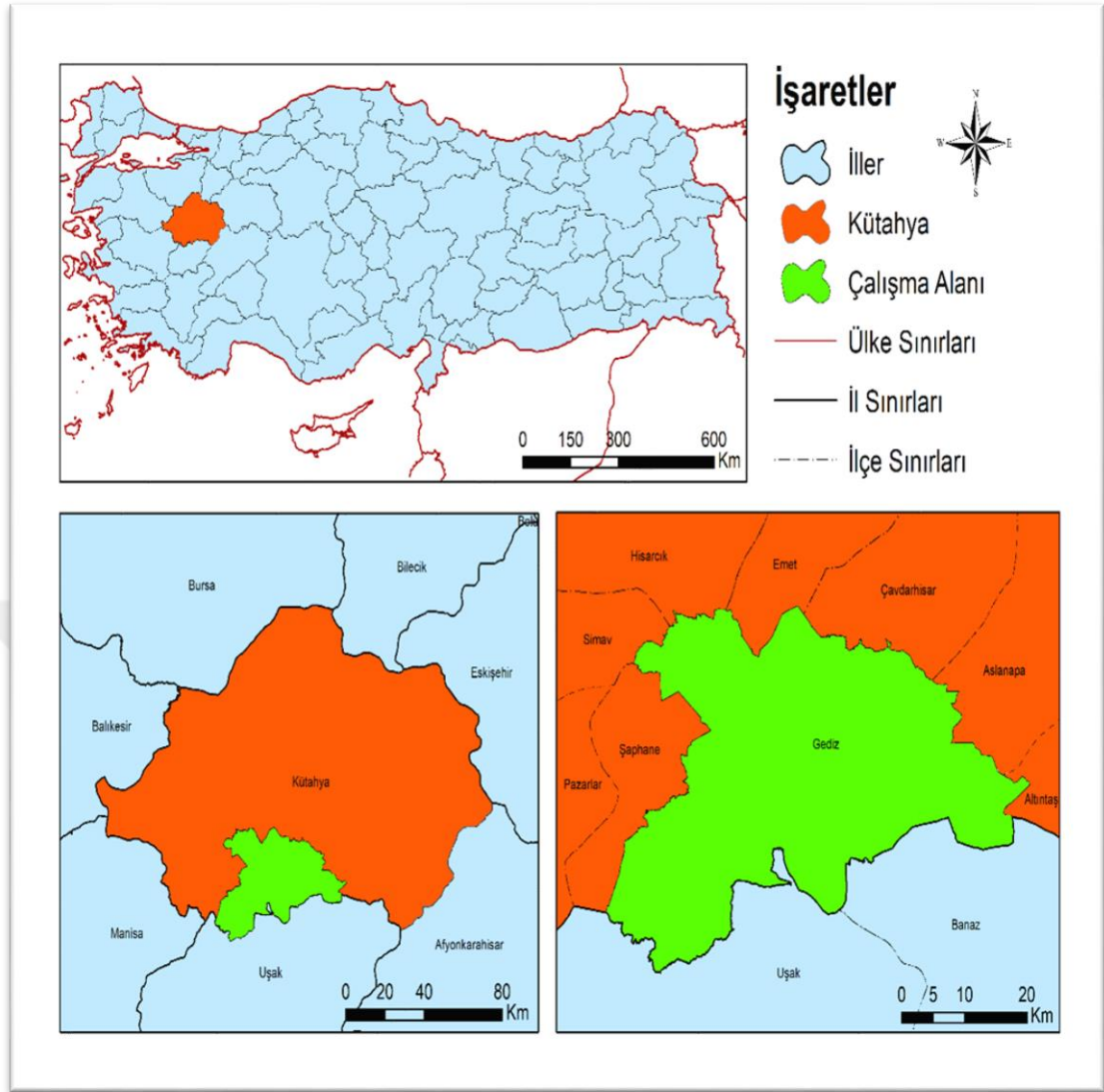
GİRİŞ

1. Araştırma Sahasının Yeri, Sınırları ve Özellikleri

Gediz İlçesi Kütahya İlinin 91 km. güney batısında yer almakta olup, İç Anadolu ve Batı Anadolu arasında İç Batı Anadolu diye adlandırılan geçit üzerin bulunmaktadır. Gediz 1.733 km² yüzölçümü ile 736 metre rakımda bulunmaktadır. Gediz ortalama 1100 ile 1200 m. yükseklikte ve dalgalı bir plato üzerinde kurulmuş bir yerleşimdir. Murat Dağı 2310 metre ve Şaphane Dağı 2.121 m. ilçenin en önemli yer şekilleri arasındadır. İlçe 700-800 m. civarında bir plato olarak kabul edilirse Murat Dağı ve Şaphane dağı dışında ilçede birbirinden bağımsız ortalama 1000 m. civarında yüksekliğe sahip pek çok tepe bulunmaktadır. Bu sebeple sırt alanların yoğun olduğu görülmektedir. İlçe bu nedenle çok arızalı bir yer şekline sahiptir (Gediz Kaymakamlığı Brifing Raporları, 2017: 4).

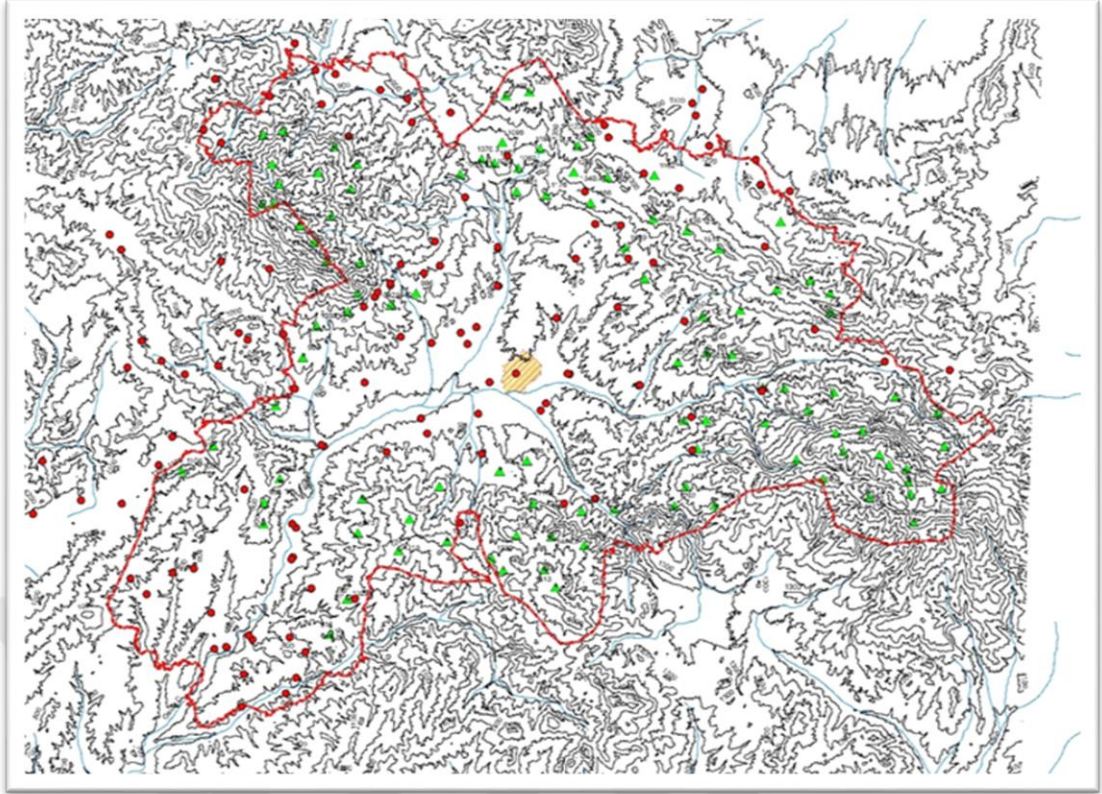
Gediz'in konumu çevresine göre daha alçak düzeyde olduğundan İlçe iklimi çevreye göre daha ılımlı bir karakter kazanmıştır. İlçede Akdeniz ve karasal iklim tipleri arasında bir geçiş iklimi sözkonusu olup, ilçenin büyük bir bölümü dağlık gür ve geniş ormanlarla kaplıdır.

İlçenin kuzeyinde Hisarcık ve Emet ilçeleri, Güneyinde Uşak ve Uşak ilinin ilçesi Banaz bulunmaktadır. İlçenin doğusunda Çavdarhisar, Aslanapa ile Altıntaş yer almakta iken batı sınırında ise Şaphane ile Simav yer almaktadır.

Harita 1. Gediz İlçesinin Konum Haritası

İlçe 1970 yılında yaşanan depremden sonra yeniden kurulmuş olup, ilçedeki konutların neredeyse tamamı yeni yapı olarak sosyal mesken tipinde, bahçeli ve bir kısmı da apartman şeklindedir. Ancak son yıllarda ilçede geniş ve lüks evler inşa edilmektedir. 1970 yılında ilçede deprem sonrasında yurt dışına göç vermesi ve çevre büyük şehirlerle etkileşim halinde olması ilçede önemli bir gelişim göstermiştir. Özellikle yurt dışına göç eden ilçe halkının büyük bir bölümü kazançlarını birleştirerek küçük ve büyük boy ölçekli işletme ortaklıkları oluşturarak ilçenin ekonomik gelişimine büyük katkı sağlamışlardır.

Harita 2. Gediz İlçesinin Topografya Haritası

İlçenin adını taşıyan kaynağını Murat Dağı, Eğrigöz ve Şaphane dağından alan ve 401 km. uzunluğunda olup su toplama havzası 17.500 km²'dir. Gediz Nehri kendi adını taşıyan ovayı suladıktan sonra İzmir Körfezi'nin dış kesiminde büyük bir delta çizerek Ege Denizi'ne dökülür (Gediz Kaymakamlığı Birifing Raporu, 2017: 4). Gediz Nehri, Büyük Menderes Nehrinden sonra Anadolu'dan Ege Denizine dökülen ikinci büyük nehir olma özelliğine sahiptir. Taşkın olduğu zamanlarda yatak değiştiren Gediz Nehri yaklaşık 40.000 hektarlık bir delta meydana getirmiştir. 1998 yılında Gediz Deltası Ramsar alanı ilan edilerek koruma altına alınmıştır.

Gediz Nehrinin şuan en önemli sorunlarının başında kirlilik gelmektedir. Bunun için birlik kurulmuş ancak devlet desteği ve caydırıcı cezalar uygulanmadığı için kirlilik problemi çözülememiştir. Bu kirlilik sonucu nehirde geçmişte başta levrek olmak üzere sazan, yılan balığı, kefal gibi pek çok tür yaşarken, bugün artık çok sınırlı yerlerde yayın balığı bulunmaktadır. Bu bağlamda son yıllarda nehrin suyunun rengi ve kokusu da kirliliği göstermektedir (<http://www.turkiyesulakalanlari.com/gediz-deltası-izmir/> Erişim Tarihi: 20 Ağustos 2018).

2. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

İnsan ile doğal yaşam arasındaki ilişkiyi inceleyen Coğrafya biliminin ışığında hazırlanan bu yüksek lisans tezinin amacı, Gediz İlçesinin doğal ve beşeri özelliklerinin İlçedeki sosyal ve ekonomik yapı üzerindeki etkilerini coğrafi bakımdan incelemektir. Bu araştırma için öncelikle araştırma sahasındaki beşeri faaliyetler üzerinde etkili olan doğal ortam incelenmiştir. Şüphesiz sosyal ve ekonomik faaliyetlerin gelişimini etkileyen tek faktör doğal ortam ve yaşanan doğal süreçler değildir. Bu nedenle araştırma sahasındaki nüfus artış ve azalışları, yerleşme çeşitleri ve ekonomik faaliyetleri etkileyen diğer sebepleri bulmak için bazı sorular sorulmuş; bu sorulara verilen cevaplar sayesinde yeni bulgular ortaya çıkmış, bu bulgular araştırmamıza dahil edilmiştir.

Gediz'in kurulduğu alan üzerinde yerleşim M.Ö. 1000-700 yıllarında başlamıştır. İlçenin ilk sakinleri Frigyalılar'dır (Gediz Kaymakamlığı Birifing Raporu, 2017: 4) O dönemden günümüze kadar araştırma sahasında doğal ortam-insan etkileşiminin nasıl geliştiği, nüfus ve yerleşmenin ne şekilde dağıldığı, bu dağılımlara sebep olan nedenler neler olduğu araştırmamızın amaçlarından biridir. Bu yerleşmelerin özelliklerinin yanında kırsal ve kentsel yerleşim yerlerindeki sorunlar incelenmeye ve bu sorunlara çözüm yolları aranmaya çalışılmıştır. İlçe merkezi ve çevresinde yer alan yerleşim yerlerinde farklı dağılım ve nitelikte olan bu yerleşmelerdeki nüfusun seyri, nüfus hareketleri ve demografik özelliklerin belirlenmesine gayret edilmiştir. İlçenin arızalı bir yer şekillerine sahip olması, dağlık alanların ve engebeli arazilerin çok olması nedeniyle bu arazilerin daha rasyonel ve verimli nasıl kullanılması için neler yapılması gerektiğini araştırılmıştır. Tarımsal alanlar için hangi faaliyetlerin daha uygun olacağı konusunda fikirler geliştirilmeye çalışılmıştır.

Coğrafyacılar, çalışmalarında kullanacakları birçok veriyi yöre gözlemleri ya da yerinde gezi ve gözlemlerle elde etmektedirler (Doğanay, 2002: 45). Araştırmamızın hedefine ulaşılabilmesi için araştırma sahasına birçok kez gidilmiş ve araştırma sahasında bulunan kişilerle mülakatlar yapılmış sorunlar kaynağında incelenmiştir. Bu mülakatlar sayesinde elde edilen bilgiler literatürle ilişkilendirilerek yorumlanmaya çalışılmıştır.

Bu amaçla *araştırmanın ön hazırlığı* olarak kabul edilen (Doğanay, 2002: 38) literatür tarama süreci başlatılmış, araştırma sahasıyla ilgili olarak daha önce yapılmış olan coğrafya ve coğrafya dışındaki bilim dallarında hazırlanmış araştırmalar incelenmiştir. YÖK Ulusal Tez Merkezi verileri, Uşak Üniversitesi ve Şehir Kütüphanesindeki kaynaklar araştırılmış, konu ile ilgili farklı kütüphane kataloglarında taramalar yapılmış ve buralardaki eserler ve kaynaklardan araştırma sahamızla ilgili olan veriler incelenmiştir.

Nüfus, yerleşme ve bir kısım ekonomi ile bağlantılı veriler ilçedeki resmi kurumlardan doğrudan sağlanmış ve yanında TÜİK'in istatistiklerinden de yararlanılmıştır. Yerleşmelerin, araştırma sahasındaki ekonomik faaliyetlerin nitelikleri ve problemlerini iyi analiz edebilmek için, TÜİK ve ilgili kurumlardan alınan verilerin yanında mülakat aracılığıyla doğrudan görüş ve veri de sağlanmıştır. Elde edilen bu veriler, araştırmanın birçok yerinde kullanılmıştır

Gediz Orman İşletme Şefliğinden alınan veriler, amenajman planları ve saha gözlemleri ile araştırma sahasının hidrografik özellikleri ve doğal bitki örtüsü özellikleri belirlenmiştir. Gediz Kaymakamlığı, Gediz Kadastro Müdürlüğü, Gediz İlçe Tarım Müdürlüğü, Gediz Ticaret Odası, Gediz Ziraat Odası, Nüfus Müdürlüğü, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, İlçe Halk Kütüphanesi Esnaf Odaları gibi bazı sivil ve resmi kurumlarda görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler yoluyla elde edilen verilerle, eldeki bilgi ve düşüncelerimizi bu kurum, kuruluş idarecileri ve çalışanlarıyla paylaşıp, onların fikirlerini de dikkate alarak en doğru yorumlara ulaşılmaya çalışılmıştır.

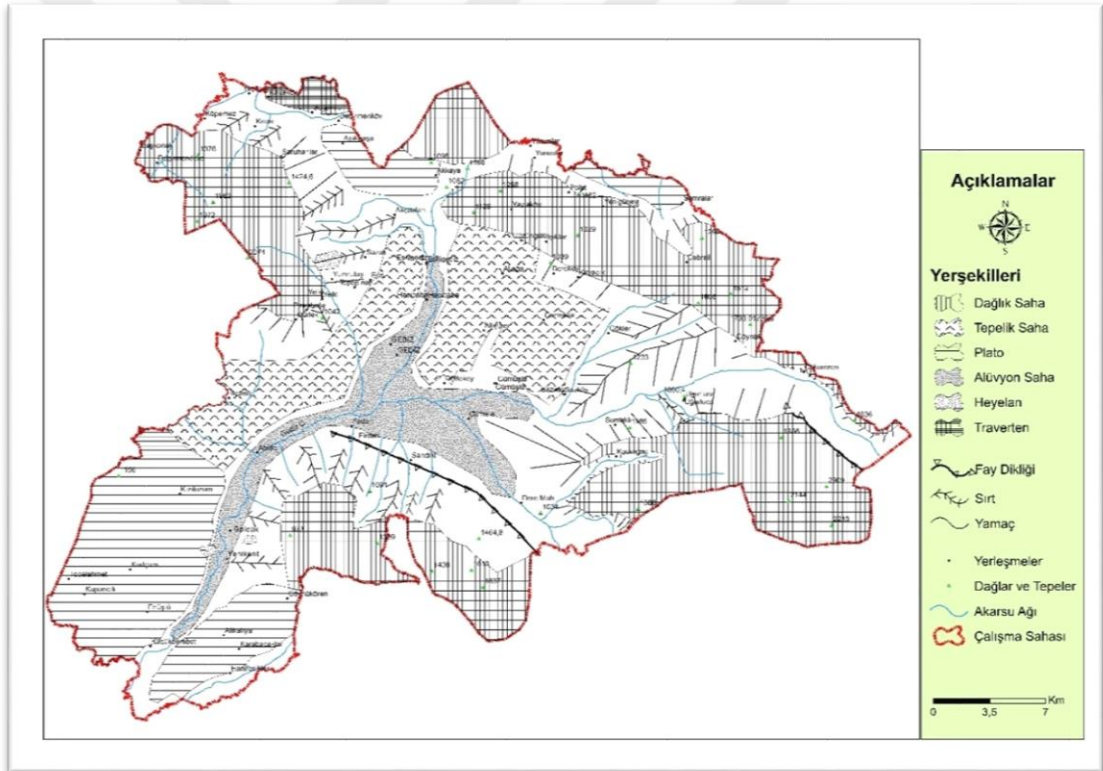
BİRİNCİ BÖLÜM

EKONOMİK FAALİYETLERİ ETKİLEYEN COĞRAFİ FAKTÖRLER

1.1. Doğal Faktörler

1.1.1. Jeomorfolojik Özellikler

Araştırma sahası 700-800 m. civarında bir plato olarak kabul edilirse Murat Dağı ve Şaphane dağı birbirinden bağımsız ortalama 1000 m. civarında yüksekliğe sahip pek çok tepe mevcuttur. Bu sebeple sırt alanların yoğun olduğu görülmektedir. İlçe bu nedenle çok arızalı bir yer şekline sahiptir.

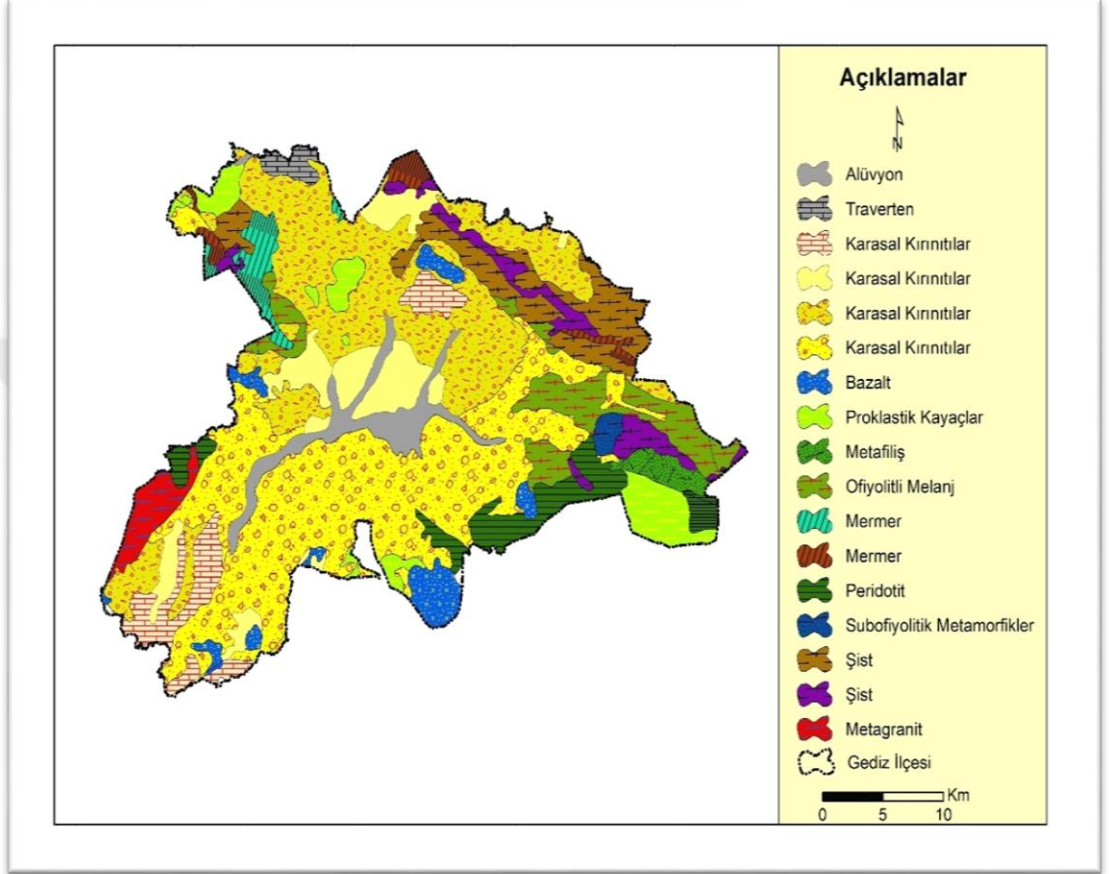

Harita 3. Gediz İlçesinin Jeomorfoloji Haritası

Araştırma sahasını etkileyen iki büyük dağın jeomorfolojik özelliklerini detaylı olarak incelediğimizde;

Murat Dağı: İç Batı Anadolu Bölümü'nün en yüksek dağdır. Yükseltisi 2.310 metredir. 4 önemli hidrografik havzanın su dağıtım noktası durumundadır. Bu havzalar

Akarçay, Porsuk (Sakarya), Gediz, Büyük Menderes Havzalarıdır. Murat Dağı Kuzeybatı–Güneydoğu yönünde uzanmaktadır. Faylarda bu doğrultuya uyumlu şekilde doğrultusu vardır. Dağın Kuzey tarafında Fay Dikliği dikkati çeker. Gümele deresi ve Murat Çayı tarafından yarılmıştır.

Harita 4. Gediz İlçesinin Jeoloji Haritası

Şaphane (Akdağ) Dağı: Gediz ilçe merkezinin batısında yer alır. 2121 metre yükseltisi vardır. En yüksek zirvesini Ulugedik oluşturmaktadır. Temelini metamorfik kayalar meydana getirir.

Bu bağlamda konu ile ilgili araştırma yapan akademisyenler; *“Jura dönemine ait kireç taşları ve neojen dönemine ait volkanitler yayılış gösterirmektedir. Zirve kısımları kalkerlerden meydana gemektedir. Bu dağ Kuzeyden ve Güneyden Eğim Atımlı Faylar tarafından kesilmekte ve tektonik olarak aktif bir sahada bulunmaktadır. Nitekim bölge 28 Mart 1970 tarihinde meydana gelen depremden etkilenmiş ve Eskigediz, Akçaalan, Yeşilova, Kayaköy arasında yüzey kırıkları meydana gelmiştir.*

Bu nedenle hala bu fay hatları üzerinde heyelanlar görülebilmektedir. Ayrıca bu fay hatlarında yüzeye çıkan sıcak sular (Ilıca, Hamamköy) deprensellik bakımından aktif olduğunu gösteren işaretlerdir” şeklinde açıklamalar getirmektedir (Polat, 2019).

Plato Sahaları: İlçenin kuzeybatı kısmında Gediz Nehri ve kolları tarafından yarılması sonucunda platolar meydana gelmiştir. Abide yerleşkesinin güneybatısında yer alan Üzümlü platosu olarak nitelendirilen plato neojene ait formasyonlar üzerinde meydana gelmiştir. Doğuda ise Murat Dağından inen akarsuların yarması sonucunda Göynükören ve çevresi plato haline gelmiştir. Bu plato Üzümlü Platosuna göre daha fazla yarılmıştır. Plato sahasını oluşturan akarsuların vadilerinde sık sık heyelanlar görülmektedir. Gölcük ve Yenikent yerleşmelerinde olduğu olduğu gibi bazı heyelanlar yerleşmeyi etkileyerek yerinin değiştirilmesine neden olmuştur.

1.1.2. İklim Özellikleri

Genel olarak ilçede iklimi şekillendiren en önemli etkenler denizden uzaklık ve yükseltilerdir. Bu nedenle ilçede karasal iklim söz konusudur. Ancak ilçenin çevresine göre yükseltilerinin düşük olması, iklim özelliklerinde farklılıklar ortaya çıkmasına neden olmaktadır. İlçe konumunun çevreye göre daha alçakda olması, ilçenin iklimini daha ılıman hale getirmektedir. Gedizi Akdeniz ve karasal iklimleri arasında bir geçiş iklimine sahiptir. Yıllık ortalama sıcaklık değeri 12,4°C olup, Temmuz ayı sıcaklık ortalaması 23,1°C ve Ocak ayı ortalaması ise 2,1°C dır. Günlük sıcaklıkların 30°C'nin üstünde seyrettiği gün sayısı ortalama 56 gün, sıfırın altına düştüğü gün sayısı ise 48 gün olarak tesbirt edilmiştir. İlçede en düşük sıcaklık -15°C ile 21.01.1974 tarihinde, en yüksek sıcaklık ise 38.9°C ile 07.07.1980 tarihinde görülmüştür. İlçe çoğu zaman batı ve kuzeybatıdan gelen alçak basınç merkezlerine bağlı cephe sistemlerinin etkisi altında kalmakta ve bu nedenle de kuzey yönlü rüzgarların hakimiyeti altında kalmaktadır. İlçede yağış rejimi; karasal iklimi ile Akdeniz İkliminin yağış rejimi arasında bir özellik göstermektedir.

Bu nedenle yağış rejimi yıllara göre salınımlar göstermekte olup, kar yağışlı gün sayısı çevresine göre oldukça düşüktür. En fazla yağış daha çok kış ve bahar aylarında görülürken, yazlar genellikle kurak geçmektedir. Ortalama yıllık yağış miktarı 595 mm. Ve en fazla yağış 27.12.1981 tarihinde 205 mm. olarak ölçülmüştür.

1.1.3. Hidrografik Özellikler

Araştırma sahasındaki dağlık alanlar bölgedeki diğer coğrafi özellikler gibi benzer özelliklere sahiptirler. Özellikle Murat ve Şaphane Dağları birer su bölümü çizgisi olarak Karadeniz, Ege ve Marmara denizine kaynak oluştururlar. Bu bağlamda Murat Dağı Büyük Menderes, Gediz ve Sakarya nehirlerinin havzalarını besleyerek, Şaphane Dağı Gediz ve Susurluk nehirlerinin yukarı çığırını oluşturmaktadır. Gediz Çayı ilçenin kuzeyinden döğmekte ve Murat Dağ'ında bulunan yüzden fazla pınarların toplanması ile ortaya çıkmaktadır. Bu pınarlardan Çokrağan Suyu ile birleşen Murat Çayına Abide altlarında Şaphane Dağından kopup gelen Ilıcasu kaplıcalarının da sularını toplayan Hamam Su Deresi birleşerek Gediz nehrini oluşturmaktadır.

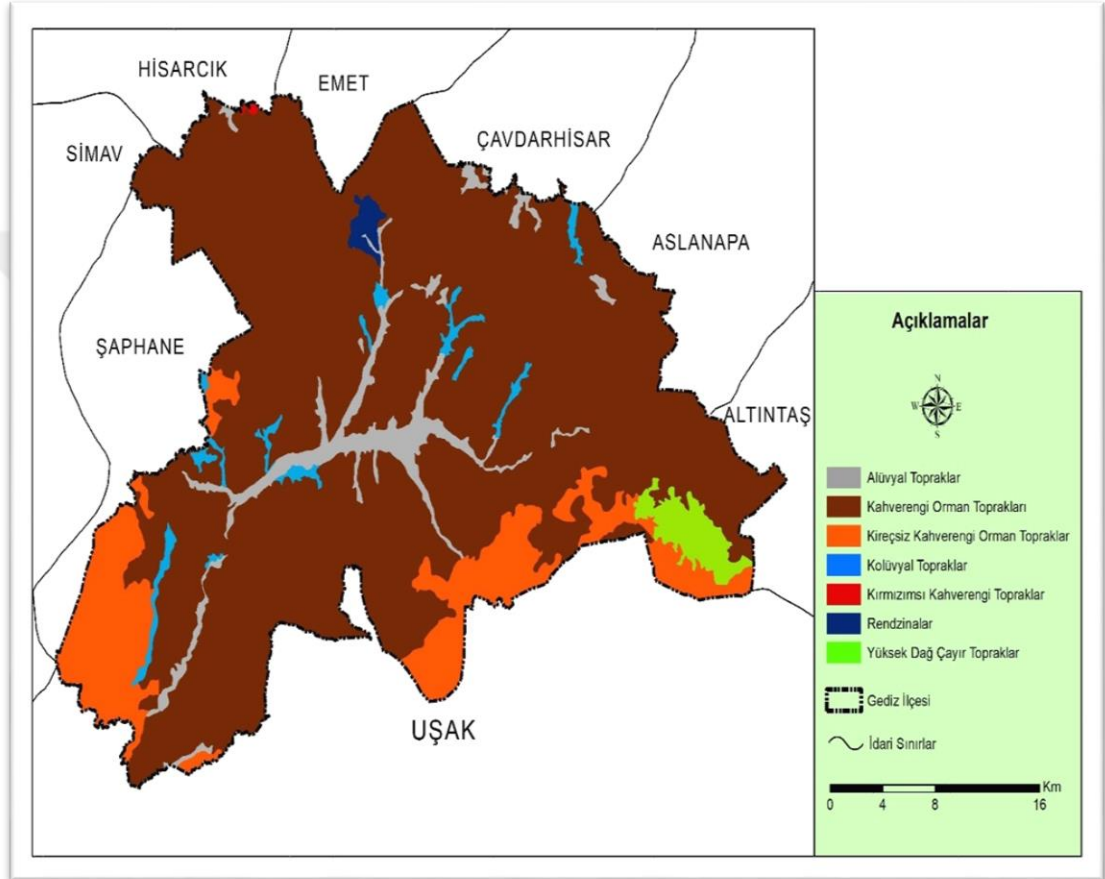
Bölgede yaşanan yaz kuraklıkları bu akarsuların çoğunun kurumasın neden olurken kış ve ilkbahar aylarında tekrar aynı seviyelerini yakalamaktadır. Kaynağını Murat Dağından alan ve 401 km. uzunluğunda olan Gediz Nehri kendi adını taşıyan ovayı sulayarak, İzmir Körfezi'nin dış kesiminde büyük bir delta çizmekte ve Ege Denizine dökülmektedir. Bu nedenle Murat Çayı üzerinde "Gümele Göleti" yapılmış olup, gölet kurak yaz aylarında çiftçiler tarafından sulamda kullanılmaktadır.

1.1.4. Toprak Özellikleri

Genel olarak bölgede topraklar kahverengi topraklar ile kahverengi orman topraklarıdır. Bölgenin önemli bir kesiminde daha çok kahverengi orman topraklar göze çarpmaktadır. Bu nedenle toprak üzerindeki bitki örtüsünün fazlalığı toprağın besin yönünden zengin olmasına neden olmuştur (Çoban, 2007: 27). Bölgedeki topraklar kısmen daha fazla arazi eğimine sahiptirler. Bu topraklar kahverengi orman topraklarına göre daha ince olduğu için bazaltların üzerini örtmektedir. Bu nedenle kahverengi orman toprakları oldukça geniş bir alanı kaplamakta olup, her iki toprak çeşidinde de organik madde miktarı oldukça düşüktür. Sahada kalıs arazilerin bulunması toprakların özellikle alt tabakalarını fazla killi hale getirdiği için yörede yer yer heyelanlar yaşanabilmektedir. Özellikle tarla açma ve yol yapım çalışmaları bu bağlamda heyelanları tetiklemektedir.

Abide, Aksaklar, Gölcük, Ilıcasu, Yelki, Ece, Gürlek, Pınarbaşı mevkilerinde kış aylarında yağış fazla olduğu için heyelan olaylarına rastlanmaktadır. Geçmişte yaşanan büyük heyelanlar yüzünden Yenikent Belediyesi ve şuan Yenikent

Belediyesine bağı mahalle olan Gölcük Mahallesi'nin yerleri değişmiştir. Araştırma sahasının kuzey kesimlerinde rendzina topraklar bulunmaktadır. Genellikle bu topraklar küçük taneli, beyaz ve açık renklidir. Murat ve Şaphane dağları topraklarında bu toprak öelliğine sahip olmasına rağmen bir miktar demiroksit de barındırmaktadır. Bu nedenle bu topraklar kumlu, killi ve az miktarda da humuslu olup, bu topraklar hafif meyilli, sıg, orta erozyonlu ve ikinci sınıf tarım alanı özelliklerine sahiptirler.

Harita 5. Gediz İlçesinin Toprak Haritası

Bölgede Gediz ve Murat Çayının yerleştiği sahalarda kum oranı yüksek ve alüvyal topraklarla kaplı olduğu için orta derecede korunma altında değerlendirilmektedir. Bölgedeki toprakların nem oranı az olmasına rağmen, bu toprakların büyük bölümü sulu tarım arazisinde kullanılmaktadır.

1.1.5. Bitki Örtüsü Özellikleri

İklim, toprak ve yer şekilleri gibi özellikler, bitkilerin yetiştirme şartlarını etkileyen belli başlı faktörlerdir. Bitki toplulukları, bu faktörler grubunun kendi

1.2. Beşeri Faktörler

1.2.1. Nüfus

Coğrafya biliminin iki temel ögesinden birini oluşturan insanın, dolayısıyla nüfus topluluğunun, çevre ile olan ilişkilerinin açıklanabilmesi için nüfus miktarı, hareketleri ve nüfusun ekonomik özellikleri gibi birçok niteliklerin ortaya konulması gerekir (Tanoğlu, 1966: 27–78).

Yörenin çok eski dönemlere ait nüfus özelliklerini açıklayıcı maddi kültür belgeleri ile istatistikî veriler pek fazla değildir. Bu nedenle bu dönemlere ait bilgiler genel kaynaklardan araştırılmış ve derlenmiştir. 1927 yılından sonraki nüfus özellikleri ise, düzenli olarak yapılan genel nüfus sayımı sonuçlarına dayanılarak incelenmiştir. (Çoban, 2007: 30). Nüfus 1927 sayımından 2000 li yılların başına kadar artış göstermektedir. 2000 yılından sonra ekonomik nedenlerle köylerden Gediz İlçe Merkezine veya yakın İl Merkezlerine göç nedeniyle azalmaya başlamıştır.

1.2.1.1. Nüfusun Gelişimi

Gediz İlçesi, Osmanlı döneminin son dönemlerinden itibaren sürekli olarak hem nüfus olarak hem de ekonomik olarak gelişme gösterdiği yaptığımız araştırma sonuçlarında ortaya çıkmıştır. 1845 yılında Uşak iline bağlı bir nahiye olan Gediz 1851’de ilçe yapılmıştır.

Cumhuriyetin kurulmasından sonra da Kütahya İline bağlı ilçe olarak statüsü devam etmiştir. 1927 yılındaki sayımda 2640 erkek 3132 kadın toplam 5772 iken, 1935 yılındaki sayımda 2589 erkek 3342 kadın toplam nüfus 5831 olmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren Gediz İlçe merkezi ve kır nüfusu 2000 yılı başlarına kadar sürekli artış göstermiştir. 2000 yılından sonra nüfus azalmaya başlamıştır. Bu azalmanın sebebi elbette ki ekonomik sebeplerdir.

Tablo 1. Yıllara Göre İlçe Merkezi, Kır Nüfusu ve Toplam Nüfus Sayıları

Yıl	Toplam	Şehir	Kır
1965	58.625	7.486	51.139
1970	66.951	10.651	56.300
1975	65.097	10.649	54.448
1980	68.243	13.654	54.589
1985	74.370	17.416	56.954
1990	66.790	14.492	52.298
2000	77.483	19.375	58.108
2007	54.259	18.728	35.531
2008	52.834	18.904	33.930
2009	52.788	19.546	33.242
2010	51.850	19.824	32.026
2011	51.291	20.113	31.178
2012	51.790	21.184	30.606
2013	50.921	21.514	29.407
2014	51.185	22.687	28.498
2015	50.499	22.732	27.767
2016	50.189	23.053	27.136
2017	49.569	23.216	26.353
2018	49.827	23.485	26.342

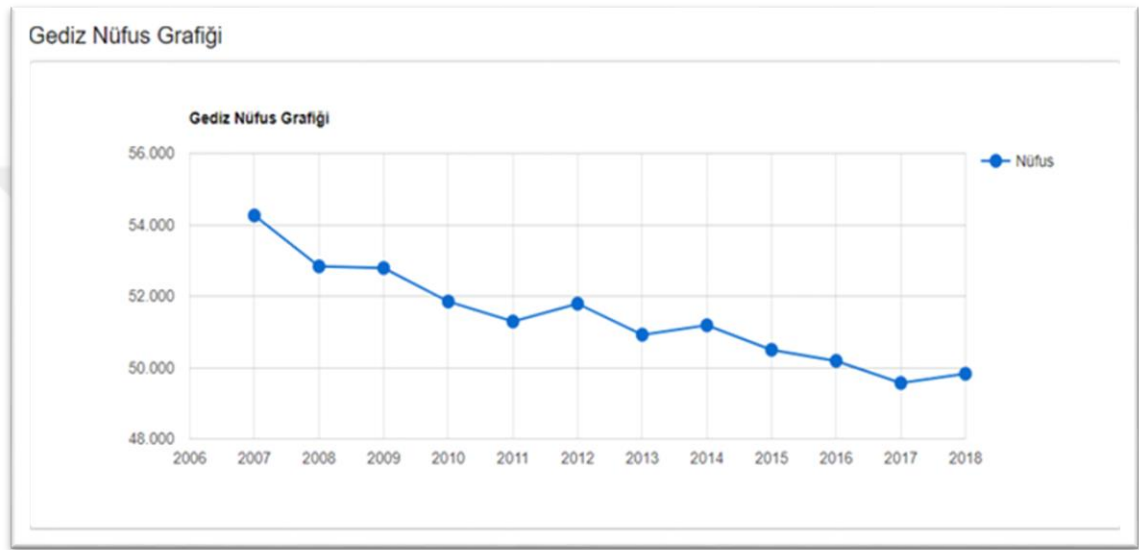
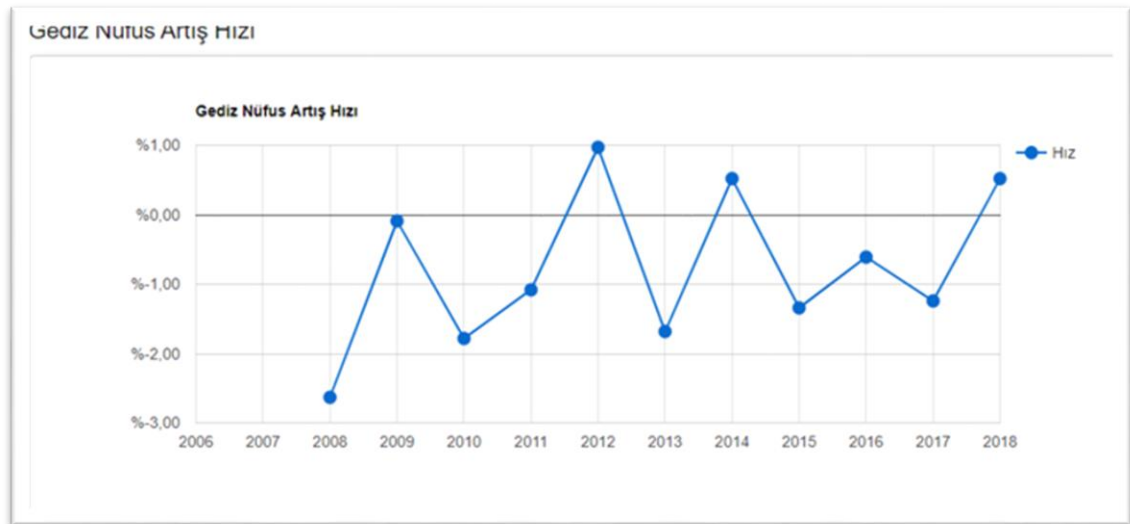
1.2.1.2. Nüfus Hareketleri

İlçe'nin genel olarak nüfusu 2000 yılından itibaren sürekli azaldığı görülmektedir. Ancak İlçe Merkezi nüfusu artış gösterirken kır nüfusu azaldığı görülmektedir. Son yıllarda bu durumun sürekli olarak devam ettiği görülmektedir. Bu durum Ülkemiz genelinde devam eden kırsaldan kente nüfus hareketinin İlçedeki yansıması olarak görülmektedir. Yani tamamen ekonomik sebep ve kaygılardan olduğu yapılan araştırmalarda ortaya çıkmaktadır.

Aşağıdaki tablo ve grafiklerde nüfus hareketlerinde yukarıda bahsedilen durumu açıkça ortaya koymaktadır.

Tablo 2. Yıllara Göre İlçe Merkezi, Belde ve Köylerdeki Nüfus Sayıları.

Yıllar	2000	2010	2016	2017	2018
İlçe Merkezi	19.375	19.824	22.053	23.216	23.485
Belde ve Köyler	58.108	32.026	27.136	26.353	26.342
Toplam	77.483	51.850	51.185	49.569	49.827

Grafik 1. Araştırma Sahasının 2007-2018 Yılları Nüfus Grafiği**Grafik 2.** Araştırma Sahasının 2008-2018 Yılları Nüfus Artış Hızı Grafiği

1.2.1.2.1. Doğumlar ve Ölümler

Araştırma sahasında kırsaldan kente göç süreklilik arz ettiği için İlçe Merkezinde nüfus yoğun ve genç nüfus oranı da fazladır. Kırsal yerleşimler de ise bu tam tersi olarak görülmektedir. Yaşlı nüfus fazla ve nüfus yoğunluğu azdır.

Tablo 3. Yıllara Göre Doğum ve Ölüm Sayıları

Yıllar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Doğum Sayısı	682	709	698	568	631	570	696	545	518
Ölüm Sayısı	333	301	276	294	263	252	224	257	249

Doğum ve ölüm sayılarının da Tablo3.'teki veriler ışığında nüfustaki azalmaya bağlı olarak düştüğü görülmektedir.

1.2.1.2.2. Göçler

Araştırma sahasının genel nüfusunun Osmanlı döneminin son yıllarından itibaren 2000 yılına kadar sürekli olarak artış gösterdiği görülmektedir. 2000 yılından sonra sürekli olarak azaldığı görülmektedir. Bunun başlıca sebebi ekonomik olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde devam eden kırsaldan kente göç burada da görülmektedir. İlçede 1990'lı yılların sonunda Gökler Kasabasında var olan maden ocaklarının kapanması, Gediz İplik Sanayi A.Ş. (GİMSAN diye halk arasında bilinen) ve tuğla, mermer fabrikalarını da kapsayan fabrikaların 2001 krizinden sonra kapanmasından dolayı göç hareketleri hızlanmıştır.

Bu göçler Kütahya, Uşak gibi yakın il merkezlerinden başlayarak daha sonra Denizli, İzmir, Eskişehir, Aydın, Manisa gibi illere göçler hızlanmıştır. Hatta İstanbul, Antalya, Ankara gibi uzak olan büyük şehirlere de göç edildiği görülmektedir. Bu göçler öncelikle köylerden ilçeye bağlı beldelere, ilçe merkezine şeklinde başlamaktadır. Sonrasında ise yakın il merkezlerine şeklinde devam etmektedir. Aile fertlerinden birinin veya direk aile reisi yani babanın iş bulmasıyla başlayan göçler tüm ailenin de taşınmasıyla devam etmektedir.

İlçe Merkezinde bulunan Gediz Organize Sanayi Bölgesinin kurulmasıyla göçlerde azalma yaşındıysa da halen göç vermeye devam etmektedir. İlçenin Uşak iline yakın olan köylerden Uşak il merkezine göç edilmekte veya Uşak Organize Sanayi Bölgesine çalışılmaya gidilmektedir. Kütahya'ya yakın olan köylerden de Kütahya İl merkezine göçler olmaktadır. Ancak bu Uşak il merkezine olan göçler kadar yoğun değildir. Bunun sebebi il merkezinin ilçe merkezine uzak olmasıdır. Uşak Organize Sanayi Bölgesine sürekli olarak İlçe Merkezinden işçi servisleri bulunmaktadır. Bu yüzden İlçe Merkezi nüfusu artmakta, Kırsal Kesimlerdeki nüfus sayısı azalmaktadır.

1.2.1.3. Nüfusun Yaş ve Cinsiyet Yapısı

Araştırma sahası genel olarak genç ve aktif bir nüfus yapısına sahiptir. Son dönemde artan göçler sebebiyle bu sayının düştüğü genel olarak görülmektedir. Karşılaştırmak amacıyla 2016 yılı ve 2018 yılı verileri Tablo4.'te belirtilmiştir.

Tablo 4. Gediz İlçesinde Nüfusun Yaşlara Göre Sayıları

Yaş Grubu	2016 Yılı	2018 Yılı
'0-4'	2.807	2.712
'5-9'	3.069	2.987
'10-14'	3.108	3.096
'15-19'	3.695	3.632
'20-24'	3.354	3.329
'25-29'	3.276	3.257
'30-34'	3.530	3.521
'35-39'	3.666	3.654
'40-44'	3.459	3.457
'45-49'	3.141	3.139
'50-54'	3.678	3.672
'55-59'	3.148	3.143
'60-64'	3.382	3.379
'65-69'	2.335	2.328
'70-74'	1.717	1.713
'75-79'	1.348	1.345
'80-84'	982	...979
'85-89'	383	...381
'90+'	111	103
Toplam	50.189	49.827

Araştırma sahası cinsiyet yapısına göre; kadın nüfusun erkek nüfusa oranla fazla olduğu bir bölgedir.

Tablo 5. Gediz İlçesinde Nüfusun Geniş Aralıklı Yaş Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı (2018).

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam	%
0-15	4.329	4.486	8.815	17,69
15-64	16.763	17.351	34.114	68,46
65 +	3.382	3.516	6.898	13,85
TOPLAM	24.474	25.353	49.827	100,00

1.2.1.4. Nüfusun Eğitim Yapısı

Araştırma sahası genelde genç nüfusa sahip olduğu için öğrenci sayısı fazladır. İlçe Merkezi nüfusunun hemen hemen yarısı kadar öğrenci sayısı vardır. Taşımali eğitim faaliyetleri yürütülmektedir. Özellikle orta ve lise eğitimi için taşıma faaliyeti gerçekleştirilmektedir. 2017-2018 Eğitim Öğretim Yılında İlkokul ve Ortaokullarda Taşımali Eğitim Faaliyetlerinden yararlanan 70 yerleşim biriminden 838 İlkokul ve ortaokul öğrencisi taşınmıştır. Taşımali Ortaöğretim (Lise ve dengi okullar) kapsamında 63 yerleşim yerinden Taşıma Merkezi Okullara 1131 öğrenci taşınmaktadır. İlçe merkezinde faal halde toplam 546 derslik kullanılmaktadır. Bunun 399 tanesi anasınıfı ilkokul ve ortaokul, 147 tanesi de Lise olarak kullanılmaktadır.

Liselerde ortalama derslik başına öğrenci sayısı 19,33; anaokulu, anasınıfı, ilkokul ve ortaokullarda 14,67 öğrenci sayısı ortalaması vardır. İlçede 2017 – 2018 Eğitim – Öğretim yılında Bağımsız Anaokulu ve ilkokullara bağlı anasınıflarında 39 Şubede 726 öğrenci, Özel Okullarda 3 Şubede 31 öğrenci olmak üzere genel toplamda olarak 42 Şubede 757 öğrenci eğitim görmektedir.

Tablo 6. Gediz İlçesindeki Öğrenci Sayıları (2017-2018).

Okul Türü	2017 Yılı Öğrenci Sayısı	2018 Yılı Öğrenci Sayısı
Yükseköğretim	1538	1423
Lise	2842	2831
Ortaokul	2774	2753
İlkokul	2323	2308
Anaokulu	757	784
Toplam	10.234	10.099

İlçede mesleki eğitime yönelik eğitim veren okullarda mevcuttur. 2017-2018 Eğitim Öğretim Yılında Şehit Hüseyin Gürlekli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Yunus Emre Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Selçuklu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi bulunmaktadır. Meslek Liselerinde toplam öğrenci sayısı 1033'dür. (Gediz Kaymakamlığı Brifing Raporu, 2017: 10)

İlçede eğitim kurumlarının yanı sıra Gediz Halk Eğitimi Merkezi tarafından 2017 ve 2018 yılları arasında sosyal ve kültürel kursların yanında meslek edindirici kurslar da açılmaktadır. Bilgisayar, Osmanlı Türkçesi, Çocuk bakımı, Giyim Teknolojileri, El Sanatları, Halk Oyunları, Hijyen Teknikleri gibi konularda da eğitim verilmektedir. (Gediz Kaymakamlığı Brifing Raporu, 2017: 10)

Tablo 7. Gediz Halk Eğitim Merkezi Meslek Kursları ve Kursiyer Sayıları

Kurs Program Adı	Açılan Kurs Sayısı	İşbirliği Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer	Erkek Kursiyer	Kadın Kursiyer	Sertifika Alan Erkek Kursiyer	Sertifika Alan Kadın Kursiyer
Arıcılık	1	0	24	20	4	13	3
Atletizm	1	0	15	6	9	0	0
Avcı Eğitimi	2	2	77	77	0	77	0
Bağlama Eğitimi	2	0	49	42	7	0	0
Banyo Takımları Dikimi	2	0	26	0	26	0	19
Basit Nakış İğne Teknikleri	1	0	20	0	20	0	12
Basketbol	1	0	27	18	9	0	0
Batik	1	0	13	0	13	0	13
Bilgisayar İşletmenliği (Operatörlüğü)	2	0	31	11	20	5	15
Bilgisayar Kullanımı	6	0	87	30	57	25	48
Bilgisayarda Hızlı Klavye Kullanımı	4	0	55	19	36	15	28
Çocuk Giysileri Dikimi (Etek-Pantolon-Jean)	6	0	85	0	85	0	47
D. Yakıtlı Kalorifer Ateşçisi	2	0	50	49	1	43	0
Dokuma Konfeksiyon Makineci	4	4	100	5	95	0	0
Ev Yemekleri Hazırlama	1	0	23	5	18	0	8
Fantazi Yaka Çiçeği Yapma	1	0	18	0	18	0	18
Futbol (11-12 Yaş Grupları)	1	0	18	18	0	0	0
Futbol (12-13 Yaş)	1	0	13	13	0	0	0
Futbol (8-9 Yaş)	1	0	15	15	0	0	0
Futbol (9-10 Yaş Grupları)	1	0	12	12	0	0	0
Gelin Başı Yapma	1	0	18	0	18	0	18
Hijyen Eğitimi	4	0	289	152	137	118	110
Guaj Boya Resim	1	0	51	11	40	0	0
Hasta Kabul İşlemleri	1	0	42	22	20	7	11
Nakış	3	0	66	0	66	0	61
Hızlı Klavye Kullanımı	3	0	66	28	38	19	14
İlaç Çocuk Atletizm	1	0	15	14	1	0	0
İğne Oyası	1	0	29	0	29	0	24
İlk Yardım	4	0	138	42	96	29	68
İngilizce A1 Seviyesi	1	1	12	12	0	6	0
İş Güvenliği ve işçi Sağlığı	2	0	99	35	64	35	64
İşaret Dili	5	1	229	36	193	5	36
Kadın Düz Dar Etek Dikimi	1	0	20	0	20	0	7
Kadın Elbise Dikimi	17	0	253	0	253	0	209

Kadın Giysileri Dikimi	1	0	23	0	23	0	21
Kadın Üst Giysileri Dikimi (Drapaj Tekniğiyle Etek-Bluz-Elbise)	13	0	223	0	223	0	170
Kat'ı	2	0	29	8	21	5	17
Katı ve Sıvı Yakıtlı Kalorifer Ateşçisi	2	0	62	62	0	33	0
Keçe Aksesuarları Yapımı	1	0	16	0	16	0	13
Kuran-ı Kerim Okuma	1	0	12	12	0	0	0
Makinede Aplike	2	0	26	0	26	0	17
Makrame Örgü Yapma	1	0	17	0	17	0	10
Masa Tenisi	4	0	87	28	59	0	0
Merkezi Sistem Memurluk Sınavlarına Hazırlık	1	0	33	5	28	0	0
Mutfak Takımları Hazırlama	2	0	26	0	26	0	19
Okullar Hayat Olsun Projesi Etkinlikleri	50	1	1.026	572	454	0	0
Okuma-Yazma I. Kademe	4	0	7	1	6	0	5
Okuma-Yazma Seviye Tespit Sınavı	1	0	1	1	0	1	0
Okuma-Yazma II. Kademe	2	0	6	0	6	0	3
Okuma-Yazma II. Kademe	2	0	2	1	1	1	1
Satranç	1	0	35	21	14	0	0
Standart Türk Klavyesi	4	0	69	27	42	16	29
Step-Aerobik Eğitimi Step	1	0	48	0	48	0	11
Sürü Yönetimi Elemanı	1	1	15	12	3	11	3
Tabii Kumaş Çiçek Yapma	1	0	19	0	19	0	15
Taekwondo (Beyaz Kuşak)	2	0	47	26	21	0	0
Takılar (Misinalı Çivili, Örme)	1	0	23	0	23	0	23
Tehlikeli ve Çok Tehlikeli İşlerde Monoray-Kulikar ve Vinç Operatörlüğü	1	1	14	14	0	14	0
Türk Halk Oyunları Kütahya Yöresi (Erkek)	1	0	17	17	0	0	0
Türk Halk Oyunları Kütahya Yöresi (Kadın)	1	0	16	0	16	0	0
Voleybol	3	0	41	4	37	0	0
2-6 Yaş Çocuk Elbise Dikimi	11	0	167	0	167	0	135
3-6 Yaş Çocuk Etkinlikleri	1	0	40	1	39	0	15
6-12 Yaş Çocuk Pantolon Dikim	6	0	74	0	74	0	64
Mezunlar için Destekleme ve Yetiştirme Kursu	84	0	220	64	156	0	0
Toplam	294	11	4.526	1.568	2.958	478	1.404

Araştırma sahasında bulunan eğitim faaliyetlerinden biri de yükseköğrenimdir. İlçe merkezine 3.km yakınlıkta Dumlupınar Üniversitesine bağlı olarak Meslek Yüksekokulu 02 Ekim 1993'te açılmıştır. 2017-2018 Eğitim Öğretim Yılında 20 öğretim elemanı görev yapmakta 1538 öğrenci öğrenime devam etmektedir. 9 Bölüm 11 program da öğrenime devam edilmektedir.

Tablo 8: Gediz Meslek Yüksekokulu Bünyesindeki Bölümler

NORMAL ÖĞRETİM	İKİNCİ ÖĞRETİM
Tıbbi ve Aromatik Bitkiler	Moda Tasarımı
Lojistik	Bankacılık ve Sigortacılık
Bankacılık ve Sigortacılık	İş Sağlığı ve +Güvenliği
İş Sağlığı ve Güvenliği	Bilgisayar Programcılığı
Bilgisayar Programcılığı	Mekatronik
Mekatronik	Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik
Moda Tasarımı	
Tıbbi Tanıtım ve Pazarlama	
Sağlık Kurumları İşletmeciliği	
Büro Yönetimi ve Asistanlığı	
Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik	

Gediz Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Gediz Meslek Yüksekokulu yerleşkesinde 2011-2012 eğitim öğretim yılında Dumlupınar Üniversitesi Gediz MYO bünyesinde Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı olarak kurulmuş ve öğrenci almaya başlamıştır. Daha sonra Dumlupınar Üniversitesi Rektörlüğünün teklifi ve YÖK Genel Kurulunun 05 Nisan 2012 tarihli kararı ile Gediz Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu kurulmuş ve Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı okul bünyesine kaydırılarak eğitim öğretime burada devam etmiştir. 2017-2018 Eğitim Öğretim Yılında 2 öğretim elemanı görev yapmakta 200 öğrenci öğrenime devam etmektedir. 1 Bölüm 1 program da öğrenime devam edilmektedir.

Tablo 9: Gediz Sağlık Hizmetleri MYO Bünyesindeki Bölümler

NORMAL ÖĞRETİM	İKİNCİ ÖĞRETİM
Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik	Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik

1.2.1.5. Nüfus Yoğunluğu ve Dağılışı

Araştırma sahamızın nüfus yoğunluğu dikkatli incelendiğinde Gediz İlçe Merkezi yoğun ve genç nüfusun fazla olması karşımıza çıkar. Bunun temel sebebi elbette ekonomiktir. İlçe merkezine yakın olan yerleşim yerleri ile ekonomik faaliyetlerin görüldüğü yerleşim yerleri nüfus yoğunluğu fazladır. Kırsal yerleşim yerlerinde nüfus hızla azalmakta ve genç nüfus sayısı da düşmektedir. Bunun en büyük sebebi ise ekonomik kaygılardır. Çiftçilik ve hayvancılık faaliyetlerinin de azalması bunun sebepleri arasında yer almaktadır.

Tablo10. 2018 Yılı Yerleşim Yerlerinde Yaşayan Nüfus Verileri.

Yerleşim Yeri Adı	Statüsü	Nüfusu
Gediz	İlçe Merkezi	23.148
Eskigediz	Belde	3.403
Gökler	Belde	2.357
Yenikent	Belde	2.461
Abide	Köy	330
Akkaya	Köy	389
Aksaklar	Köy	513
Aliağa	Köy	65
Alikahya	Köy	73
Altinkent	Köy	1.032
Arıca	Köy	307
Aşıkpaşa	Köy	71
Cebrail	Köy	446
Çeltikçi	Köy	263
Çomaklar	Köy	193
Çukurören	Köy	363
Dedeköy	Köy	183

Değirmenköy	Köy	53
Dereköy	Köy	76
Dörtdeğirmen	Köy	298
Ece	Köy	164
Erdoğan	Köy	1.489
Fırdan	Köy	1.271
Göynük	Köy	63
Göynükören	Köy	663
Gümele	Köy	970
Gümüşlü	Köy	343
Gürlek	Köy	360
Güzüngülü	Köy	180
İlçasu	Köy	313
Işıklar	Köy	96
Karaağaç	Köy	198
Karabacaklar	Köy	111
Kayacık	Köy	106
Kayaköy	Köy	407
Kıran	Köy	279
Köpenez	Köy	130
Kurtçam	Köy	267
Pınarbaşı	Köy	211
Pulat	Köy	164
Samralar	Köy	120
Sandıklı	Köy	271
Saruhanlar	Köy	252
Saz	Köy	402
Sazak	Köy	154
Soğuksu	Köy	133
Sumaklı	Köy	66
Tepepınar	Köy	90
Uğurluca	Köy	135
Üzümlü	Köy	1.013
Vakıf	Köy	299

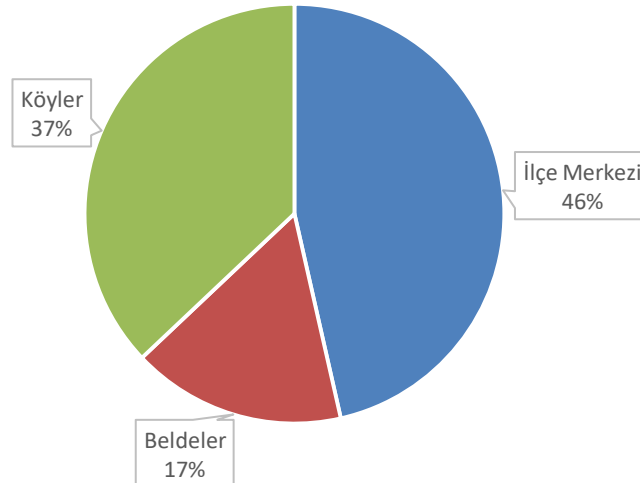

Yağmurlar	Köy	271
Yaylaköy	Köy	214
Yeğınler	Köy	104
Yelki	Köy	203
Yenigüney	Köy	563
Yeşilçay	Köy	440
Yeşilova	Köy	287
Yukarısusuz	Köy	140
Yumrutaş	Köy	79
Yunuslar	Köy	782
Toplam Nüfus		49.827

Kaynak: TÜİK, 2018.

2018 yılı TÜİK ADNKS sisteminden alınan verilere göre toplam nüfusun 23.148 kişisi ilçe merkezinde, 8.221 kişi ilçeye bağlı beldelerde, 18.458 kişi de ilçeye bağlı köylerde yaşamaktadır. Yani nüfusun % 46,45'lik kısmı hemen hemen yarısı İlçe Merkezinde, % 16,50'si İlçeye bağlı beldelerde, % 37,05'lik kısmı ise İlçeye bağlı köylerde yaşadığını söyleyebiliriz.

Nüfus Dağılım Grafiği

Grafik 3. Gediz İlçesi Nüfus Dağılım Grafiği

1.2.1. Yerleşme

Yerleşmeler beşeri coğrafyanın temelini oluşturan konulardandır. Zira insanlar doğal çevre üzerinde birçok değiştirici faaliyette bulunurken, coğrafi görünümü kültürel görünüme çevirmede en etkili faaliyet iskân ve ekonomik faydalanma alanı niteliğindeki yerleşmelerle olmaktadır (Deniz 2016: 380). Yerleşmeler mekânı çeşitli kullanım amaçlarına göre örgütleyerek dağılmışlardır (Tümertekin, 2002: 381).

Foto 1: Kuşbakışı Gediz İlçe Merkezi Resmi.

1.2.2.1. Yerleşmenin Tarihsel Gelişimi

Araştırma sahasının 5500 yıllık köklü bir tarihi geçmişi vardır. Kurulduğu alan üzerinde yerleşim M.Ö. 1000-700 yıllarında başlamıştır. Eski Tunç Çağ'da birer küçük beylik olarak kurulan ilk yerleşimler, Hitit İmparatorluğu'nun sona erdiği M.Ö. 1200'lerden sonra da varlıklarını sürdürmüşler ve M.Ö. 750'lerde Phrygia Devleti'nin egemenliği altına girmişlerdir. Araştırma sahası muhtemelen bu yıllarda, Kutsal Attis adına Kadys adıyla kurulmuştur. Phrygialılar bu arada Ana Tanrıça Kybele'nin adına da Dindymon (Murat Dağı) Dağı'nda bir tapınak inşa ettiler. Daha sonra sırasıyla

Kimmerler, Persler, Büyük İskender İmparatorluğu, Brinya ve Bergama krallıklarının egemenliğine giren Kadys, MÖ. 133'te Roma İmparatorluğu topraklarına katıldı. Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılmasından sonra Bizans Devleti sınırları içinde kalan Kadys, bu dönemde piskoposluk merkezi olmuştur.

Kadys, 1313 yılında Umur Bey tarafından fethedilerek Germiyanogulları Beyliğinin egemenliğine girmiş ve bu tarihten sonra Türklerin egemenliğine geçmiştir. 1390 yılında Osmanlı Devletine katılmıştır. Osmanlı döneminde Gazanferâğa Külliyesi, Muratbey Zaviyesi, İsabey Camii, Sunullah Çelebi Külliyesi gibi anıt yapılar inşa edilmiş ve 1670'li yıllarda 2000 evlinin bulunduğu, 20 adet caminin inşaa edildiği Gedüs adıyla anılan bir yerleşim halini almıştır. 1845 yılında Uşak iline bağlı bir nahiye olan Gediz 1851'de ilçe yapılmıştır.

Kurtuluş Savaşı sırasında 3 defa Yunanlılar tarafından işgale uğrayan İlçe, 24 Ekim 1920 tarihinde Kocahan Muharebeleri ile Çerkez Ethem İsyanı'na sahne olmuş 1 Eylül 1922 tarihinde 5. Süvari Kolordusu Komutanı Fahrettin Altay tarafından işgalden kurtulmuştur. Bu tarihten itibaren 1 Eylül İlçenin Kurtuluş Günü her yıl yapılan etkinliklerle kutlanmaktadır.

1875'te büyük bir sel felaketine uğrayan İlçe, 1918'de meydana gelen Koca Yangın'da tamamen yanmıştır. 1944 yılında meydana gelen depremde 13 kişi hayatını kaybetmiştir. Gediz 28 Mart 1970 tarihinde 7.2 şiddetinde büyük bir deprem felaketi yaşamış, depremde 1086 kişi hayatını kaybetmiş, 1258 kişide yaralanmıştır. Toplam 9473 bina ya yıkılmış ya da ağır hasar görmüştür. Bu deprem Ülkemizde yaşanan büyük depremler arasında gösterilmektedir.

İlçe deprem sonrası Bakanlar Kurulunun 5 Ağustos 1970 gün ve 7/1164 kararı ile bugünkü yerleşim yerine taşınmıştır. İlçe bu bakımdan yerleşim yeri değişen nadir yerlerdendir. Depremin asıl meydana geldiği yer olan ve şimdiki adı Eskigediz'de yerleşim hala devam etmektedir (Zafet Kalkınma Ajansı, 2016: 67).

1.2.2.2. Yerleşme Adları

Yerleşmelerin adları, genellikle bir bölgenin coğrafi özelliklerini yansıtan ve yöreyle ilgili kolayca bilgi sahibi olunmasını sağlayan kavramlardır (Kara, 2010: 112). Çünkü yer adları toplumların içinde yaşadıkları sosyal ve kültürel yapı ile mekânın

tarihî ve coğrafi özelliklerini de yansıtır (Tunçel, 2000: 26). Yerleşmelerin özellikleri hakkında genel, bazen de özel bazı fikirler veren, mahalli tabirlerin ve coğrafi ünitelerin ortaya çıkarılması açısından önem taşıyan yer adları (Karaboran, 1984: 97) oranın neresi ve nasıl bir yer olduğu hakkında fikir uyandırmakta ve geçmişle ilgili fikirler geliştirilebilmesini sağlamaktadır (Gümüşçü, 2010: 253). Bu özelliklere bakıldığında, yerleşim yerleri adlarının dikkatli incelenmesi ve coğrafi olarak analiz edilmesi gerekmektedir. Araştırma sahasındaki yerleşim adları incelenirken doğal ve beşeri çevre unsurlarının yer adları üzerindeki etkisi kolayca gözlemlenmektedir.

Gediz İlçesinin ismi Frigyalılar dönemine kadar uzanmaktadır. Bu dönemde Kutsal Attis adına Kadys adıyla kurulduğu sanılmaktadır. Roma ve Bizans dönemlerinde de aynı adla kentte yaşam sürülmüştür. Osmanlı döneminde 1670'li yıllarda Gedüs ismiyle anılmıştır. Osmanlı dönemi sonlarında ilçe olan Gediz ismiyle bu statüye kavuştuğu görülmekte ve günümüzde hala bu isimle anılmaktadır.

Jeolojik, jeomorfolojik etmenler yerleşim adları üzerinde önemli etkiye sahiptir. Bu nedenle özellikle bulunduğu alandaki oluşumu çok iyi temsil eden ya da sahanın genel yapısına uymayan bölgelerde kurulan yerleşmelerin adlarını bunlardan esinlenerek alabilirler. Yaylaköy, Yeşilova, Yelki, Çukurören, Dereköy, Yeşilçay, Kayaköy, Kayacık, Akkaya, Yumrutaş gibi köylerin isimleri jeolojik ve jeomorfolojik etmenler göz önüne alınarak belirlenmiştir.

Klimatolojik etmenlerinde yerleşim adları üzerinde etkileri olmaktadır. Yağmurlar, Ilıcasu, Soğuksu gibi köy isimleri klimatolojik etmenlerin etkisiyle verilmiş yerleşim adlarıdır.

Göynük, Göynükören, Çukurören gibi yerleşim isimleri de tarihi yapı, mimari mesken ve eklentileriyle ilgili olan yer adlarına sahiptir.

Cebrail, Abide, Vakıf, Sandıklı gibi köy isimleri dini yerleşim adlarına örnek gösterilebilir.

Adını başka yerleşmelere göre yer, yön ve konumuna göre alan yerleşmeler de vardır. Yukarısusuz, Yenigüney gibi köyler buna örnek gösterilebilir.

Ülkemizde yerleşme adlarının bir kısmı bölgede oturan aşiret, boy ve cemaatlerin ya da önder kişilerin isimleriyle anılmaktadır. Türkler gibi göçebe kavimler, göç ettikleri yerlere kendi ad, san ve soylarıyla ilgili isimler vermektedirler (Şerifgil, 1980: 81). Özellikle Türklerin önemli bir kolunu oluşturan Yörük aşiretler birçok yerde ya kendileri yerleşmelere ad vermişler ya da yerleşmelerin adını almışlardır (Şahin, 2016: 115-127). Aliğa, Alikahya, Yunuslar, Saruhanlar, Samralar, Yeğinler, Aşıkpaşa, Dedeköy, Ece, Pulat, Aksaklar, Yeğinler köylerinin isimlerini bu duruma örnek gösterebiliriz. Ayrıca araştırma sahasının en yüksek dağı olan Murat Dağı o dağda yatmakta olan halk arasında eren denilen dini bir önderden ismini almıştır.

Üzümlü, Sumaklı, Saz, Sazak, Tepepınar, Pınarbaşı, Kıran, Köpenez, Karaağaç, Değirmen, Dörtdeğirmen, Arıca, Çeltikçi, Kurtçam, Güzüngülü, Gürlek, Işıklar, Çomaklar gibi köylerde çevresinde bulunan, yetişen veya o bölgedeki belirgin özelliği olan yerlerin isimlerinden esinlenerek yerleşim yerlerine adları verilmiştir.

Tablo 11. Yerleşim Adlarında Belirleyici Öğeler

Yerleşim Adlarında Belirleyici Öğeler	YERLEŞİM ADLARI
Jeolojik	Yaylaköy, Yeşilova, Yelki, Çukurören, Dereköy, Yeşilçay, Kayaköy, Kayacık, Akkaya, Yumrutaş
Klimatolojik	Yağmurlar, Ilcasu, Soğuksu
Tarihi ve Mimari Yapı	Göynük, Göynükören, Çukurören
Dini	Cebrail, Abide, Vakıf, Sandıklı
Coğrafi Bitki Örtüsü	Üzümlü, Sumaklı, Saz, Sazak, Tepepınar, Pınarbaşı, Kıran, Köpenez, Karaağaç, Değirmen, Dörtdeğirmen, Arıca, Çeltikçi, Kurtçam, Güzüngülü, Gürlek, Işıklar, Çomaklar
Diğer (Yer, yön ve konum)	Yukarısusuz, Yenigüney

1.2.2.3. Yerleşme Şekilleri

Yerleşmeler fonksiyonlarına ve sosyo-ekonomik durumlarına göre kır ve şehir veya diğer adıyla kent yerleşmeleri şeklinde ikiye ayrılmaktadırlar (Özgür, 2000: 99). Bu iki yerleşme tipini birbirinden ayıran en önemli etken o yerleşmede yapılan ekonomik faaliyetlerdir. Bir yerleşmede insanların çoğu geçimini tarımdan sağlıyor ise kırsal; sanayi ve ticaret gibi primer sektörler dışındaki faaliyetler ile sağlıyor ise şehir statüsündedir. Ayrıca bu iki yerleşme tipi arasında bulunan ve mevcut ekonomik yapısı ile şehir veya kır yerleşmeleri içinde sayılabilen bir yerleşme türü de kasabalardır. Kentten küçük köyden büyük kırsal özelliklerini koruyan yerleşmeler şeklinde de tanımlanan (Doğanay, 2002: 414-419) kasabalar, köy ve şehir yerleşmeleri arasında köprü vazifesi gören fonksiyonları itibari ile şehirler kadar gelişmemiş, köylere göre hayli gelişmiş ara formda yerleşme şekilleridir. Genel olarak bir belediye teşkilatına sahip olan bu yerleşmelerden nüfusu 2000'in altında kalanlar belediye örgütlü köy yerleşmesi olarak adlandırılırlar (Özçağlar, 1997: 7-8-16).

1.2.2.3.1. Kır Yerleşmeleri

1.2.2.3.1.1. Köy Yerleşmeleri

Araştırma sahasında köyler yüksek ve dağlık kesimlerde, sulama imkanı bulunan Gediz Nehri ve Gediz Nehri besleyen dere kenarlarında, ova tabanı dışında kalan alanlarda kurulmuştur. Yerleşmelerin dağlık alanlarda yayılmasının bir nedeni olarak yörük diye tabir edilen konar-göçer hayat süren insanlar gösterilebilir. Yerleşik hayata geçen Yörükler, hayvanlarına daha rahat bakabilecekleri dağlık alanlarda yoğunlaşmışlardır.

1.2.2.3.1.1.1. Ekonomik Faaliyetlerine Göre Köyler

Araştırma sahasında köy yerleşimleri ekonomik faaliyetlerine göre sınıflandırıldığında, kırsal alanlarda sadece bir faaliyetin etkili olduğunu söylemek neredeyse mümkün değildir. Çünkü köylerin çoğunda bahçe ve tarla ziraatı yapılmakta kendi ihtiyaçları için az da olsa hayvancılık yapılmaktadır. Bunun yanında köylerin bir kısmında sanayi tesislerinde çalışanlar, madencilik ve ormancılık faaliyeti ile uğraşanlar da bulunmaktadır. Ayrıca Gediz-Uşak yolu üzerinde veya yakınlarında bulunan köylerde Uşak Organize Sanayi Bölgesine çalışmak üzere giden kişilerde

bulunmaktadır. Bu kişiler hem köy hayatı yaşamakta yani tarım ve hayvancılık faaliyeti yapmakta hem de çalışmaktadır. Gediz Organize Sanayi Bölgesinde de aynı durumda olan kişilerde vardır.

Gediz Nehri ve bu nehri besleyen kollar üzerinde kurulan Dörtdeğirmen, Erdoğmuş, Gümüşlü, Gürlek, Fırdan, Yenikent Belediyesi ve mahalleleri özellikle sebze yetiştiriciliği en önemli ekonomik kaynaklardır. Ayrıca Gediz merkeze bağlı Muhipler, Dayınlar, Umurbey mahallelerinde de sebze yetiştiriciliği öne çıkmaktadır. Ilıca yakınlarında az da olsa seracılık faaliyetleri yapılmaktadır. Bu köylerde sebze yetiştiriciliğinin yanı sıra arpa, buğday, nohut, fiğ, yulaf gibi tarımsal faaliyetler, hayvancılık faaliyetleri ve meyve yetiştiriciliği de yapılmaktadır. Yetiştirilen sebzeler genel olarak domates, biber, salatalık, patlıcan, lahana, pırasa, marul, ıspanak gibi ürünlerdir.

Murat Dağı eteklerinde kurulan Çukurören, Uğurluca, Karaağaç, Sumaklı, Saz köyleri ile Şaphane Dağı eteklerinde kurulan Ece, Sazak, Yumrutaş gibi köylerde ormancılık faaliyetleri yoğun şekilde yapılmaktadır. Araştırma sahası irili ufaklı birçok dağdan oluştuğu için ve bu dağlarda orman yaygın halde bulunduğu için bazı köylerde de ormancılık faaliyetleri görülmektedir. Kurtçam, Kayacık, Kıran, Köpenez gibi köylerde az da olsa ormancılık faaliyetleri yapılmaktadır.

Cebrail köyünde antimon madeni bulunmaktadır. Yenigüney, Pulat, Yunuslar, Yukarısusuz, Yağmurlar gibi yakın köylerden burada çalışanlar bulunmaktadır. Bu kişiler köy yaşamlarını da sürdürmektedirler. Ayrıca Gökler Kasabasında bulunan linyit kömür ocaklarında az sayıda da olsa civar köylerden hala çalışan bulunmaktadır.

Araştırma sahasına bağlı bütün köylerin hemen hemen hepsinde sayıları git gide azalıyor olsa da tarım ve hayvancılık faaliyetleri yürütülmektedir. Bunun en önemli sebepleri eski usul tarım, maliyetlerin yüksek olması, geçiş iklimi olması nedeniyle yazların kurak geçmesi, sulu tarım yapılamaması ve arazilerin genelde engebeli olması diyebiliriz.

1.2.2.3.1.2. Mahalle Yerleşmeleri

Araştırma sahasındaki devamlı kırsal yerleşmelerden biri de mahallelerdir. Birbirleri ile akrabalık bağı ile bağlı olan ya da olmayan, ancak karşılıklı sosyo-

ekonomik bağları gelişmiş hanelerin birbirinden uzak ya da yakın mesafede kurdukları meskenler topluluğuna mahalle denir (Tunçdilek, 2018: 108).

1.2.2.3.1.3. Geçici Yerleşme Şekilleri

Araştırma sahasında geçici yerleşme şekilleri bahçe evleri ve yayla evleridir. Bunlara halk dilinde güme yerleşme şekilleri de denilmektedir.

1.2.1.3.2. Kasaba Yerleşmeleri

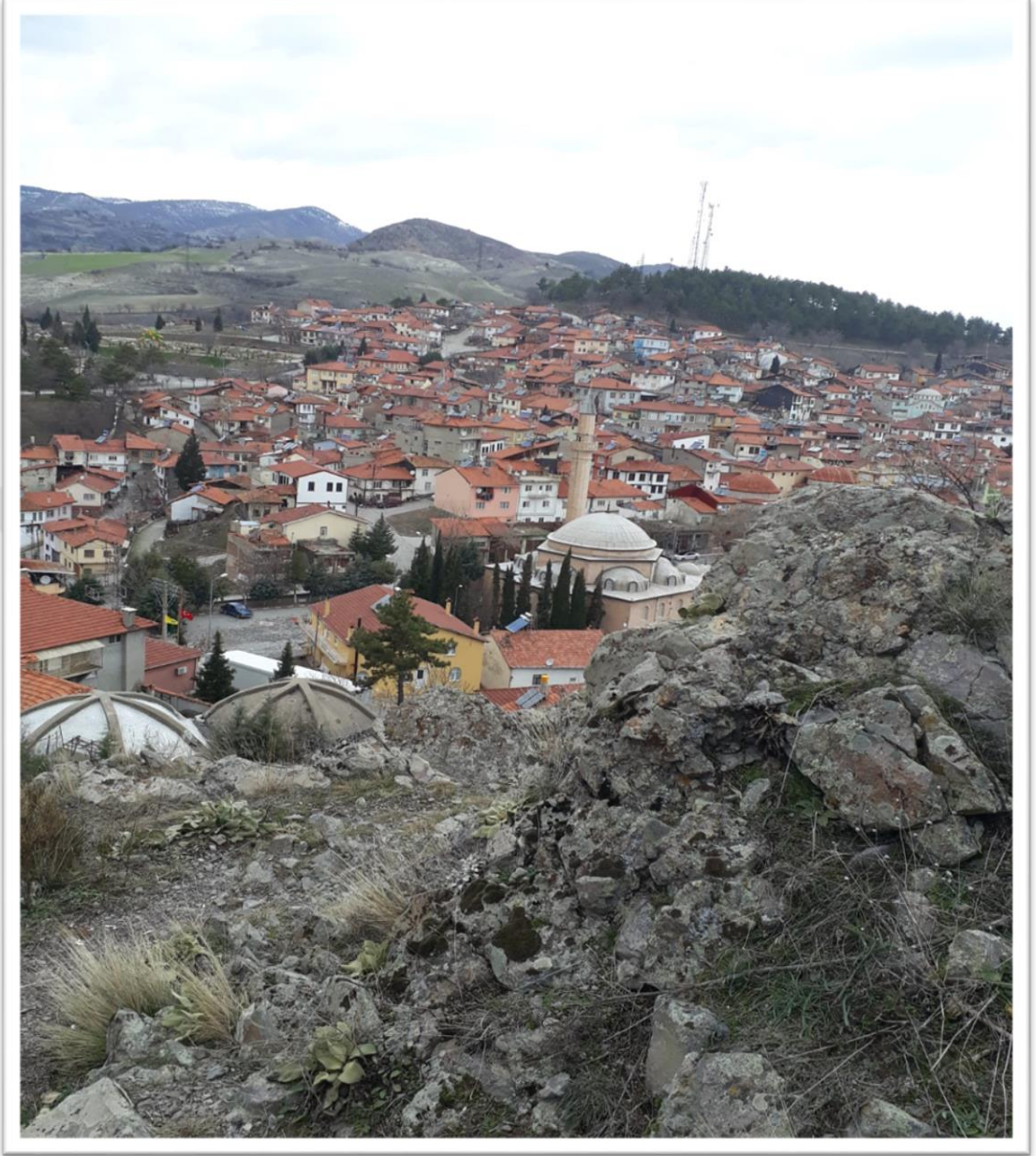
1.2.1.3.2.1. Eskigediz Kasabası

Araştırma sahasının taşınmadan önceki yerleşim yeri olan ve adında anlaşılacağı gibi Eskigediz Kasabası, 2018 Yılı ADNFKS TÜİK verilerine göre 3403 nüfusu ile Gediz İlçesine bağlı en büyük kasabadır. Eskigediz Cilalıtış Çağ'dan bugüne pek çok uygarlığın yeşerip boy attığı Eskigediz, defalarca savaşların ve doğal afetlerin yıkımına uğramış olsa da, her defasında yeniden kurularak tarihi ve kültürel kimliği ile ayakta kalabilmiş nadir kentlerden biridir. 1918'de tamamen yanan kent, 1970'te büyük bir deprem felaketinin ardından terk edildi. Ancak yanıp, yıkıldığına bakmadan buraya yerleşenlerin gayretleriyle çok geçmeden yeniden yaşanabilir hale getirildi.

Foto 2: Gediz Deprem Sonrası Yıkılmış Ev Görüntüsü

Foto 3: Eski Gediz Görüntüsü

Eskigediz kasabası, Gediz nehrinin kollarından olan Balçayı deresi vadisinin genişlediği bir kesimde kurulmuştur. Araştırma sahası 780 ila 810 m. Yükselteler arasında değişmekte ve dalgalı bir topografya üzerinde yer alan yerleşim biriminin çevresinde, Kuşkonağı tepe, Hacivat tepe, Mağmalık tepe ve Karaihsantaşı tepe yer almaktadır. (Çoban, 2007: 43)

Eskigediz'in korku ve hüznün kokan havası, geçip giden yıllar içinde dağıldı ve yerleşim 1988 yılında belde statüsüne kavuştu. 1992'de sit alanı ilan edildi ve böylece önemli bir kültür mirası olarak korumaya alındı.

Belde 2008'de Tarihi Kentler Birliği'ne üye olmasının ardından Avrupa Tarihi Kentler Birliği'ne kabul edildi. Eskigediz bugün sahip olduğu arkeolojik, kentsel ve doğal sit alanları ile yaşayan bir müze kent görünümündedir.

Kasabada tarım ve hayvancılık istenilen düzeyde olmayıp, sanayi faaliyetleri 2005 yılında Kütahya ilinin teşvik kapsamına alınmasıyla az da olsa biraz hız kazanmıştır. Dönem dönem yaşanan ekonomik sıkıntılar kasaba halkını göçe zorlamakta ve bu nedenle de kasaba, sadece emekli kesimin ikamet ettiği bir yerleşim merkezi durumu haline gelmiştir (Çoban, 2007: 65)

Foto 4: Eski Gediz Evleri Görüntüsü

Eskigediz Belediyesi tarafından 1970 Depremi'nde ölen 1086 Gedizli'nin anısına dikilen anıt bakımlı bir park içindedir.

Foto 5: Gediz Deprem Anıtı

Anıtın dikildiği bu alan, bir zamanlar Gediz Kayası'na yaslanan evleri ile Kaya Mahallesi diye anılırdı. Deprem sonrasında çıkan yangında bu evlerde pek çok depremzede yanarak hayatını kaybetmiş ve bu alan depremde ölenlerin adlarının mermer panolarda yer aldığı bir anıt şekline dönüştürülerek, 2007 yılında ziyarete açılmıştır.

Gediz Evleri; Eskigediz'de yaşayan çağın sosyo-ekonomik özelliklerine göre tasarlanıp yapılan ve son yıllarda birer “tescilli kültür varlığı” olarak koruma altına alınan yüzlerce ev vardır. Eskigediz'in tarihi kimliğini yansıtan bu evlerin çoğu, özgün mimari dokusunu günümüze değin korunabilmiştir.

Foto 6: Eski Gediz Geleneksel Ahşap Konutlarından Bir Görüntü

Eskigediz tarih kokan sade ve güzel eserlerle dolu bir kasabadır. Son yıllarda yapılan restorasyonlar sayesinde hala dimdik ayakta duran tarihi yapılar dikkati çekmektedir. Bu yapılardan bazıları şunlardır;

GAZANFERAĞA KÜLLİYESİ

Eskigediz Kasabasında bulunan bu külliye 2 bölümden oluşmaktadır.

1-Gazanferâğa Camii; Darüssaade Ağası Gazanfer Ağa'nın 1553 tarihinde yaptırdığı caminin mimarı Süleyman Çavuş tur. Altı dayanaklı plan şemasına uygun olarak, altı sütun ve paye üzerinde büyük bir kubbe ile örtülü olan caminin yapımında, Antik Kadys'ten getirilen sütunlar kullanılmıştır. 1970 Gediz Depremi'nde yıkılan cami, Vakıflar Genel Müdürlüğü aracılığı ile 1994 yılında aslına uygun şekilde yeniden yapılmıştır.

Foto 7: Gazenfer Ağa Camii ve Külliyesi

Foto 8: Gazenfer Ağa Camii (Deprem Sonrası Yapılan)

2-Gazenfer Ağa Hamamı; 1587 yılında Gazanfer Ağa tarafından yaptırılan hamam, kadın ve erkekler için olmak üzere iki ayrı bölümden oluşmaktadır. Mermerleri Antik Kayds'ten, suyu Kayacık'tan getirilen anıt yapı, 1970 Gediz

Depremi'nde ağır hasar görmüştür. Vakıflar Genel müdürlüğü tarafından restore edilen hamam, kültür merkezi olarak hizmet vermektedir.

Foto 9: Gazenfer Ağa Hamamı

Su Kemerleri; Ne zaman ve kimler tarafından yapıldığı bilinmeyen kemer, Gediz Kayası'nın ortasındaki boğaz üzerindedir. Kesme taş ve moloz kullanılarak inşa edilen üç gözlü kemer, Eskigediz'in en görkemli anıt yapılarından biridir.

Foto 10: Su Kemerleri

Foto 11: Eski Gediz Su Kemerini

1.2.1.3.2.2. Gökler Kasabası

Araştırma sahamız Gediz İlçesine bağlı 2018 Yılı ADNFKS TÜİK verilerine göre 2.357 nüfusa sahip bir kasabadır. Gediz Altıntaş karayolunun 12. km'sinden kuzeye ayrılan Sazköy içinden geçen 7 km.'lik yolla ulaşılan belde ilçenin kuzey doğusunda yer almaktadır.

Gökler kasabası kuzey ve güney isimleri ile iki mahalleden oluşan ve nüfusu ve büyüklüğü bakımından Eski Gediz Kasabasından sonra ikinci sırada olan bir yerleşim yeridir. Beldede Şehit Ali Kazankaya ve Hürriyet Adalet Çoban ilköğretim Okulları, Jandarma Karakolu, belediye ekmek fırını, Gökler Belediye spor ve Gökler Demirspor adlarında iki spor kulübü ve PTT şubesi bulunmaktadır. Kuzey Mahalledeki Merkez Camii ile birlikte 6 camii bulunan belediye, alt yapısı, parkları, maden şehitleri anısına ve emekçiler adına yapılan madenci heykeli ile modern bir görünüm sunmaktadır.

Kasabada Abdalcık deresi mevkiinde önemli bir linyit kömürü havzası bulunmaktadır. 1924 yılında Gökler Böbecik'te ilk kömür yataklarının ortaya çıkarılmasından sonra bu bölgede kömür bulunmuştur. Gökler yöresinde 1948 den

itibaren başlayan kömür üretimi geçmiş yıllar kadar olmasa halen çıkarılmaya devam etmektedir. Göklerdeki bir başka sanayi kuruluşu Gökler Kireç Sanayi (GÖKKİRSAN) olup, Garsak Kuşpınarı mevkiinden kireç taşı çıkarılmaktadır.

Foto 12: Gediz Kömür Madeni Görüntüsü

Bölgede linyit kömürü üretimi 1950 li yıllarda tarım ve hayvancılıktan başka geliri olmayan yerleşimin de önünü açarak pek çok kişiyi istihdam eder hale gelmiştir. Bu bağlamda Gökler kasabasında bu madenlerden emekli olan yaklaşık 550 kişi bulunmaktadır.

Bölgede Gediz kömürünün piyasada tutulması pek çok kişiye iş alanı oluşturmuş ve başta Gökler olmak üzere civarındaki köylerin de hızla kalkınmasını sağlamıştır. Bu bağlamda bu ocaklarada 1990 öncesi 2500 civarında kişi istihdam edilmiştir. Ancak 1980 yılların sonlarında Gökler kömürünün kentlerde yakıt olarak kullanılmasının yasaklanmasından sonra bu ocaklar kapanmak zorunda kalmıştır. Bu hala faaliyetlerine devam eden az sayıda maden ocaklarında toplam 300-350 civarında işçi çalışmaktadır.

Gökler Kasabasının İlk Çağ'a uzanan bir tarihi geçmişi bulunmaktadır. Bunun bilinen en büyük kanıtı 1996 yılında 146 sayılı kararla arkeolojik SİT alanı ilan edilen Nekropolüdür. Çatallık yöresinde yer alan Nekropol geçmiş yıllarda yapılan kaçak

kazılar yüzünden büyük tahribata uğramış olsada, Roma Bizans dönemine ait olduğu varsayılan Nekropol'ün hangi antik yerleşimine ait olduğu kesin olarak bilinmemektedir. Zira o dönemin mezarlıkları ya kentlerin hemen yakınına ya da kentler arası yolların üzerine kurulmuş olduğu için Nekropol'e yakın böyle bir yerleşim yerine raslanmamıştır.

Daha sonra Gökler fethedildikten sonra bu yöreye gelen bir Türkmen oymağı olan asılları Horasanlı olup oradan Adana, Kozan, Karaman ve Aslanapa, Banaz, Gökler, Erdoğan Arıca Gediz, Uşak yörelerine dağılan Karakeçili Yörüklerinden oldukları bilinmektedir.

Menkıbeye göre yerleşim adı; Göklerin ortasında bulunan turp tarlası çakal yeri diye adlandırılan bölgede köy çeşmesi etrafının çok ormanlık olması sadece bu kısımda büyük açıklık meydanın olması nedeniyle göklük, gökyüz sonraları da Gökler olarak adlandırıldığı anlatılmaktadır. Bu nedenle kasaba ikinci yerleşimi burada olup, yerleşik hayata burada başlanılmıştır. Ziya Gökalp'e göre eski Türklerde doğu yönünün kutsallığını temsil eden bir renktir ve yönleri temsil eden gök kızıl ak ve kara renkleri belki de o yönlere nisbet edilen dört boya ait olduğu belirtilmektedir.

Foto 13: Gökler Kasabası

Gökler; Sazköy ve Sumaklı köyleriyle birleşerek belediye olmak için gereken 2000 nüfusu geçerek 1970 yılında belediyelik olmaya hak kazanmıştır.

1.2.1.3.2.3. Yenikent Kasabası

Araştırma sahasına bağlı 2018 Yılı ADNFKS TÜİK verilerine göre 2.461 nüfusuyla üçüncü büyük kasabasıdır.

Foto 14: Yenikent Kasabasında Heyelan Olan Yerleşim

Yukarıdaki fotoğraf heyelan sonrası görüntülenmiştir. Bu heyelan sonrası yaşanan yerden taşındığı için beldeye “Yenikent” adı verilmiştir.

Gediz Nehri kenarında kurulan bu kasabada ve kasabaya bağlı bir çok mahallede sebze ve meyve yetiştiriciliği başta olmak üzere, tarımsal faaliyetler ile hayvancılık yapılmaktadır.

Foto 15: Yenikent Kasabası

1.2.1.3.3. Şehir Yerleşmesi

Araştırma sahası depremden sonra daha sağlam ve daha geniş bir araziye taşınmış burada yeni ve modern yapılar inşa edilmiştir. Gediz İlçe Merkezi plato üzerine kurulmuş etrafında ise irili ufaklı dağlar yer almaktadır. Kırsal alanlarda kurulan köy yerleşmelerinden farklı olan şehir yerleşmeleri için yapılan araştırmalarda araştırmacılar çok farklı kriterler belirlemiştir. GÖNEY, zamana ve mekâna göre değişmekle beraber kentsel alanları belirlerken nüfus büyüklüğü, nüfus ve mesken yoğunluğu, konut şekli, kat sayısı, yapı malzemesi, hayat tarzı, merkezîyet özelliklerinin önemine değinmiştir (Göney, 1977: 7-13). DOĞANAY da şehri belirleyen determinantları yerel yönetim, planlama, nüfus ve ekonomik fonksiyonlar şeklinde gruplamıştır (Doğanay, 1994: 407-411).

Şehri niteleyen önemli olgulardan biri olan nüfusun artmasına paralel olarak yerleşmelerde bazı fonksiyonların gelişmeye ve sayılarının artmaya başladığı görülmektedir (Yürüdü, 2009: 32). Çünkü artan nüfusun farklı ihtiyaçları ortaya çıkmaya başlamaktadır. Örneğin artan genç ve çocuk nüfus için eğitim ve sosyal

alanlar; şehirlerde artan eğitim seviyesi ile çeşitli kültürel mekanlar birer ihtiyaç halini almaktadır. Bu durum diğer yaş grupları ya da farklı ihtiyaçlar için çoğaltılabilir. Kentin nüfus bakımından hangi büyüklükte olması gerektiği hususunda farklı görüşler olmakla beraber, son yıllarda yapılan çalışmalarda 10.000 kişi sayısı esas alınmaktadır (Özçağlar, 2001: 77-78) ¹. Örneğin Samsun ve Hopa arasındaki şehirleri konu alan çalışmasında BEKDEMİR, 10.000 nüfus kriterini baz almış, bu nüfusun üstündeki yerleşmeleri kent kabul etmiştir (Bekdemir, 2007: 1).

Araştırma sahasındaki en büyük yerleşim yeri olan Gediz İlçe Merkezi Kütahya İline bağlı ilçelerden nüfus olarak üçüncü büyük olanıdır. Gediz İlçe Merkezinin 2018 yılında ADNKS verilerine göre 23.148 nüfusu bulunmaktadır. Toplam köyler dahil nüfus azalıyor olsa da merkez nüfus artmaktadır. Köylerden İlçe Merkezine göç vardır. Ancak iş sahalarının az olması İlçe Merkezinden de göçlere sebep olmaktadır. Türkiye’de cumhuriyet tarihinde görülen nüfus artışı hesaba katılırsa bugünkü nüfus büyüklüğü kriteri olan 10.000 nüfus kriterini 1950’li yıllardan sonra aştığı görülmektedir.

İdari açıdan bakıldığında, Osmanlı döneminde Gedüs adıyla alınan yerleşim yerinde 1670’li yıllarda 2000 evli kişinin yaşadığı belirtilmektedir. 1845 yılında Uşak iline bağlı bir nahiye olan Gediz 1851’de ilçe yapılmıştır. Cumhuriyetin kurulmasından sonra da Kütahya İline bağlı ilçe olarak statüsü devam etmiştir. 1927 yılındaki sayımda 2640 erkek 3132 kadın toplam 5772 iken, 1935 yılındaki sayımda 2589 erkek 3342 kadın toplam nüfus 5831 olmuştur.

1.2.1.3.3.1.Gediz İlçesi Arazi Kullanımı ve İlçenin Fonksiyonel Özellikleri

Şehirsiz arazi, belediye sınırları içinde belediyenin hizmet verdiği alanları ifade etmektedir (Doğanay, 1983: 282). Bu sınırlar içindeki şehirsiz arazi, sakinlerinin ihtiyaçlarına göre, imar planları doğrultusunda farklı amaçlarla kullanılmaktadır. Yerleşim yerinin şuan ki yeri 1970 depreminden sonra kurulduğu için yeni ve modern yerleşmeler görülmektedir.

¹ Kentlerin nüfus büyüklüğü hususunda geçmişte de bazı rakamlar telaffuz edilse de günümüzde genel kabul 10.000 kişidir. Ancak farklı çalışmalarda bunun 20 hatta 30 binin üzerine çıkarılabileceği ya da 3000 seviyesine çekilebileceği hakkında görüşler bulunmaktadır

1.2.1.3.3.1.1. Yönetim Foksiyonu

Yönetimsel kurum ve kuruluşlar, zamanla kentin merkezilik özelliğini arttırarak yeni fonksiyonların da gelişmesini sağlamaktadır (Karaboran, 1989: 89). Ancak yönetim alanlarında yapılan değişiklikler ve nüfus değişimi bu fonksiyonun etki alanını zaman zaman sınırlandırmakta ya da genişletebilmektedir (Uğur, 2003: 157). İlçenin sınırları zamanla daha da genişlemiştir. İlçe Merkezine yakın köyler artık ilçeye bağlı birer mahalle olmuşlardır. Hatta eskiden köy olan Dayınlar artık ilçe merkeziyle bütünleşmiş mahalle statüsü kazandıktan sonra yeni ve modern yapılar fazlaşmıştır. Özellikle mahalleye TOKİ tarafından yapılan evler mahalleyi ekonomik açıdan gelişmesine ve görüntüsünün değişmesine neden olmuştur. İlçeye bağlı 3 tane belde ve 57 tane de köy bulunmaktadır. İlçe merkezinde 12 mahalle bulunmaktadır. İlçeye bağlı beldelerde ise 13 mahalle bulunmaktadır.

Gediz İlçe merkezinde kaymakamlığa bağlı İlçe Özel İdare Müdürlüğü, İlçe Yazı İşleri Müdürlüğü, İlçe Emniyet Müdürlüğü, İlçe Jandarma Komutanlığı, İlçe Nüfus Müdürlüğü, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, İlçe Tapu Müdürlüğü, Nazilli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, İlçe Sağlık Grup Başkanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar İlçe Müdürlüğü, İlçe Tapu Müdürlüğü, Nazilli İlçe Kütüphane Müdürlüğü, İlçe Kadastro Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Kurumu, Mal Müdürlüğü, İlçe Müftülüğü, İlçe Gençlik ve Spor Müdürlüğü, İlçe Vergi Dairesi Müdürlüğü, PTT Merkez Müdürlüğü, SGK Müdürlükleri bulunmaktadır. Kaymakamlık binasında Nüfus Müdürlüğü de hizmet vermektedir.

Foto 16: Gediz İlçesi Kaymakamlık Binası

Kaymakamlık binasının hemen karşısında Adliye binası bulunmaktadır. Kaymakamlık binasının arka tarafında ise İlçe Emniyet Müdürlüğü hizmet vermektedir. İlçe Tapu ve Kadastro Müdürlüğü, İlçe Tarım Müdürlüğü ise Dayınlar Mahallesinde hizmet vermektedir. Diğer kurumlar ise şehrin değişik yerlerinde dağılmıştır. Gediz Belediye binası çarşı bölgesinde merkezi bir yerdedir. Belediye binasında İşkur İlçe Müdürlüğü hizmet vermektedir.

Foto 17: Gediz İlçesi Belediye Binası

1.2.1.3.3.1.2. Kültürel Fonsiyonlar

Şehirsel yerleşimleri kırsal yerleşimlerden ayıran en büyük fonksiyonlardan biri de kültürel fonksiyonlardır. Çünkü bu fonksiyon eğitim, eğlenme, dinlenme, dini, sanatsal ve sportif faaliyetleri içine alan geniş bir faaliyet alanına sahiptir (Uğur, 2003: 229).

Foto 18: Geleneksel Asker Uğurlama ve Yöresel Folklor

Kentlerin barındırdıkları çeşitlilik ve kültür merkezi olmaları toplumsal hayat bakımından etkili olmalarına neden olur (Bekdemir, 2000: 163). Şehir merkezleri eğitim kurumları, sinemaları, tiyatroları, kütüphaneleri vb. kültürel alanları ile çekicilik unsuru oluşturup, diğer yerleşim yerlerine göre bir cazibe merkezi ve buldukları bölgede ise merkezi bir yerleşme halini alırlar.

Şehir yerleşmelerinin en önemli ögesi olan eğitim faaliyetleri açısından Gediz İlçesi oldukça gelişmiştir. Gediz 'de 1 Anaokulu, 23 İlkokul, 16 Ortaokul, 10 Lise, 2 Özel Eğitim Okulu (1. ve 2. Kademe), 3 Kurum ve 6 tane Özel olmak üzere toplam 61 eğitim ve öğretim kurumu bulunmaktadır. Ayrıca Gediz İlçe Merkezine 3 km. uzaklıkta Dumlupınar Üniversitesi bünyesinde Gediz Meslek Yüksekokulu ile aynı yerleşkede Gediz Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu bulunmaktadır. Eğitim kurumları ve özellikle üniversiteler kuruldukları yerleşmelerin şehirleşme süreci üzerinde doğrudan etkilidirler. Yapılan uygulamalı coğrafya araştırmalarında üniversitelerin kuruldukları şehirler üzerindeki demografik, ekonomik, mekânsal, şehirsel fonksiyonlarını değiştirdiği ve köklü değişimler meydana getirdiğini

göstermiştir (Sargın, 2006: 5 - Işık, 2008: 7). İlçe Merkezinde taşınmalı eğitim faaliyetleri de yapıldığı için hemen hemen nüfusun yarısı kadar öğrenci sayısı vardır.

Şehirde sanatsal faaliyetlerde önemli yer tutmaktadır. Bu bağlamda Gediz Belediyesi tarafından her yıl Tarhana Festivali yapılmaktadır. Bu Festivalde konserler verilmekte kültürel aktiviteler yapılmaktadır. Festivale sadece İlçede yaşayan kişiler değil, köylerden civar ilçelerden hatta illerden gelenler olmaktadır. Ayrıca Festival için birçok farklı şehirden stant açmak için gelen işletmeciler de bulunmaktadır. Festival dışında sanatsal faaliyetler de İlçede yapılmaktadır. Resim sergileri, tiyatro gösterileri, konserler vb. kültürel faaliyetler yıl içerisinde belli aralıklarla Belediye Kültür Salonunda gerçekleştirilmektedir.

Gediz İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü mülkiyeti Belediye ait 1972 yılında Özyurt Mah. Bankalar Cad. 150. Sokakta Kültür Bakanlığı tarafından kurulmuştur. Kütüphane kiralanın Özyurt Mah.171. Sokak No:2 D:4 adresinde faaliyetine devam etmektedir. İlçe Halk Kütüphanesi özellikle yazma eserler açısından ilçe kütüphaneleri arasında önemli bir yere sahiptir. Kütüphanede 11497 adet kitap bulunmaktadır.

İlçede spor faaliyetleri de aktif olarak yapılmaktadır. Bu faaliyetlere örnek olarak İlçe Spor Müdürlüğü ile İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Halk Eğitim Merkezi ve ASO ile ortaklaşa futbol, basketbol, hentbol, masa tenisi, satranç, badminton, atletizm, taekwando, wellnes ve kort tenisi gibi branşlarda spor okulları açılmaktadır. İlçede Futbol branşı dışında Atletizm, Kayak, Kort Tenisi, Taekwando, Voleybol, Halk Oyunları, Judo ve Masatenisi branşlarında takımlar müsabakalara katılmaktadır. Ayrıca İlçede spor faaliyetlerinde kullanılan yerler ve nitelikleri şöyledir.

Tablo 12. Gediz İlçesi Spor Tesisleri

Niteliği	Adet	Tribün
Suni Çim	1	1
Çim Saha	2	2
Spor Salonu	1	1
İzcilik Kamp Merkezi	1	254 Kişilik
Halı Saha (Belediye ve Özel)	5	-
Çim Saha (Eskigediz ve Yenikent Belediyesi)	2	-
Toprak Saha (Gediz Belediyesi)	1	-
Spor Salonu MEB	6	150

1.2.1.3.3.1.3. Ticari Fonksiyonlar

İlk şehirlerin ortaya çıkışından günümüze kadar ona eşlik eden ticaretin geliştiği şehirler mekân, politika ve toplumsal dinamikler yönünden diğer kentlere göre daha hızlı gelişmişlerdir (Göçer, 1984: 1). Geçmişte kent ya da kasaba olsun, bir yerleşmenin pazarının olması ve pazar fonksiyonunun gelişmesi onun etki sahasını belirlemekte ve yerleşmeye bir statü kazandırmaktaydı (Gotman, 1976: 1). Bu sebeple tarihte ticaret yolları üzerinde ya da limanlardaki yerleşmelerin hızla geliştiği görülmektedir. Çevresi ile ticari ilişkilerinde bulunmayan şehirlerin varlığını sürdürmesinin zor olduğu gerçeğinden hareket eden bazı araştırmacılar, bu fonksiyonu şehirlerin doğup gelişmesindeki en önemli fonksiyonlar içinde göstermektedir (Uğur, 2003: 179).

Gediz'in kentsel fonksiyonlarından biri de ticaret fonksiyonudur. İlçe ekonomisi önceleri tarıma dayalı iken 1970 depreminden sonra yurtdışına özellikle de Almanya'ya giden işçilerin mali transferleri, kömür madenlerinden elde edilen gelir ve devletin deprem sonrası ilçeye yaptığı yatırımlar sayesinde İlçe Merkezi tekrar canlanmış ve cazibe merkezi haline gelmiştir. İlçede ticari ve ekonomik faaliyetler eskisi kadar çok canlı olmasa da sürmektedir. Bunun sebepleri arasında 1990 yılından sonra kömür kullanımının azalmasına bağlı olarak kapanan linyit madenleri, 2001

yıldındaki krizden sonra kapanan büyük işletmeler (örneğin GİMSAN) Organize Sanayi Bölgesinde var olan işletmelerin azlığı ve yeterli sayıda ticari yatırımların olmaması gösterilebilir. İlçedeki ticari faaliyetlerin az olması göçlere sebep olmaktadır. İlçe Merkezi nüfusu artıyor olsa da toplam nüfus azalmaktadır.

1.2.1.3.3.1.4. Sanayi Fonksiyonu

Şehirler idari fonksiyon ile karakter kazansalar dahi fonksiyonlarını geliştirmede ve etki sahasını genişletmede sanayinin rolü büyük olmuştur (Elmacı, 2010: 119). Araştırma sahasının bu konuda çok gelişmiş olduğu söylenemez. Linyit kömürü madenleri parlak dönemini yitirmesinden sonra İlçe gereken sanayileşme hamlesini tam olarak yapamamıştır. Bu konuda yapılan ilk çalışma Organize Sanayi Bölgesi kurulması olmuştur. Gediz Organize Sanayi Bölgesi 1997 yılında Kütahya İl Özel İdaresi (%33,3), Gediz Belediye Başkanlığı (%33,3), Gediz Ticaret Odası (%33,3) tarafından oluşturulmuştur. 16.04.2001 tarihinde 142 sicil numarası ile tescillenmiştir. Gediz organize sanayi bölgesi, toplam 290 ha. üzerine yer seçimi yapılarak kurulmuş olup, 1. etapta 120 Ha alan planlaması yapılmıştır. 1. etap da toplam 34 adet sanayi parseli mevcuttur. 34 Adet Parsel 'in, 25 âdeti firma ya yatırım yapmak amacı ile 25 parsel tahsisinde bulunulmuştur. Gediz Organize Sanayi Bölgesi, İstanbul'a 440 km. Ankara'ya 400 km., İzmir'e 245 km., Bursa'ya 270 km. ve Eskişehir'e 168 km., Zafer Havaalanına 80 km. mesafe uzaklıktadır. 2018 yılında Organize Sanayi Bölgesinde çalışan sayısı 970 kişidir. Organize Sanayi Bölgesine yatırımların artması bölgenin kalkınması için önemlidir.

Foto 19: Gediz OSB Yerleşim Planı

1.2.1.3.3.1.5. Sağlık Fonksiyonu

Şehir yerleşmelerinde sağlık kuruluşlarının kapasiteleri ordaki nüfusla orantılı olmalı hatta çevresinde bulunan yerleşim yerlerine de hizmet sunabilmelidir. Toplumun şehirselleşen çevrede sağlıklı ruhsal ve bedensel yaşam sürdürebilmesi için, belirli kapasitede çağdaş sağlık kurumlarına ihtiyaç duyulduğu unutulmamalıdır (Doğanay, 1983: 177).

Foto 20: Gediz Devlet Hastanesi

Araştırma sahasında bulunan Gediz Devlet Hastanesi 57.645,71 m² arsa üzerinde 12.504 m² kapalı alan ile 3.542,80 m² oturma alanına sahip 100 yataklı tedavi kurumu olup, ayaktan ve yatan hasta tetkik ve tedavi hizmetleri vermektedir. Gediz Devlet hastanesi A Blok (Ameliyathane, Acil) , I Blok (İdare) , P Blok (Poliklinikler) ve Y Blok (Yatan Hastane) olmak üzere 4 blok olarak tek bir yerleşkede hizmet vermektedir.

Tablo 13. Gediz İlçesi Sağlık Kurumları Personel Verileri

Unvanı	Devlet Hastanesi	İlçe Sağlık Müdürlüğü	T.S.M.	Sağlık Evi	A.S.M.	TOP LAM
Uzman Doktor	13					13
Pratisyen Doktor	9		2		17	28
Diş Tabibi	-		1			1
Diyetisyen	1					1
Sağlık Memuru	12	1	1			14
Hemşire	79		3	1	5	88
Ebe	13	1	5	7	10	36
Çevre Sağlık Teknisyeni	-		3			3
Laborant	6		1			7
Röntgen Teknisyeni	6					6
Anestezi Teknisyeni	2					2
VHKİ	9		1			10
Memur-Teknisyen	2		1			3
Acil Tıp Teknikeri	0	12			1	13
Acil Tıp Teknisyeni	0					0
Hizmetli	15	1	3			19
Vekil Hemşire	-			1		1
Vekil Ebe	-					0
Tıbbi Sekreter	10	2	2		4	18
Sıtma Savaş İşçisi	-					
Geçici İşçi 4/C	12		2			14
Daimi İşçi	2		4			6
Şoför	4	1				5
Bekçi	-					
Diğer	14					14
Personel Toplam:	209	19	29	9	37	302

Bu özellikleriyle Gediz Devlet Hastanesi İlçenin nüfusuna göre ilçe yetebilecek donanımında olduğu görülmektedir. Yine de bazı vakıalar başta yakın il merkezleri olan Kütahya ve Uşak gibi hastanelere sevk edilmektedir. İlçede Özel Hastane bulunmamaktadır. Ayrıca İlçede Diş Hastanesi de bulunmaktadır. Aile hekimi uygulaması kapsamında görevli 15 Aile Hekimi, 16 Aile Sağlık Elemanı (Ebe/Hemşire), 3 Tıbbi Sekreter, 1 Hemşire ve 8 Hizmetli bulunmaktadır.

1.2.1.3.3.1.6. Ulaşım Fonksiyonu

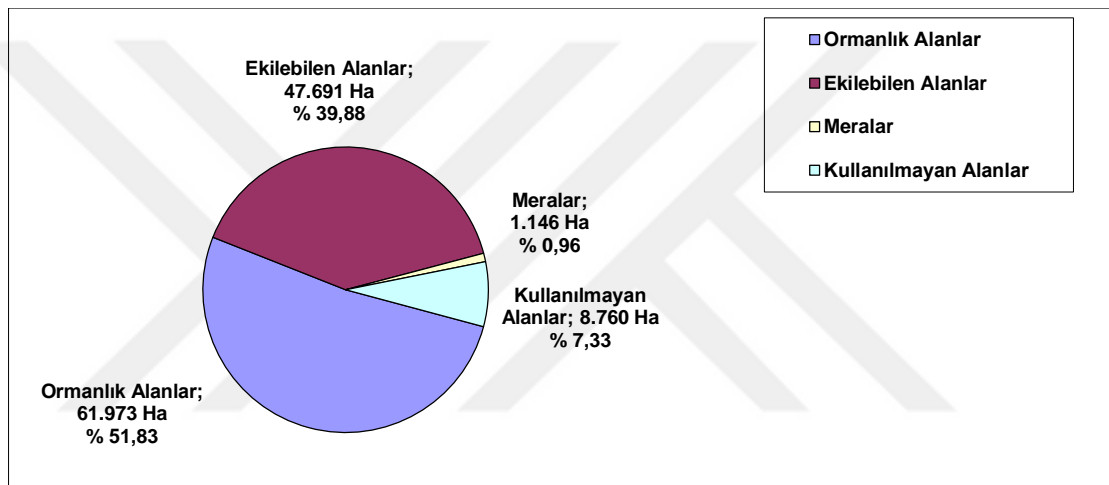
Araştırma Sahası ulaşım olarak illere bağlanan yollar haricinde çok gelişmiş olduğu söylenemez. Bunun nedeni de araştırma sahasının dağlık olmasından kaynaklanmaktadır. İlçe Merkezinden Kütahya İl Merkezine kadar olan 96 km.'lik yol bölünmüş duble yol diye de tabir edilen yoldur. Bu bölünmüş yol yine İlçe Merkezinden Uşak İl sınırına kadar devam etmektedir. Bu yolun Uşak'a kadar bağlanması Gediz'de yaşayan halk için, ekonominin gelişmesi için, trafik kazalarının azaltılması, zaman ve yakıt tasarrufunun sağlanması gereklidir. Çünkü Yöre halkı iş, sağlık, alışveriş hatta gezmek için bu yolu sıklıkla kullanmaktadır. Ayrıca bu yoldan İzmir, Manisa, Denizli gibi illere gidecek kişilerde faydalanmaktadır. Uşak il sınırları içinde kalan yaklaşık 30 km. olan bu yolun yapım çalışmaları devam etmektedir. Gediz bağlı olduğu Kütahya'nın Uşak, İzmir, Manisa gibi illere geçiş güzergahındadır. Ayrıca Gediz Simav, Emet, Hisarcık, Çavdarhisar, Pazarlar, Şaphane gibi ilçelere de bağlanmaktadır. Bir bağlantı veya geçiş noktası da denilebilir. Araştırma sahasının dağlık olması nedeniyle bazı yolların dar olmasına neden olmaktadır. Özellikle Murat Dağı Piknik - Mesire alanı ve Murat Dağı Kayak Merkezine giden yolun özellikler hızlı bir şekilde genişletilmesi gerekmektedir. Çünkü bu sayede Turizm açısından çok önemli bir gelir kaynağı oluşturulabilir.

1.2.1.3.3.1.7. Tarım Fonksiyonu

Araştırma sahasının alanı 119.570 hektardır. Ancak bu alanın çoğunu orman ve fundalık alan oluşturmaktadır. Bu İlçenin dağlık bir yapıya sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Arazinin kullanıma göre dağılımı şöyledir:

Tablo 14: Gediz İlçesi Arazi Kullanım Dağılımı

Cinsi	Alanı (Hektar)	Oranı (%)
Orman ve Fundalık Alanı	61.973	51,83
Tarım Alanı	47.691	39,88
Çayır-Mera Alanı	1.146	0,96
Kullanılmayan ve Yerleşim Alanı	8.760	7,33
TOPLAM	119.570	100,00

Grafik 4. Gediz İlçesi Arazi Kullanım Dağılım Grafiği

47.691 hektarlık ekilebilir alanın 37.857 hektarlık bölümünde kuru tarım yapılabilir arazidir. Bunun 9.834 hektarı sulu tarım yapılan arazidir. 2018 Yılında tarımsal arazilerin yaklaşık % 26'sı çeşitli şekilde sulanabilmektedir.

İlçenin önemli başlıca tarımsal ürünleri Buğday, Arpa, Nohut, Yem Bitkileri, Şeker pancarı, Karışık sebze ve Karışık meyveliktir. Meyvecilik ve Örtü altı yetiştiriciliği (Seracılık) ilçede önem kazanmaya başlayan tarımsal sektörlerdir.

İlçede sulama faaliyetleri için sulama göletleri kurulmakta ve bu sayede tarımsal faaliyetlerdeki verimin artırılması hedeflenmektedir.

Tablo 15. Gediz İlçesi Sulama Gölet ve Havuzları

Tesisin Adı	Göletin Yüksekliği (M)	Su Toplama Kapasitesi (M ³)	Suladığı Alan (Dekar)
Gümele Sulama Göleti	32	2.600.000	8720
Erdoğan Sulama Göleti	24	2.000.000	3425
Işıklar Sulama Havuzu	1,60	500	500
Güzüngülü Sulama Havuzu	1,70	500	300
Yelki Sulama Havuzu	1,70	600	300
Polat Sulama Göleti	15	36.325	132
Kayacık Sulama Havuzu	1,80	280	100
Çeltikçi Sulama Göleti	25	2.300.000	3595
Muhipler Sulama Gölet	34	1.500.000	3860
Toplam		8.438.205	20.932

Sulanan Alanların 20.932 dekarı (% 21,3) gölet ve havuzlardan, 77.408 dekarı (% 78,7) dere ve kuyulardan sulanmaktadır. Sulanabilir arazilerin hepsinin sulanması halinde % 40'a varan ürün artışı sağlanabileceği gibi, yetiştirilen ürün deseni çoğalacak ve ikinci ürün yetiştirme imkânı doğacaktır. Yağmurlar sulama göledi İnşası devam etmekte olup, bittiği takdirde sulama alanı 5525 dekar olacaktır. Murat Dağı sulama göleti çalışmalarına başlanmış olup, bittiği takdirde sulama alanı 31240 dekar olacaktır. Her iki gölet bittiğinde toplam 36765 dekar arazi sulamaya açılacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

EKONOMİK FAALİYETLER

2.1 Tarım

2.1.1. Gediz'de Tarımın Genel Özellikleri

Tarım ürünlerinin çeşitliliği iklim özellikleriyle doğrudan ilişkilidir. Araştırma sahamız geçiş iklimi olması nedeniyle çevresine göre daha ılıman bir iklime sahiptir. Kışları soğuk ve yağışlı yazları da sıcak ve kurak geçer. Bu özelliklerine bakıldığında karasal bir iklim gibi görülebilir. Ancak tam bir karasal iklim değildir. Yer yer akdeniz iklimi etkisinde de kalmaktadır. İlçede yetiştirilen başlıca tarım ürünleri Buğday, Arpa, Nohut, Yem Bitkileri, Karışık Sebze ve Karışık Meyvelerdir. Son dönemde meyvecilik ve örtü yetiştiriciliği (Seracılık) önem kazanmaya başladığı görülmektedir. Özellikle Ilıca kaplıcaları yakınlarında, Dörtdeğirmen köyü ve Muhipler Mahallesi gibi sebze yetiştiriciliğinde öne çıkmış bölgelerde yaygınlaşmaya başlamıştır. Araştırma sahamızda sulama tarım faaliyetleri az olduğundan tarım faaliyetleri eski ve geleneksel yöntemlerle tarım yapılmaktadır. Tarımda sulama faaliyetlerini artırmak için göletler kurulmaktadır. Sulama daha çok Gediz Nehri besleyen çayların etrafındaki köylerde ve yapılan göletlerin etrafında gelişmiştir.

Araştırma sahasında nüfus ve yerleşme özelliklerinde görülen dağlık saha ve ovalık alan arasındaki farklılık tarımsal faaliyetlerde de kendini göstermektedir. Dağlık yerleşimlerde sadece tahıl ürünleri yetiştirilirken, ova yerleşmelerinde tahıl ürünlerinin yanı sıra sebze ve meyve yetiştiriciliği de yaygın olarak görülmektedir. İlçede tarım faaliyetleri kırsal kesimde yaşayan kişilerin şehirlere göç etmesinden dolayı azalmaktadır.

İlçedeki tarım faaliyetlerinde kullanılan araç ve gereçler teknolojiye ayak uydurulmaya çalışılsa da hala son teknolojiler kullanıldığı söylenemez. Ayrıca çiftçilerin çoğu kulaktan dolma bilgilerle ve yaygın kullanılan gübreleme yöntemlerini tercih etmektedir. Halbuki toprağın ihtiyaç duyduğu gübre ne ise ve ne zaman atılması gerekiyorsa ona göre atılmalı toprak etüt ve analizleri incelenmelidir. Tarım faaliyetlerini artık hayvancılık yapan çiftçiler çok ve etkili şekilde yapmaktadır. Bazı çiftçilerde ki bunlar genelde emekli belli yaşın üstündeki kişilerdir tarlalarının sadece boş

kalmaması için ekmektedir. Çünkü kaliteli tohum, gübre ve mazot fiyatları pahalı olması maliyetleri artırmaktadır.

2.1.2. Arazi Kullanımı

Araziler, karşılaşılan sınırlayıcı özelliklerine göre, verimli I. sınıf araziler ile bitkisel üretim yapılamayan ve farklı alanlarda değerlendirilebilen VIII. sınıf araziler arasında sekiz kullanım kabiliyeti sınıfına ayrılmaktadır (Koray vd., 2000: 205). Arazilerin bu şekilde sınıflandırılması, üzerinde yapılacak ekonomik etkinlik türünün belirlenmesi ve verimli kullanımının sağlanabilmesi için önemlidir.

Araştırma sahasında yoğun bir şekilde tarım yapılan I.,II.,III. ve IV. sınıf araziler 47.641 hektarlık alanı kaplamakta ve toplam arazi varlığının yaklaşık % 39,88'ini oluşturmaktadır.

Tablo 16: Gediz İlçesi Arazi Kullanım Dağılımı

Cinsi	Alanı (Hektar)	Oranı (%)
Orman ve Fundalık Alanı	61.973	51,83
Tarım Alanı	47.691	39,88
Çayır-Mera Alanı	1.146	0,96
Kullanılmayan ve Yerleşim Alanı	8.760	7,33
Toplam	119.570	100,00

2.1.3. Parsel Büyüklükleri ve Mülkiyet Durumu

Araştırma sahası genel olarak dağlık ve engebeli bir arazi sahip olması nedeniyle tarım için kullanılan alanlar yamaçlar ve düzlüklerden oluşmaktadır. İlçe Merkezine yakın yerlerde araziler ekonomik açıdan değerlidir ancak kırsal kesimlerde araziler çok değerli değildir. Araziler miras olarak paylaşımına uğradığı genel itibariyle için küçük parçalar halindedir.

Gediz İlçesinin parsel büyüklükleri incelenirken 2018 yılı Ç.K.S. verilerinden faydalanılmıştır. Bu verilere göre İlçenin ortalama parsel büyüklüğü 6,13 dekadır. Ancak tarımsal işletme başına düşen parsel büyüklüğü 19,50 dekara çıkmıştır.

görülmektedir. Aradaki bu fark çiftçilik yapan ailelerin aynı alanda farklı parsellerde üretim yapmalarından kaynaklanmaktadır.

2.1.4. Yetiştirilen Tarım Ürünleri

Araştırma sahasını yetiştirilen tarım ürünlerine göre iki bölüme ayırarak inceleyemeye çalıştık. İlçede son dönemde meyvecilik ve örtü yetiştiriciliği (Seracılık) önem kazanmaya başladığı görülmüş ve üretilen ürünler artmaya başlamıştır.

Etrafı irili ufaklı dağlarla çevrili olan araştırma sahasının kurulduğu plato ve diğer yerleşim yerlerinde bulunan ova ve düzlüklerde tarım alanlarında tarım ürünleri çok çeşitlilik göstermez.

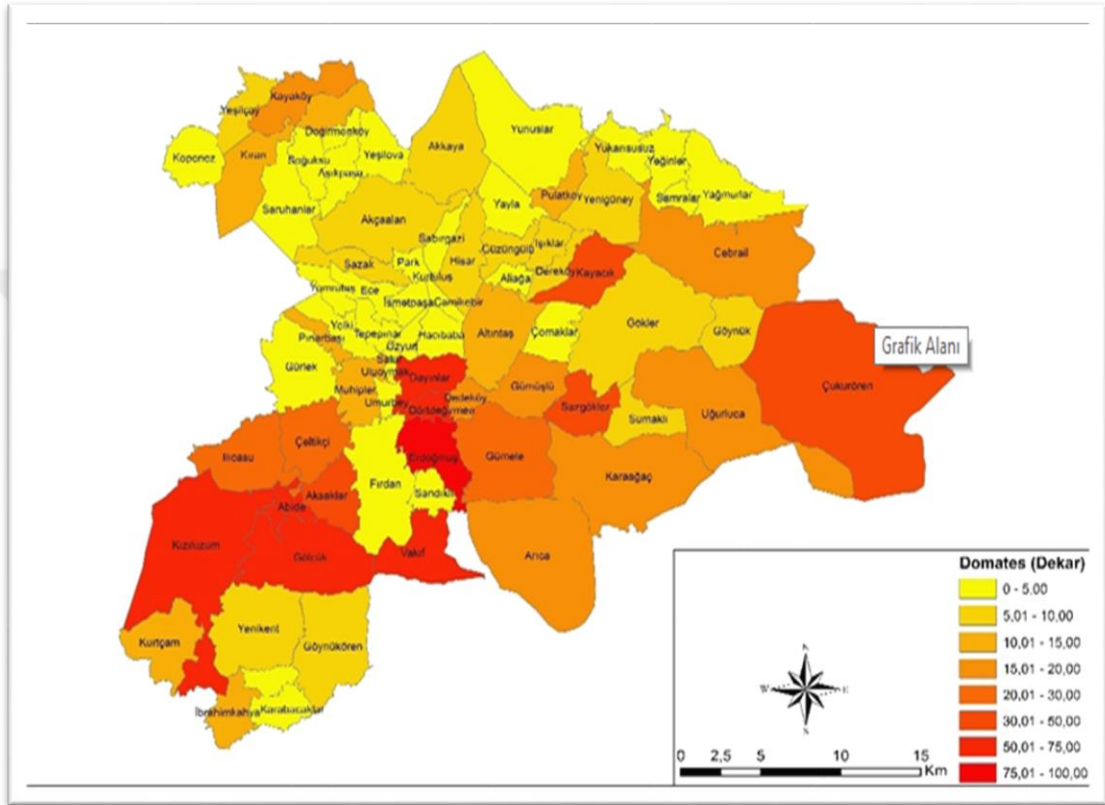
1.1.4.1. Bahçe Bitkileri Yetiştiriciliği

Meyve, asma, sebze ve süs bitkilerine genel olarak bahçe bitkileri denmekte ve bu bitkilerin yetiştirilmesine bağ ve bahçe ziraatı ya da bahçe bitkileri ziraatı adı verilmektedir (Ecevit: 1986: 1 - Ülkümen, 1973: 1). Bunlardan sebze yetiştiriciliği ekstansif metotlarla yapıldığı takdirde, tarla tarımı olarak da ele alınabilmektedir ya da çilek ve patates gibi meyve ve sebzeler hem tarla hem bahçe ürünü olarak gösterilebilmektedir (Ecevit, 1986: 1).

Tablo 17: Gediz İlçesinde Yetiştirilen Sebze Türleri

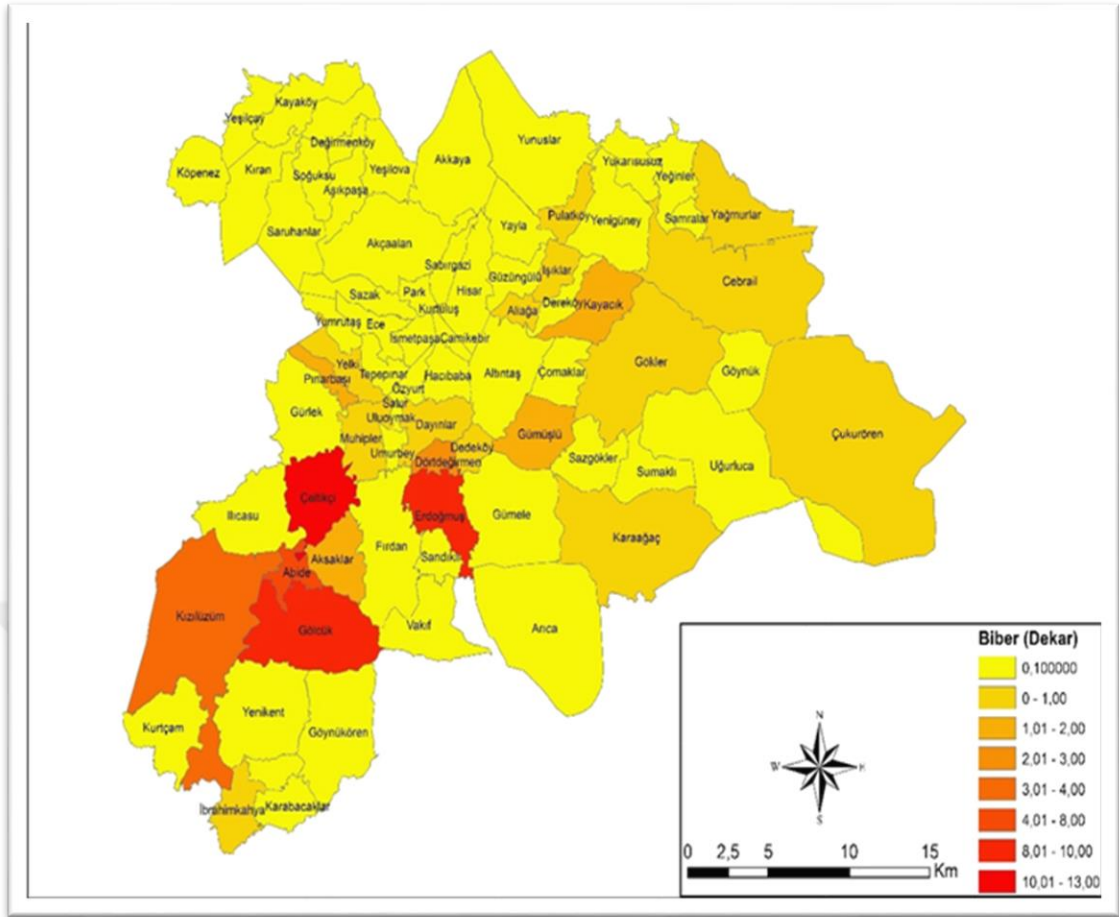
ÜRÜN ADI	Ekiliş Alanı (Da)	Ortalama Verim (Kg/Da)	Üretim (Ton)
Ispanak	850	650	552,5
Pırasa	730	1.900	1.387
Domates	5.850	3.000	17.550
Biber	3.710	1.500	5.565
Taze Fasulye	1.450	950	1.377,5
Salatalık (Turşuluk)	250	1.250	312,5
Salatalık (Sofralık)	660	1.900	1.254
Kavun	2.670	1.000	2.670
Karpuz	610	1.600	1.254
Diğer Ürünler (Marul, Kabak, Banya Barbunya, Turp, Lahana Vb.)	1.041		
TOPLAM	17.820		

Araştırma sahasımızda sebze yetiştiriciliği yaygındır. Son dönemde seracılık faaliyetleri yaygınlaşmaktadır. İlçede domates, biber, patlıcan, ıspanak, pırasa, salatalık, taze fasulye, kavun, karpuz, kabak, lahana, marul, bamyası, barbunya, turp ve marul gibi çok çeşitli sebzeler üretilmektedir.

Harita 7. Gediz İlçesinde Domates Ekilen Arazilerin Dağılışı

Domates yetiştiriciliği ilçenin güney doğu kısımlarında daha çok yaygındır. Bunun en önemli sebebi sulama sisteminin fazla olmasıdır. Özellikle Erdoğan, Dörtdeğirmen, Abide, Gölçük gibi yerleşim yerlerinden Gediz Nehri'nin geçmesi ve sulamada kullanılması domates üretimini arttırmıştır. İlçenin doğusunda bulunan Çukurören köyünde üretimin fazla olmasının sebebi Murat Dağı'ndan çıkan sular ve dere yataklarıdır. Kayacık ve Kızılüzüm köylerinde domates üretiminin fazla olması bu köylerin yüksek dağlık alanlarda yer alması nedeniyle sulama yapılmasındandır.

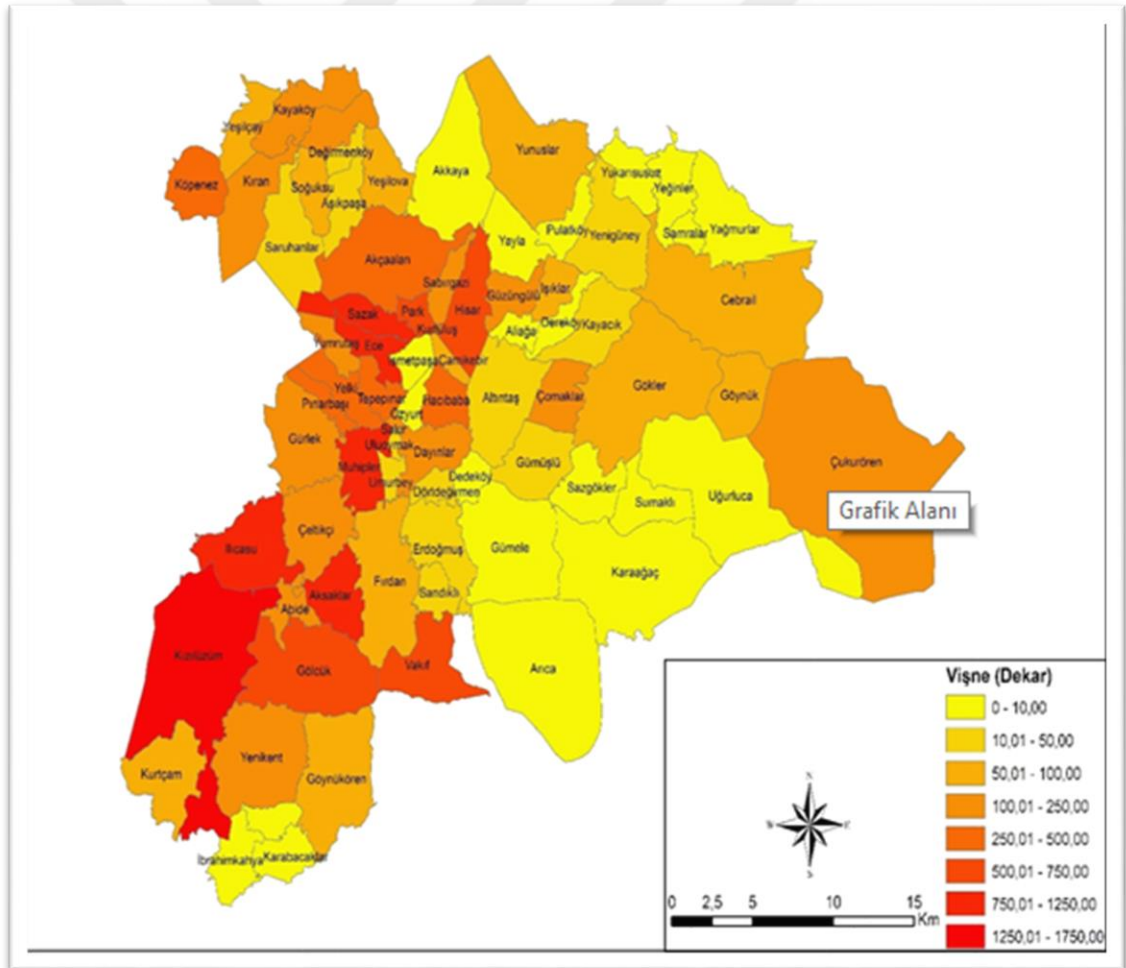
Harita 8. Gediz İlçesinde Biber Ekilen Arazilerin Dağılışı

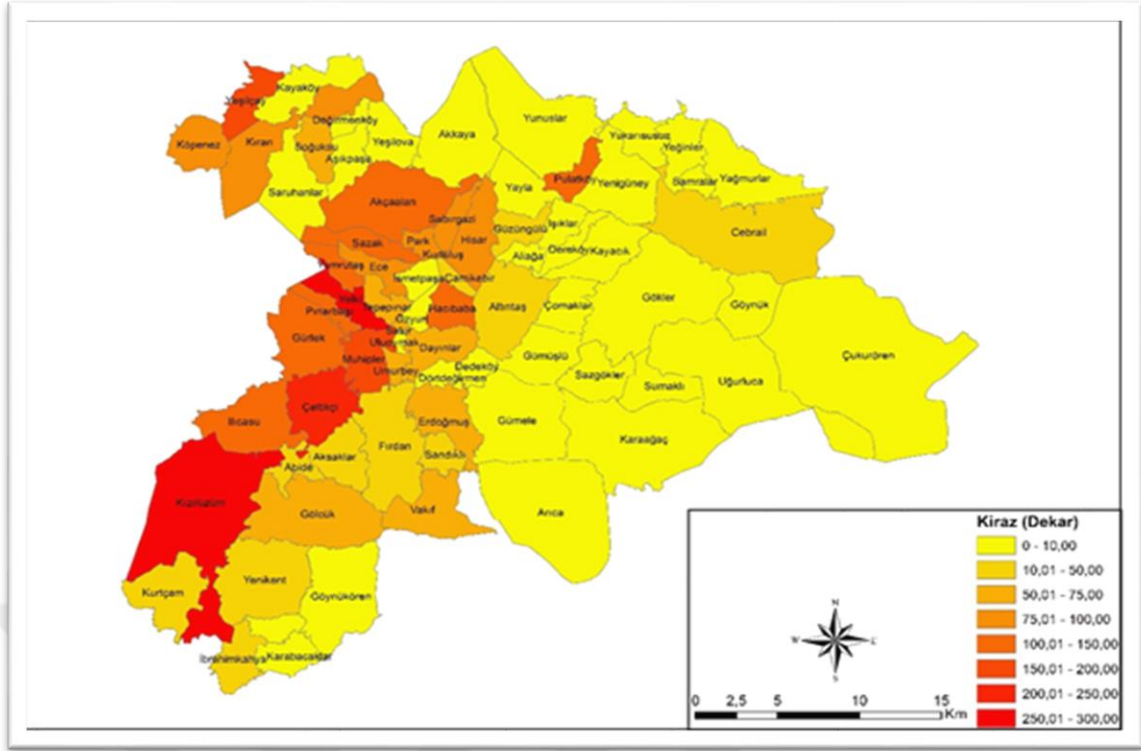
Biber yetiştiriciliği Çeltikçi, Erdoğan ve Gölcük'te fazla olduğu tabloda görülmektedir. Kızılızüm ve Abide köylerinde azımsanmayacak ölçüde yetiştirme yapılmaktadır. Üretimin İlçe'nin güney batı kesimlerinde yaygın olması Gediz Nehri'nin bu bölgelerden geçmesinden kaynaklanmaktadır. Gediz Nehri sulama imkanı sağlamasından dolayı yetiştiricilik bu bölgelerde fazlaşmıştır.

İlçe genelinde meyve yetiştiriciliği önemli yer tutmaktadır. İlçede elma, armut, ceviz, badem, kiraz ve vişne başlıca yetiştirilen meyvelerdir. Bağcılık faaliyetleri İlçe Merkezi, Eskigediz Belediyesi ve Göynükören Köyünde fazlaca yapılmaktadır. Vişne, kiraz ve elma tüccarlar ve meyve suyu şirketleri tarafından alınmaktadır. Diğer ürünler iç pazarda satılmaktadır.

Tablo 18: Gediz İlçesinde Yetiştirilen Meyve Çeşitleri

Ürün Adı	Ekiliş Alanı (Da)	Ortalama Verim (Kg/Da)	Üretim (Ton)
Vişne	4.050	30	3.756
Kiraz	2.250	30	2.002,5
Elma	1.160	55	5.334
Ceviz	2.330	50	909
Armut	5.800	1.100	6.380
Badem	190	20	99,8
Toplam	234.810		

Harita 9. Gediz İlçesinde Vişne Üretimi Yapılan Bağların Dağılışı

Harita 10. Gediz İlçesinde Kiraz Üretimi Yapılan Bağların Dağılışı

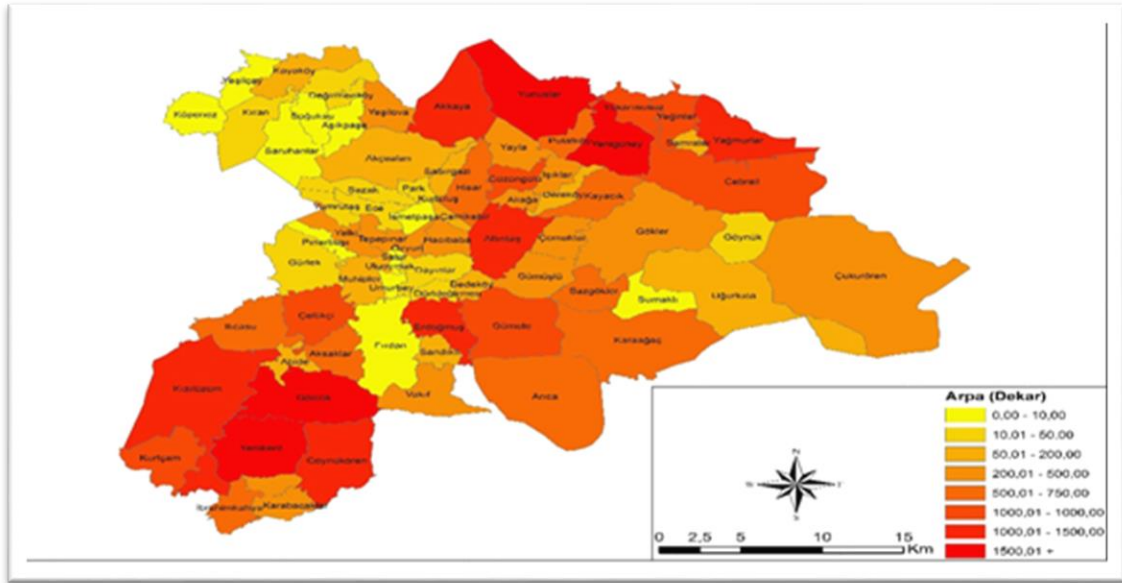
1.1.4.2. Tarla Bitkileri Yetiştiriciliği

İlçede tarım faaliyetlerinin başında tarla bitkileri yetiştiriciliği gelmektedir. İlçe 1970’de meydana gelen depremden önce tarım faaliyetleri daha yaygındı.

Tablo 19: Gediz İlçesinde Yetiştirilen Tarla Bitkileri

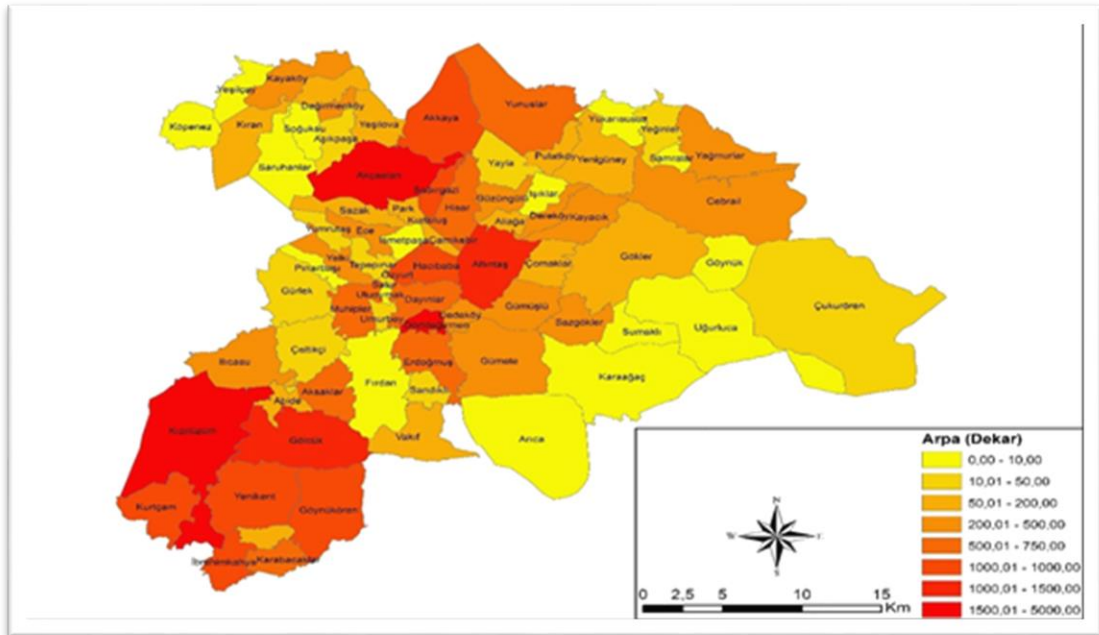
Ürün Adı	Ekiliş Alanı (Da)	Ortalama Verim (Kg/Da)	Üretim (Ton)
Buğday	155.000	300	46.500
Arpa	70.200	330	23.166
Çavdar	2.700	340	918
Tritikale	1.110	350	389
Yulaf (Yeşil Ot)	5.800	1.100	6.380
Toplam	234.810		

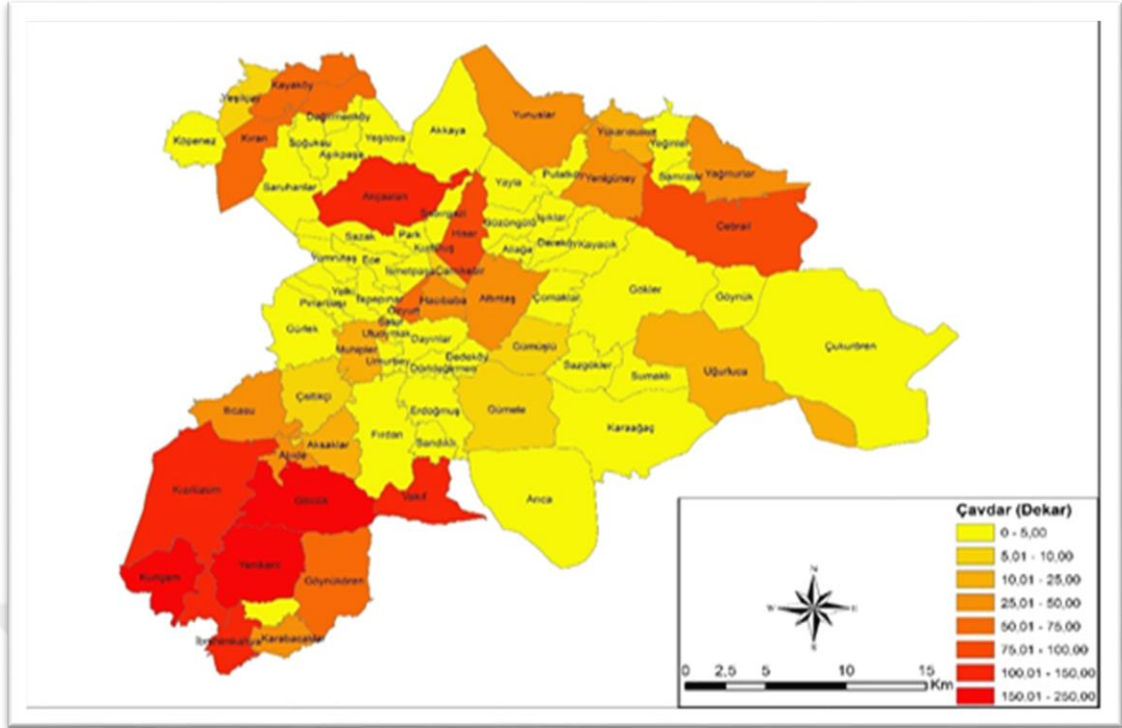

Harita 11. Gediz İlçesinde Buğday Ekilen Arazilerin Dağılışı

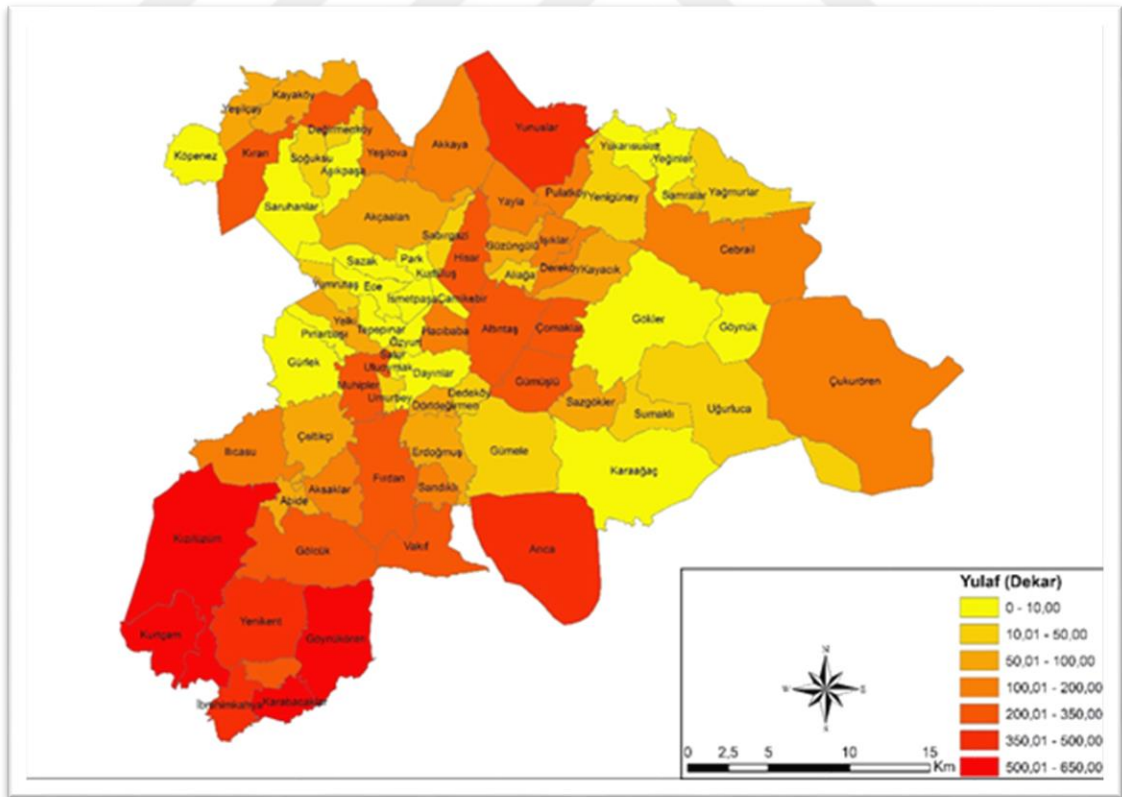
İlçe genelinde buğday yetiştiriciliği yaygındır. Buğday yetiştiriciliği harita 11 de görüldüğü üzere İlçe'nin kuzey ve güney hattında yaygınlaştığı görülmektedir. Bunun nedeni diğer köylerde tarım arazilerinin dağlık ve engebeli olmasından kaynaklanmaktadır. Arpa yetiştiriciliği de harita 12'de görüldüğü üzere aynı sebeplerden dolayı yine aynı bölgelerde yoğunlaşmaktadır.

Harita 12. Gediz İlçesinde Arpa Ekilen Arazilerin Dağılışı

Harita 13. Gediz İlçesinde Çavdar Ekilen Arazilerin Dağılışı

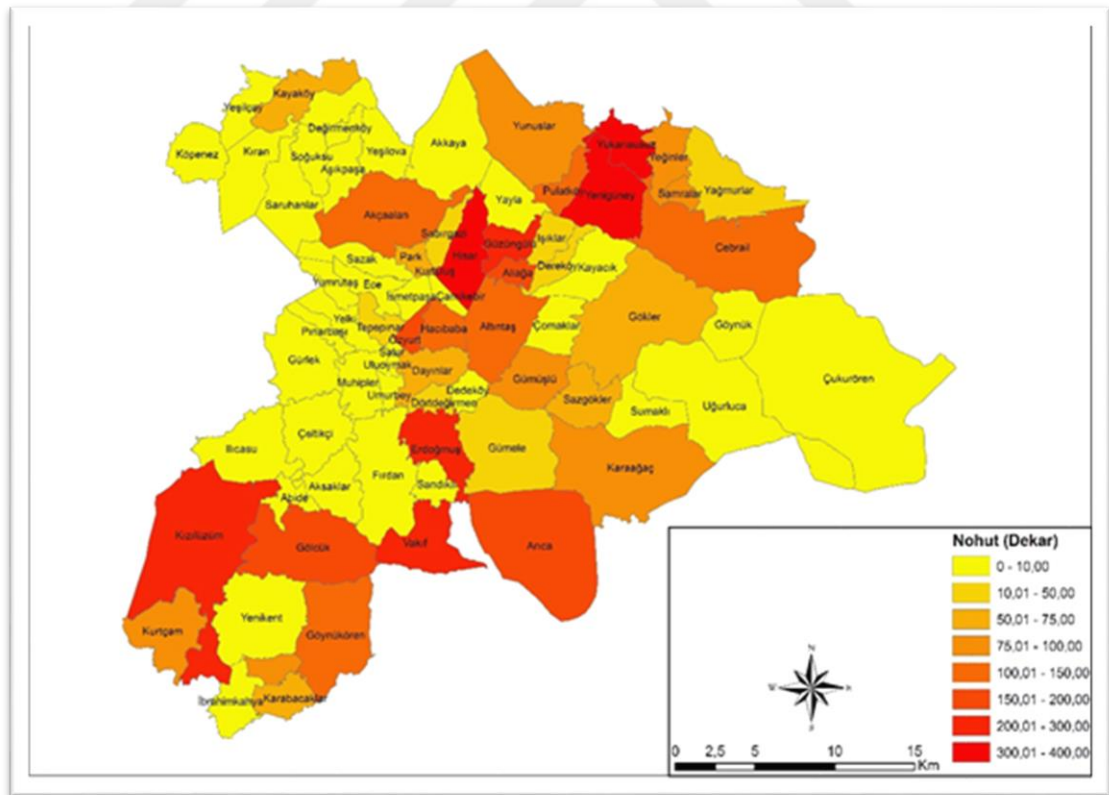

Harita 14. Gediz İlçesinde Yulaf Ekilen Arazilerin Dağılışı

İlçede yaygın ve en çok ekilen ürün Buğday'dır. Buğday öncelikle kendi ihtiyaçlarını karşılamak sonra da gelir için ekilmektedir. Arpa ise yem amaçlı üretilmektedir. Hayvancılık faaliyeti yapan çiftçiler genelde ekmektedir. Çavdar, Tritikale, Yulaf da hayvansal yem amaçlı üretilmektedir. Tüm hububat ürünlerinin üretim fazlaları çiftçiler tarafından tüccarlara veya un fabrikalarına satılmaktadır.

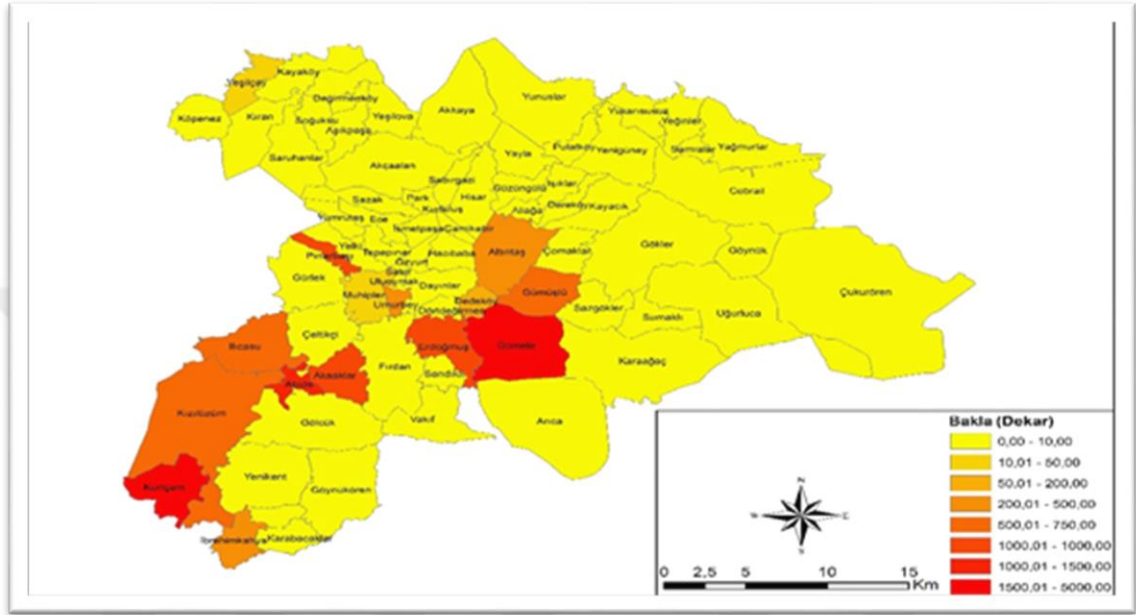
Tablo 20. 2018 Yılı Yemelik Baklagiller Üretim Miktarları.

Ürün Adı	Ekiliş Alanı (Da)	Ortalama Verim (Kg/Da)	Üretim (Ton)
Nohut	43.000	100	4.300
Fasulye	13.600	190	2.584
Bakla	2.500	220	550
Yeşil Mercimek	110	100	11
Toplam	59.210		

Harita 15. Gediz İlçesinde Nohut Ekilen Arazilerin Dağılışı

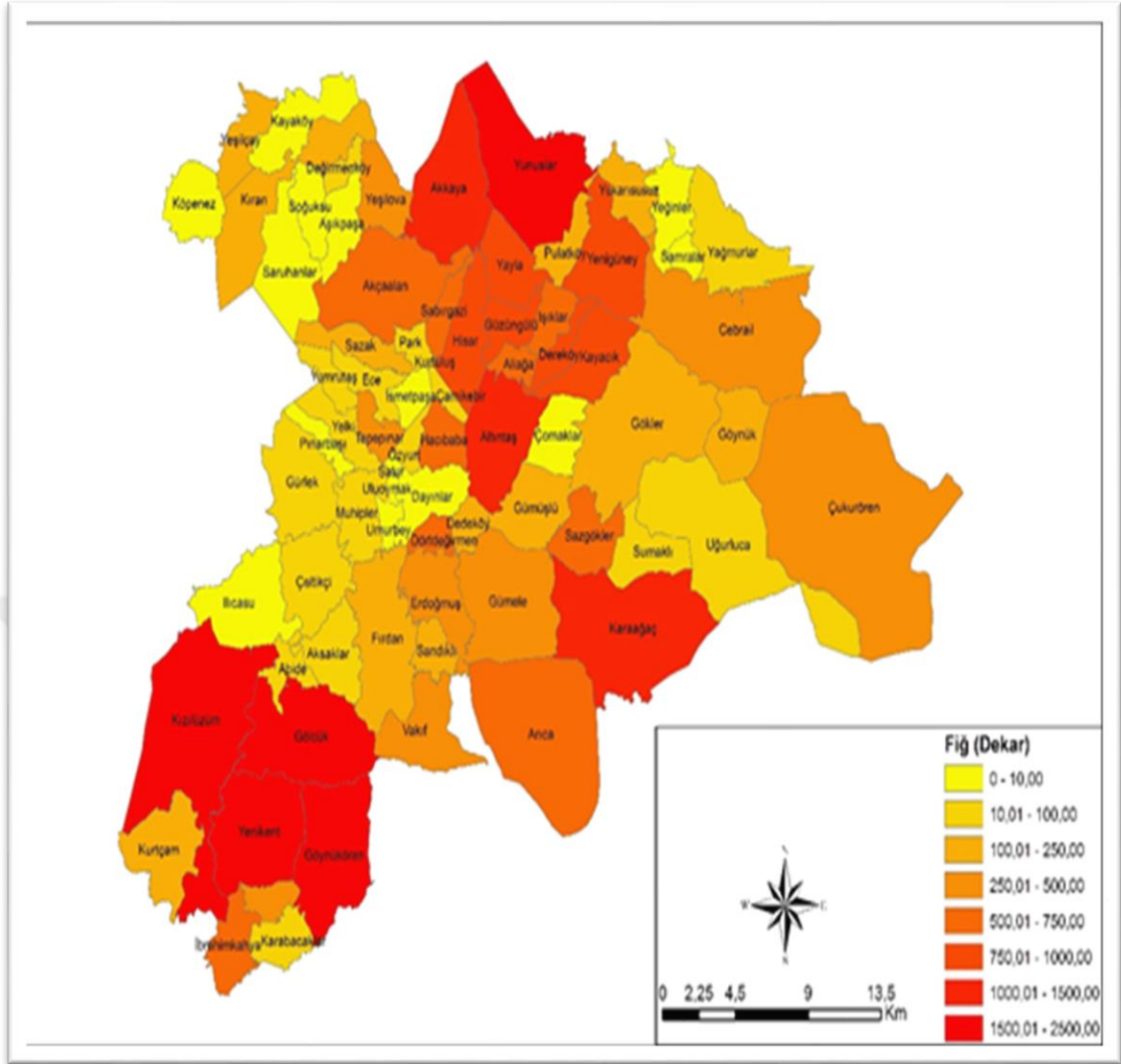
Yemelik baklagiller genel olarak ova yerleşimlerinde ve sulama imkanı bulunan yerlerde yetiştirilmektedir. Nohut ve Yeşil Mercimek sulamaya ihtiyaç duymadığı için çiftçiler genel olarak tarlaları nadasa bırakmamak, üst üste aynı ürün ekmemek için ekilmektedir. Çiftçiler arasındaki genel kanı bu yöndedir. Bazı çiftçiler sırf gelir amaçlı da bu ürünleri ekmektedirler.

Harita 16. Gediz İlçesinde Bakla Ekilen Arazilerin Dağılışı

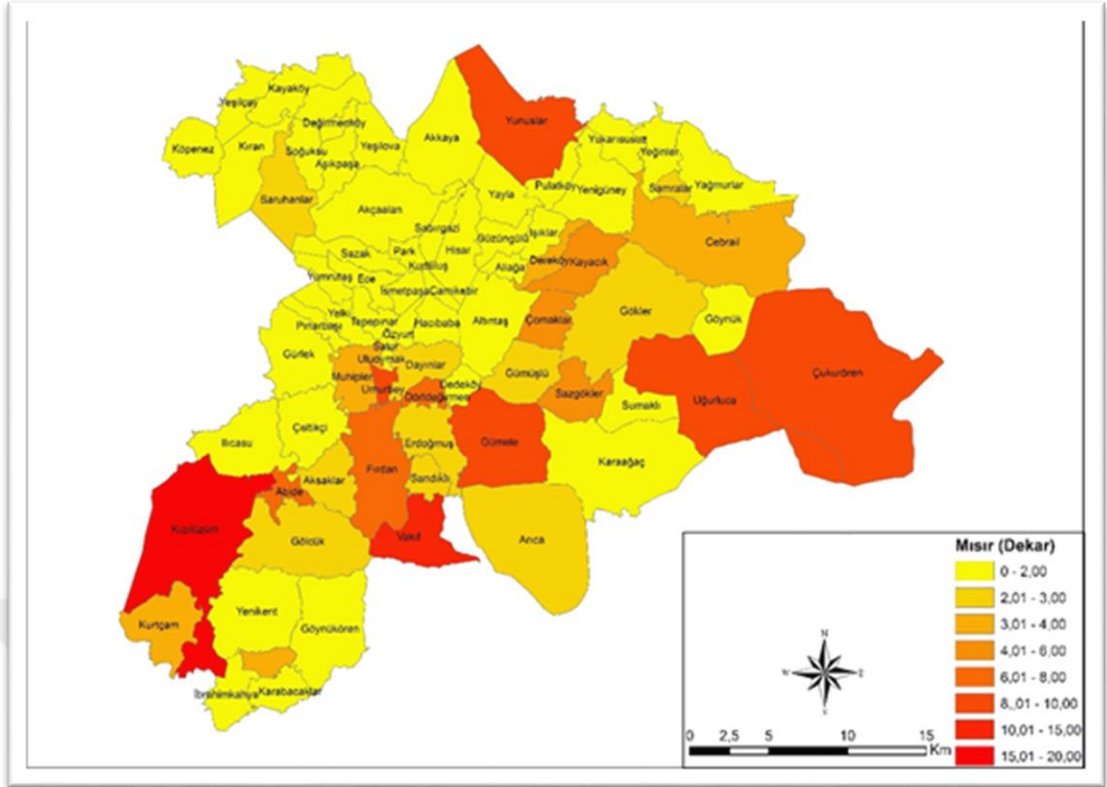
Tablo 21: 2018 Yılı Yem Bitkileri Üretim Miktarları.

Ürün Adı	Ekiliş Alanı (Da)	Ortalama Verim (Kg/Da)	Üretim (Ton)
Fiğ (Yeşil Ot)	27.000	1.000	27.000
Fiğ (Dane)	6.300	110	693
Macar Fiği	6.500	1.000	6.500
Korunga	1.200	1.500	1.800
Yonca	2.900	1.900	5.220
Mısır (Silaj)	1.750	5.500	9.625
Mısır (Dane)	950	250	237,5
Hayvan Pancarı	350	4.500	1.575
Toplam	46.950		

Harita 17. Gediz İlçesinde Fiğ Ekilen Arazilerin Dağılışı

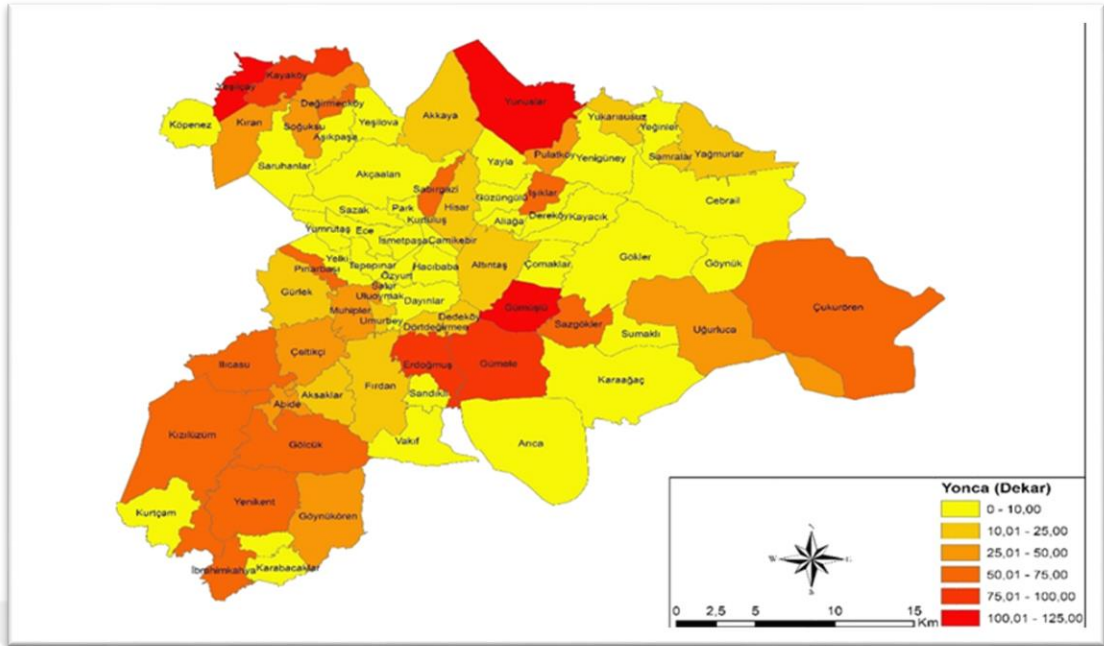
İlçede yem bitkileri üretimi de oldukça fazladır. Fiğ, Yonca, Mısır ve Hayvan Pancarı üretilen yem bitkileri arasında sıklıkla görülmektedir.

Harita 18. Gediz İlçesinde Mısır Ekilen Arazilerin Dağılışı

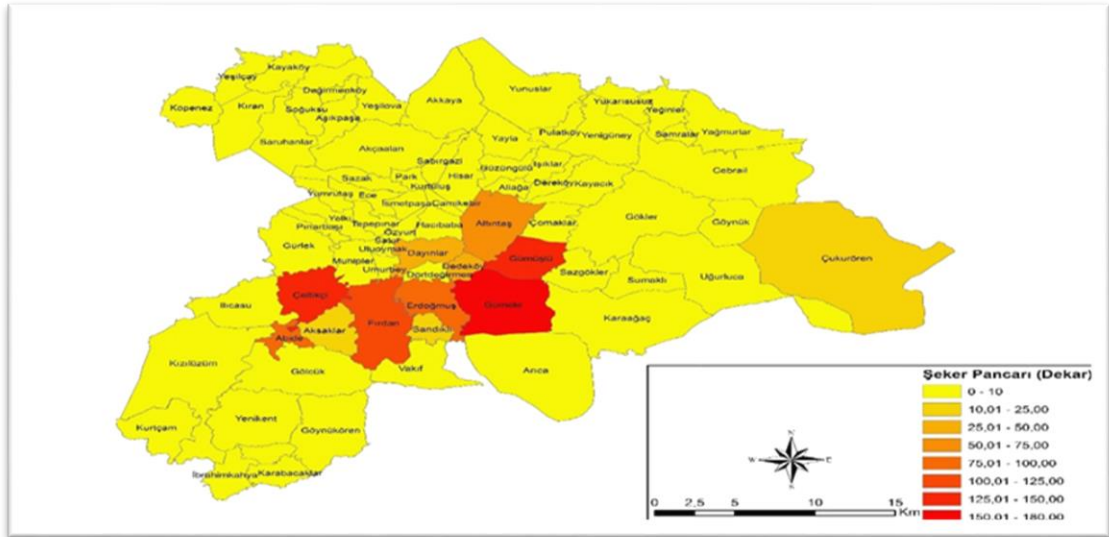
Foto 21: Mısır Tarlası

Harita 19. Gediz İlçesinde Yonca Ekilen Arazilerin Dağılışı

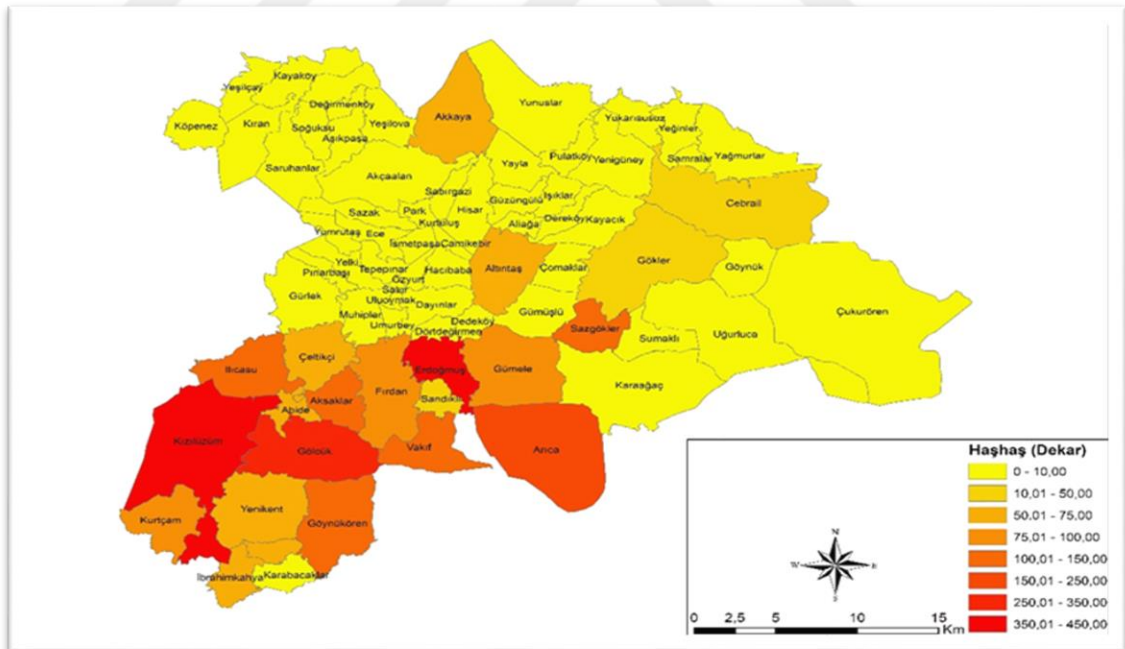
Tablo 22. 2018 Yılı Sanayi Bitkileri Üretim Miktarları

Ürün Adı	Ekiliş Alanı (Da)	Ortalama Verim (Kg/Da)	Üretim (Ton)
Şeker Pancarı	850	5.000	4.250
Haşhaş	9.150	45	412
Ayçiçeği (Yağlık)	680	110	74,8
Ayçiçeği (Çerezlik)	160	125	20
Susam	130	60	7,8
Toplam	10.970		

Harita 20. Gediz İlçesinde Şeker Pancarı Ekilen Arazilerin Dağılışı

İlçede en çok ekilen sanayi bitkileri Şeker Pancarı, Haşhaş, Ayçiçeği olarak sıralanır. İlçede daha önceleri tütün de ekilmekteydi ancak gelen kotalar dolayısıyla artık ekilmemektedir.

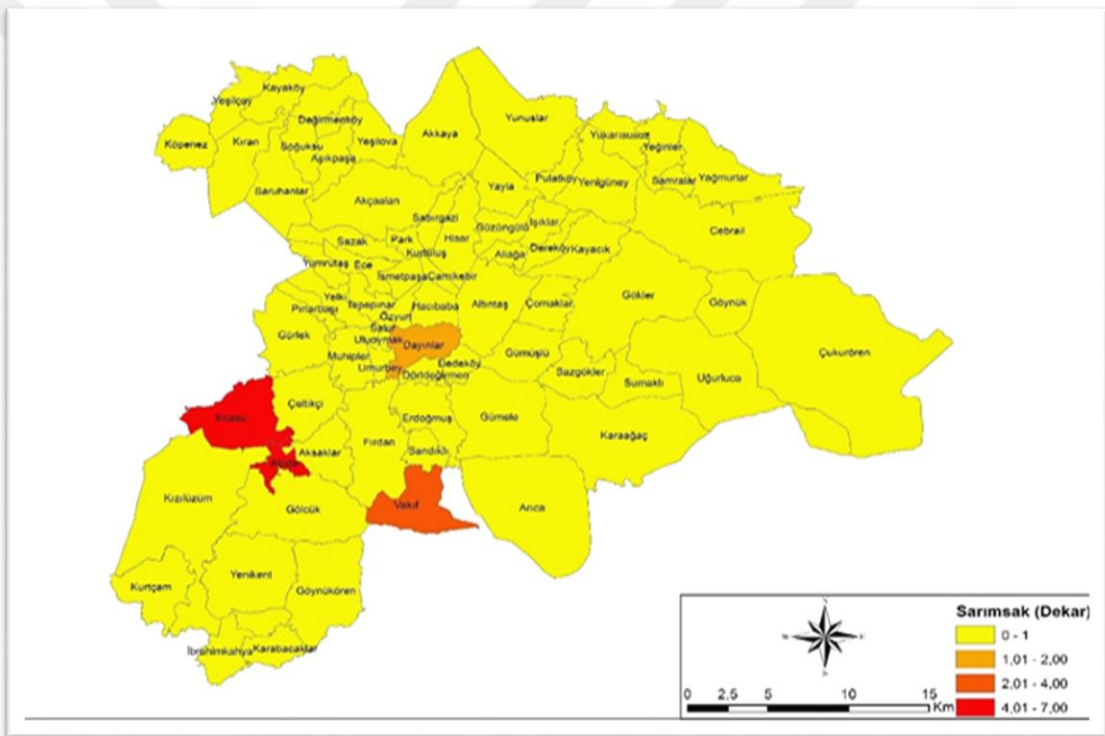
Harita 21. Gediz İlçesinde Haşhaş Ekilen Arazilerin Dağılışı

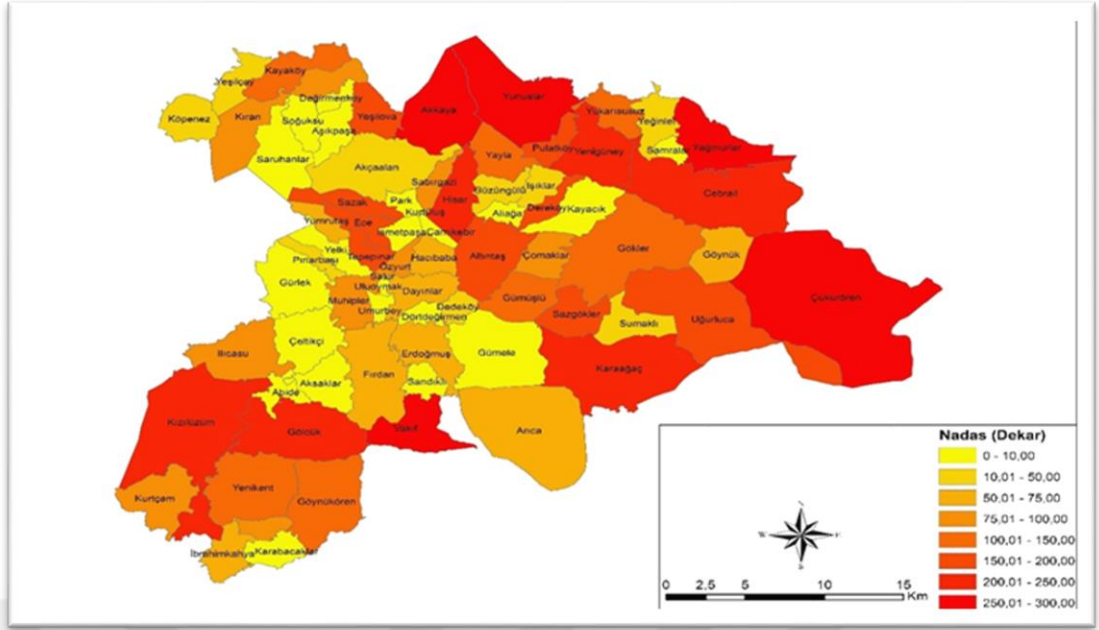
Tablo 23: 2018 Yılı Diğer Tarla Bitkileri Üretim Miktarları

Ürün Adı	Ekiliş Alanı (Da)	Ortalama Verim (Kg/Da)	Üretim (Ton)
Soğan (Kuru)	1.270	1.600	2.032
Sarımsak (Kuru)	210	800	168
Patates	630	2.200	1.386
Toplam	2.110	4.600	3.586

İlçede Kuru Soğan, Kuru Sarımsak, patates de az sayılmayacak derecede üretilmektedir. Üretilen bu ürünler kendi ihtiyaçları karşıladıktan sonra, İlçe pazarında üreticiler tarafından satılmaktadır.

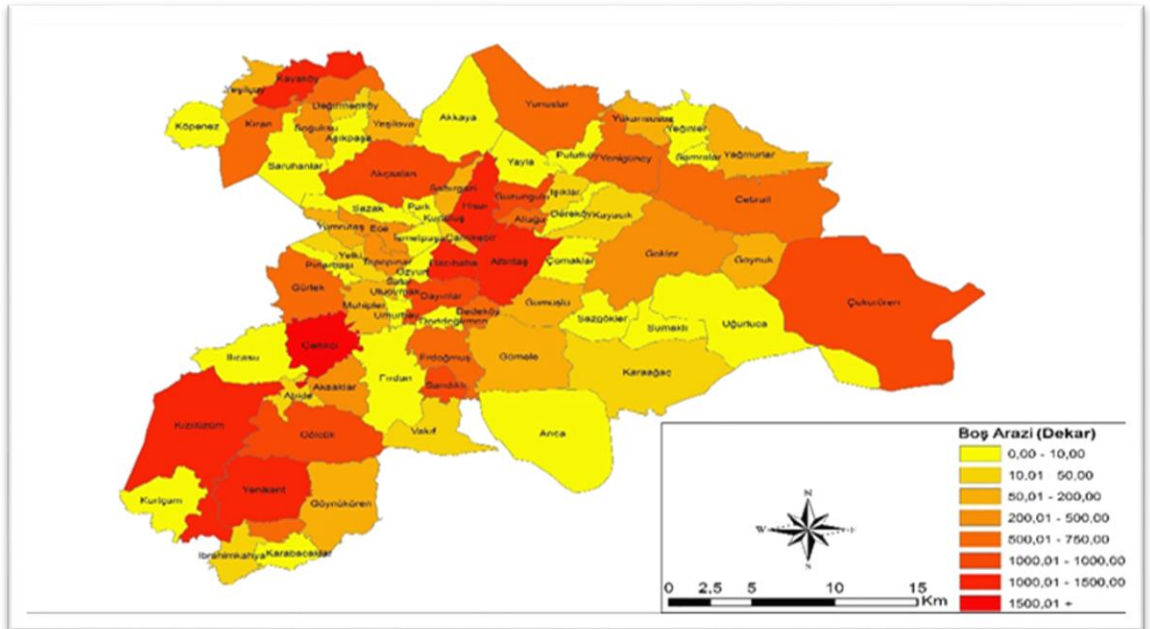
Harita 22. Gediz İlçesinde Sarımsak Ekilen Arazilerin Dağılışı

Araştırma sahası geçiş iklimi olması ve sulı tarım yapılmaması nedeniyle İlçe genelinde 89.799 dekar alan 2018 yılında nadasa bırakılmıştır.

Harita 23. Gediz İlçesinde Nadasa Bırakılan Arazilerin Dağılışı

Araştırma sahasında tarım faaliyeti yapılmayan boş arazilerde bulunmaktadır. 2018 yılında boş bırakılan araziler de az değildir. İlçe tarımsal faaliyetler ve üretim miktarları da azalmaktadır.

Harita 24. Gediz İlçesinde Boş Bırakılan (Ekilmeyen) Arazilerin Dağılışı

2.2. Hayvancılık Faaliyetleri

Araştırma sahasımızda büyükbaş ve küçükbaş hayvancılığın yanı sıra tek tırnaklı, kanatlı hayvan ve arı yetiştiriciliği yapılmaktadır. Büyükbaş hayvancılık faaliyetlerinde sığır kültürü ırkı ile melez ırk tercih edilmektedir. Küçükbaş hayvancılık faaliyetlerinde koyun ve keçi besiciliği yapılmaktadır. Az sayıda da olsa tek tırnaklı hayvanlar da vardır. At, Katır ve eşek kırsal kesimlerde bulunur. Bu hayvanlar genelde besleme amacıyla değil taşıma amacıyla kullanılmaktadır. Kanatlı hayvan türleri ise tavuk, hindi, kaz ve ördektir. Tavuk yaygın olarak gerçekleştirilmektedir. Ayrıca son dönemlerde arı yetiştiriciliği yaygınlaşmakta ve bal üretimi artmaktadır.

Tablo 24: Gediz İlçesinde Yetiştirilen Hayvan Türleri

Büyükbaş	Sığır Kültür Irkı	8.000
	Melez	5.200
	TOPLAM	13.200
Küçükbaş	Koyun	32.000
	Kıl Keçisi	11.300
	TOPLAM	43.300
Tek Tırnaklı	At	97
	Katır	160
	Merkep	1.645
	TOPLAM	1.902
Kanatlı	Tavuk	77.500
	Hindi	740
	Kaz	240
	Ördek	210
	TOPLAM	78.690
Arı (Kovan)	İlkel Kovan	64
	Fennî Kovan	1.802
	TOPLAM	1.866

Foto 22. Hayvan Yetiştiriciliği Görüntüleri

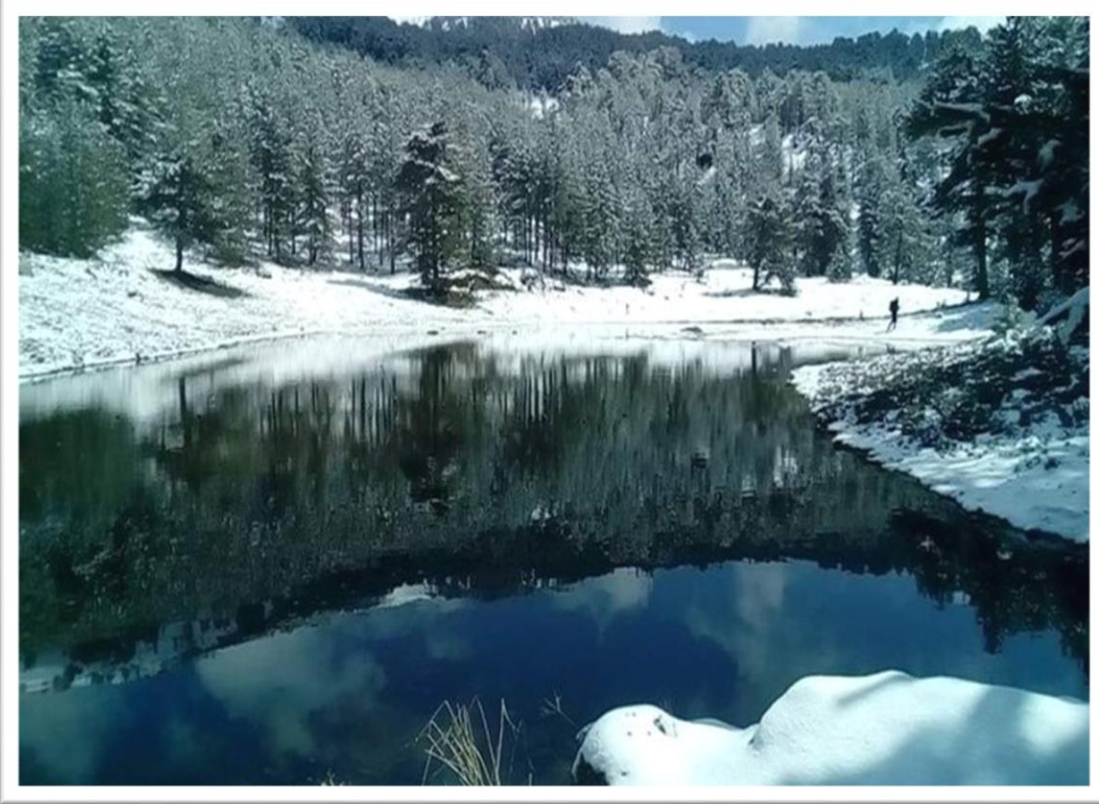
Araştırma sahamızda İlçe Tarım Müdürlüğünden alınan verilere göre, 2018 yılında günlük 63 ton, yıllık 22.680 ton süt üretimi yapılmaktadır. Büyükbaş ve küçükbaş toplam et üretimi yıllık 240 tondur. İlçede arıcılık faaliyetlerinden yıllık 12.27 ton bal üretimi gerçekleşmiştir.

2.3. Ormancılık

Araştırma sahamızda irili ufaklı birçok dağ olması nedeniyle bu dağların çoğunda büyük küçük ormanlar bulunmaktadır. Özellikle Murat Dağı ağırlığı çamlardan oluşan geniş ormanlık sahaya sahiptir. İlçenin ormanlık alanları fazla olması nedeniyle ormancılık faaliyetleri yapılmaktadır. Özellikle Murat Dağı yakınlarındaki köylerde ormancılıkla uğraşan kişiler oldukça fazladır.

Foto 23: Murat Dağı Orman Tesisleri Görüntüsü

Foto 24: Murat Dağı Orman Alanı Kış Görüntüsü

Murat Dağı İlçe'nin en büyük dağı ve orman bakımından en büyük ormanına sahiptir. Son dönemde altın çıkarılması amacıyla yapılan çalışmalar halk tarafından tepki çekmiş murat Dağı'nın güzelim ormanlarının yok olmaması için başlatılan çalışma olumlu sonuç vermiştir. İlçede genel olarak karaçam ve kızıl çam ormanları hakimdir. İlçenin Abide köyünün üst bölgelerinden başlayarak Ilica kaplıcalarının bulunduğu alanı da içine alarak hemen hemen Simav'a kadar uzanan irili ufaklı dağlarda sık çam ormanlarına rastlanmaktadır.

Foto 15: Gediz İlçesi Ilica Kaplıcaları

Foto 26: Gediz İlçesi Ilica Kaplıcaları Termal Kaynağı Havuzu

Foto 27: Gediz İlçesi Ilica Termal Kaynağı

2.4. Madencilik

Araştırma sahası maden bakımından oldukça zengin kaynaklara sahiptir. Linyit başta olmak üzere bakır, alunit, antimuan, jips bulunmaktadır.

Foto 28: Kütahya İli Maden Haritası

İlçede son dönemde büyük tartışmalara neden olan Murat Dağı'ndaki altın madeni kurma çabaları mahkeme kararıyla iptal edilmiştir. Bölgede altın rezervi olduğu artık bilinmektedir. Ancak madenin çıkarılması hem doğal güzelliğin bozulmasına hem de çevre illeri besleyen suların kirlenmesine yol açacağı bilinmelidir.

İlçeye bağlı Gökler Belediyesi'ndeki linyit kömürü madenleri eskisi kadar yoğun bir şekilde işletilmese de halen birkaç maden tarafından kömür çıkarılmaktadır. Cebrail köyü yakınlarında bulunan antimuan madeni de halen işletilmektedir. Tabloda Gediz ilçesi ve kıyılarındaki maden rezervleri verilmektedir (Zafer Kalkınma Ajansı, 2016: 136-137).

Tablo 25. Gediz İlçe ve Köyleri Maden Rezervleri

Saha	Maden	Tenör/ Kalite /İl	Rezerv /İl	Tenör/Kalite Ülke	Rezerv GÖR + MUH (Ülke)	Açıklamalar
Gediz- Şaphane	Alunit (Alu)	% 19,2 Al % 3,7 K O % 0, 62 Fe O	5.500.000 Ton GÖR + MUH+ MÜM +	% 7,54 KO		Yatak işletilmektedir.
Gediz Dereköy- Göynük	Antimuan (Sb)	% 1,2 2 SB	1.288.000 Ton	Metal Sb	99.306 Ton	Yataklardan bir kısmı geçmiş yıllarda işletilmiştir.
Gediz Deresündek Kayacık, Gökler ve Güneyköy	Jips (Jips)		35.000 Ton			Geçmiş yıllarda işletilmiştir
Gediz Akçaalan ve Sazak köyü	Kaolen	%18,63, 21 65 AIO	40.000 Ton			Cevher alümit içeriği nedeniyle seramik sanayinde kullanılamamak tadır.

Kaynak: ZKA, 2016: 136-137.

2.5. Sanayi

Araştırma sahasında orta büyüklükte sanayi işletmeleri ve küçük sanayi işletmeleri mevcuttur. İlçede bir adet Organize Sanayi Bölgesi vardır. Gediz Organize Sanayi Bölgesi'nde 2018 yılında 20 Adet Firma Üretimde, 4 Adet Firma İnşaat Halinde ve 1 Adet Proje hazırlık aşamasında firma vardır. İlçede bir tane küçük sanayi sitesi de bulunmaktadır. Bu sitede 156 adet otomotiv tamir bakım ve yedek parça sektöründe faaliyet gösteren işletme bulunmaktadır. Site içerisinde 4 adet demir doğrama, 7 adet plastik doğrama, 6 adet mobilya işi yapan işletme bulunmaktadır. Ayrıca site içinde 5 adet çay ocağı, 1 adet lokanta, 1 tane de berber bulunmaktadır.

Foto 29: Gediz İlçesi O.S.B. Hizmet Binası

Foto 30: Gediz İlçesi OSB Kuş Bakışı Genel Görünümü

Gediz Organize Sanayi Bölgesi; 1997 yılında Kütahya İl Özel İdaresi (%33,3), Gediz Belediye Başkanlığı (%33,3), Gediz Ticaret Odası (%33,3) ortaklığı ile oluşturulmuştur. 16.04.2001 tarihinde 142 sicil numarası ile tescillenmiş ve Gediz OSB toplam 290 ha alan üzerine yer seçimi yapılarak kurulmuş olup, 1. etapta 120 ha alan üzerine planlaması yapılmıştır. 2018 yılında 20 adet aktif üretim yapmaktadır.

OSB'de aktif üretim yapan tesisler ve çalışan sayıları Tablo 24'de gösterilmektedir.

Tablo 26: Gediz OSB Üretim Yapan Şirketler

No	İşletme Adı	Faaliyet Alanı	Çalışan Sayısı
1	Veli Akgün İnşaat Seramik San. ve Tic.Ltd. Şti.	Yer ve Duvar Seramiği Üretimi	190
2	Egemar Mermer Mad.İnş.Nak. San.ve Tic.Ltd.Şti	Antik Mozaik Mermer İmalatı	40
3	Soylu İplik San. Tic.A. Ş.	İplik Üretimi	45
4	Gediz Aksiyon Mobilya İnş. San. Tic.Ltd. Şti	Modüler Mobilya Üretmi	180
5	Güner Süt ve Süt Ürünleri Gıda San. Tic.Ltd. Şti	Süt ürünleri imalatı	30
6	Taşkın Tarım San. Tic.Ltd. Şti.	Bitki ve meyve kurutma işi	50
7	Ramazanoğulları Gıda İlaç İmalat ve Tic.Ltd. Şti	Makina İmalatı	15
8	Eğilmezler Turizm Taşımacılık San. Ltd. Şti	Tarım Ürünleri Paketleme Tesisi	10
9	Mehmet Erdimen	Kuruluş Aşamasında	-
10	Elma Yapı İnş. San ve Tic.Ltd. Şti	Alçıpan Revizyon Kapakları Fuga Profilleri İmalatı	25
11	Tutakoğulları Paz. ve Tic.San. Ltd.Şti.	PVC ve Demir Doğrama İmalatı	25
12	Doğuş Et Ve Süt Mamulleri San. Tic.Ltd. Şti	Süt Ürünleri İmalatı	85
13	Yılmaz Palet Orman Ürünleri San. Tic. Ltd. Şti	Ahşap Palet Üretimi	30
14	İeğs İç Ege Giyim, Tur. San. ve Tic.Ltd. Şti	Konfeksiyon Üretimi	85
15	Albina Bisküvi Şekerleme Lokum Nak. İnş. Gıda Turizm ve Teks. San. Tic. Ltd. Şti.	Şekerleme, Lokum, Reçel, Pasta ve Bisküvi İmalatı	10
16	Hermaksan Madencilik Mak. İnş. San ve Tic.A.Ş	Maden Makinaları İmalatı	40
17	Alpar Styropor Mak. Tic.San. Ltd.Şti.	Styropor yalıtım malzemesi imalatı	10
18	Gediz Styropor Yalıtım Ambalaj İnş.Tic.San. Ltd.Şti.	Styropor yalıtım malzemesi imalatı	20
19	Gediz Plastik Petrol Tur. Taş. San. ve Tic. A.Ş.	Polipropilen Oluklu Plastik Levha Üretimi	40
20	Candan Makina Yedek Parça San.ve Tic.Ltd. Şti	Plastik Boru Kaynak Makinesi ve Ekipmanları İmalatı	35

Gediz OSB yeni yatırımlar yapılması sanayinin gelişmesi için gereklidir. Yeni yapılacak yatırımlar hem sanayi geliştirecek, hem göçleri önleyecektir.

2.6. Ticaret

Araştırma sahasında sanayi çok gelişmediği için ticaret imkanları da çok çeşitlilik arz etmemektedir. İlçede daha çok hizmet sektörü gelişmiştir. Gediz OSB ve Uşak OSB de çalışan kişiler ile emekliler tarafından ekonomik faaliyetler yapılmaktadır. İlçenin ticari hamleleri yapmakta geç kaldığı söylenebilir. İlçe ne tam bir tarım bölgesi ne de sanayi bölgesidir. İlçeye yapılacak yeni ticari hamleler halkın en büyük beklentisidir.

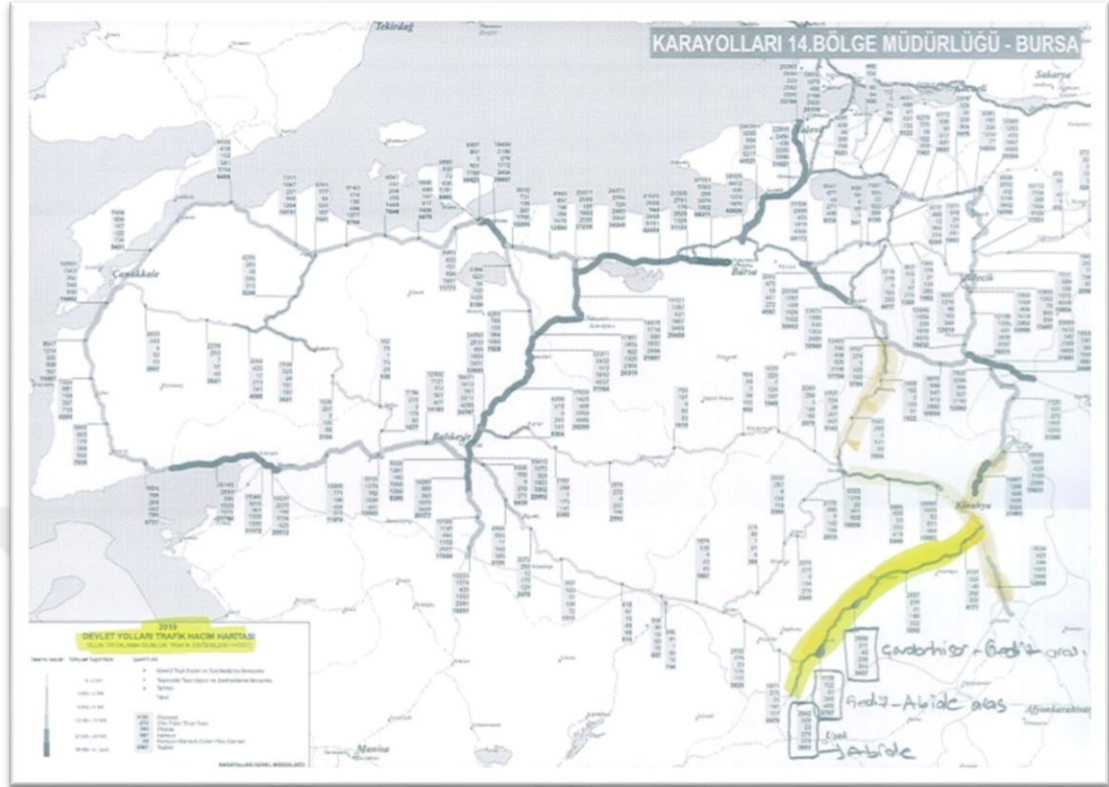
Tablo 27: İlçedeki Ticari Kurum ve Kuruluşlar

Ticari Kurumlar	Sayı
Anonim Şirket	57
Limitet Şirketi	182
Banka Şubesi	8
Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	7
Meslek Odası	6
Esnaf ve Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatifi	1

2.7. Ulaşım

Araştırma sahasında karayolu dışında başka ulaşım seçeneği bulunmamaktadır. İlçeden D240 karayolu geçmektedir. İlçeden Kütahya İl Merkezine kadar devam eden bu yol bölünmüş duble yoldur. Ayrıca bu yol Uşak sınırına kadar devam etmektedir. Uşak sınırından sonra yol yapım çalışmaları devam etmektedir. Bu yolun tamamlanması ticari açıdan da önemlidir.

Foto 32: Devlet Yolları Trafik Hacim Haritası 2019

Karayolları İl Müdürlüğü'nden alınan 2019 yılı hacim haritasından alınan veriler ışığında tablo 28'de İlçe'nin 2019 yılı günlük araç sayısı ortalamaları belirtilmiştir.

Tablo 28: Gediz İlçesi 2019 Yılı Günlük Araç Sayıları Ortalamaları

Gediz İlçesi 2019 Yılı Araç Sayıları Günlük Ortalamaları			
Araç Cinsi	Gediz - Abide Arası	Gediz - Çavdarhisar Arası	Abide - Uşak Arası
Otomobil	4138	2506	2842
Orta Yüklü Ticari Araç	722	311	328
Otobüs	51	40	23
Kamyon	396	236	279
Kamyon + Romörk, Çekici + Yan Romörk	400	344	379
Toplam	5707	3437	3851

İlçe'nin trafik yoğunluğu Gediz-Abide arasında daha fazla olduğu görülmektedir. Bu yoğunluğun sebebi Uşak İl Merkezine yakın olması, ticari ve ekonomik faaliyetlerin daha çok Uşak'ta gerçekleştirilmesinden kaynaklanmaktadır. İlçe'de yaşayan halk sadece resmi işlemler için Kütahya İl Merkezine gitmek için ve Ankara, İstanbul ve Eskişehir yönündeki seyahatlerinde Gediz-Çavdarhisar yönünde yolculuk yapmaktadır.

2.8. Turizm

Araştırma sahası turizm açısından incelendiğinde turizm potansiyeli yüksek ama yeterli yatırımların ve tanıtımların olmaması nedeniyle eksik kalmaktadır. Kaplıca turizmi, kayak turizmi ve kültürel turizm açısından gerekli yatırımların ve alt yapı çalışmalarının hızlandırılması İlçenin gelişimine de büyük katkı sağlayacaktır.

İlçe Merkezinin Güney-doğu istikametinde 30 km. mesafede, Türkiye'de hem kayak turizmi hem de kaplıca turizminin beraber yapıldığı tek yer olan Murat Dağı eşsiz doğal güzelliği ile tanıtılmayı beklemektedir. Murat Dağının 1450 metresinde bulunan kaplıcada iki adet hamam bulunmaktadır. Bu hamamların Germiyanogulları dönemine ait olduğu sanılmaktadır. Kocahamam ve Hacıdana adlarıyla anılan hamamların sıcak suyu, dağın batıya dönük yamaçlarından çıkmaktadır. Sodyum, potasyum, kalsiyum, magnezyum bromür ve sülfat içeren bu şifalı sular, 37-43 derece arasında bir sıcaklık değerine sahiptir. Başta romatizmal hastalıklar olmak üzere; deri, kadın hastalıkları, sinir ve kas rahatsızlıklarına dair pek çok hastalığı iyileştirme gücüne sahip olan kaplıca suları, Evliya Çelebi'nin de övgüsünü kazanmıştır.

Tablo 29: Gediz İlçesi 2019 Yılı Konaklama İstatistikleri

2019 Yılı İstatistikleri	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME			ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ			DOLULUK ORANI (%)		
	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM
Belediye Belgeli Konaklama İstatistikleri	0,00	4879	4879	0,00	5311	5311	0,00	1,09	1,09	0,00	15,37	15,37
İşletme Belgeli Konaklama İstatistikleri	0,00	1584	1584	0,00	5576	5576	0,00	3,52	3,52	0,00	4,30	4,30

Foto 33: Murat Dağı Kaplıcası İç Görünümü

Foto 34: Murat Dağı Kaplıcası Dış Görünümü

Murat Dağı kaplıcalarının olduğu yerde Gediz Belediyesi'ne ait villa ve kamping tipi konaklama tesisleri ile kasap, manav, fırın gibi alışveriş noktalarından da yararlanılabilir.

Foto 35: Murat Dağı Kamp Tesisleri

Foto 36: Murat Dağı Açık Termal Havuz

Murat Dağında piknik alanları, kamp alanları, doğa yürüyüşü yapılacak alanları ile keşfedilmeyi beklemektedir.

Foto 37: Murat Dağı Kamp Alanı

Bugün Murat Dağı Termal Turizm ve Kayak Merkezi, Türkiye'nin 21'inci, Ege Bölgesi'nin de İzmir'deki Bozdağ'dan sonra ikinci kayak merkezi olarak faaliyete

geçirilmiştir. Murat Dağı'nın, zirvesi 2.340 metre yüksekliğe sahip olup, 1.850 metre yüksekliğindeki Sarıçiçek Yaylası'nda kayak pisti bulunmaktadır.

Foto 38: Murat Dağı Kayak Tesisleri

Foto 39: Murat Dağı Kayak Tesisleri Kayak Alanı

Ilıca Kaplıcalarıdır ilçenin bir diğere turizm açısından önemli alanıdır. Gediz-Simav karayolu üzerinde 15 km. asfalt yolu ile İlçe Merkezine bağlı olup, çevresi am ormanlarıyla kaplı dere yatağında bir mesire alanıdır. Burada kayda değer 5 adet sıcak su kaynağı mevcuttur. (amaşırılık, Sarıkız, Karakazan, Traverten, amurluk) bu kaynakların sıcak suları çeşitli hastalıklara iyi geldiği halk arasında söylenmektedir. Kaynak sularının sıcaklığı 85 ile 104 derece arasında değişmektedir. Kaplıcada içme suyu ve kanalizasyon mevcuttur. Hali hazırda kaplıcada 120 yatak kapasiteli 60 odalı apart otellerden, kamping alanlarından, yüzme havuzu, restaurant, kafeterya, kasap, manav, bakkal, kahvehane, cami, ankesörlü telefonlar ile sağlık ocağı ve jandarma hizmetlerinden yararlanmaktadır. Yine kaplıcada Aqua Park bulunmakta olup, bölge yetkilileri tarafından kaplıcanın termal tatil köyü yapılması için çalışmalar devam etmektedir.

Foto 40: Ilıca Kaplıcası Aqua Park

Foto 41: Ilica Kaplıcası Aqua Park İç Görüntüsü

Araştırma sahasında 5 km. uzaklıkta bulunan hatta depremden önce İlçenin bulunduğu yer olan, şimdiki adıyla Eskigediz kültür turizmi açısından gelecek vaat etmektedir. Cıralıtaş Çağ'ından bugüne pek çok uygarlığın yeşerip boy attığı Eskigediz, defalarca savaşların ve doğal afetlerin yıkımına uğramış olsa da, her defasında yeniden kurularak tarihi ve kültürel kimliği ile ayakta kalabilmiş nadir kentlerden biridir. 1918'de tamamen yanan kent, 1970'te büyük bir deprem felaketinin ardından terk edildi. Ancak yanıp, yıkıldığına bakmadan buraya yerleşenlerin gayretleriyle çok geçmeden yeniden yaşanabilir hale getirildi.

Eskigediz, 1992'de sit alanı ilan edildi ve böylece önemli bir kültür mirası olarak korumaya alındı. Belde 2008'de Tarihi Kentler Birliği'ne üye olmasının ardından Avrupa Tarihi Kentler Birliği'ne kabul edildi. Eskigediz bugün sahip olduğu arkeolojik, kentsel ve doğal sit alanları ile yaşayan bir müze kent görünümündedir.

Eskigediz’de yaşayan çağın sosyo-ekonomik özelliklerine göre tasarlanıp yapılan ve son yıllarda birer ‘‘tescilli kültür varlığı’’ olarak koruma altına alınan yüzlerce ev vardır. Eskigediz’in tarihi kimliğini yansıtan bu evlerin çoğu, özgün mimari dokusunu günümüze değin korunabilmiştir.

Foto 42: Geleneksel Tarihi Eski Gediz Evleri Görüntüsü

Foto 43: Geleneksel Tarihi Eski Gediz Evleri ve Sokakları

Eskigediz’de birçok tarihi cami, hamam ve külliye bulunmaktadır. Bu yapılar Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından aslına uygun olarak restore edilmiştir.

Eskigediz’de ne zaman ve kimler tarafından yapıldığı bilinmeyen su kemeri, Gediz Kayası’nın ortasındaki boğaz üzerindedir. Kesme taş ve moloz kullanılarak inşa edilen üç gözlü kemer, Eskigediz’in en görkemli anıt yapılarından biridir.

Foto 44: Eski Gediz Tarihi Su Kemeru

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

3.1. Ekonomik Coğrafya Kaynaklı Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Araştırma sahası Ege Bölgesi'nin İç Ege Bölümünde yer aldığından sanayi, ticaret, turizm vb. ekonomik faaliyetlerin sınırlı olmasına sebep olur. Önemli ticaret ve sanayi bölgelerine uzaklığı ulaşım zorlukları ve maliyetleri de artırmaktadır. Ege Bölgesi'nde Üst Miosen'de başlayan tektonik hareketler ve fay hattının üzerinde oluşu İlçeyi derinden etkilemiştir. Zaman zaman büyük depremler olmuş ve en son depremden sonra yerleşim yeri değişmiştir.

Gediz irili ufaklı birçok dağın ortasında platoya kurulmuştur. Bu dağların en yükseği hatta bölgenin en yüksek dağı olma özelliğini taşıyan Murat Dağı ve Şaphane Dağı arasında kalmaktadır. İklimi tipik geçiş iklimi olması nedeniyle yarı kuraktır. Bu yüzden sulama tarım faaliyeti gerçekleştirilememektedir.

Araştırma sahasındaki nüfus, yerleşme ve ekonomik faaliyetlerde, dağlık saha ve depresyon arasında büyük bir farklılık görülmektedir. Ova köyleri, daha muntazam sokakları ve dağlık sahalardaki köylere göre planlı yapıları ile dikkat çekerken, dağlık saha köylerinde yerleşme düzeni, topografik şartlara uyum sağlamıştır.

Kırsal yerleşmelerin bir bölümü yüksek eğim değerleri ve arazi koşulları sebebi ile heyelan (toprak kayması) tehlikesi altındadır. Hatta daha önce meydana gelen heyelanlar sonucu Yenikent Belediyesi ve bu beldeye bağlı Gölcük Mahallesi'nin yerleşim yerlerinin değiştiği görülmüştür. Şaphane Dağı'nın eteklerinde bulunan Ece, Sazak ve Yelki köylerinde de ara ara heyelanlar görülmektedir. Bu köylerinde daha uygun yerlere taşınması değerlendirilebilir.

Araştırma sahasının turizm potansiyeli hakkında geniş ve akılcı çalışmalar yapılmalı, bu çalışmalar sonucunda gerekli yatırımlar yapılmalıdır. Özellikle Murat Dağı kayak turizmi canlandırılmalı, gerekli tanıtım faaliyetleri ulusal basında gerçekleştirilmelidir. Kayak merkezi tesisleri modernleştirilmelidir. Murat Dağı'na

giden yol dar olduğu bilinmektedir. Yolların genişletilmesi ve güzelleştirilmesi tanıtım kadar önemlidir. Ilıca kaplıcaları, Simav Eynal Kaplıcaları gibi modernize edilmeli yeni apart tarzı evler yapılmalıdır. Yıkılan hamamların yerine yenileri bir an önce yapılmalıdır. Kaplıcanın tanıtımı da gereklidir. Eskigediz, ikinci bir Safronbolu olmalıdır. Hala Eskigediz’de kendi kaderine terk edilmiş ve göçmeye yüz tutmuş evler bulunmaktadır. Bu evlerin restorasyonuna önem ve hız verilmelidir. Eskigediz için de tanıtım faaliyetleri yapılmalıdır.

Araştırma sahasındaki toprak vejetasyonu incelenmeli ve uygun birkaç meyve belirlenerek, dikimi gerçekleştirilmelidir. Daha önce bölgede vişneye ağırlık verilmiş ekonomik açıdan bir gelir kapısı olmuştu. Hatta meyve suyu fabrikası açılması bile düşünülmüştü. Bu tarz birkaç meyve belirlenerek yetiştirilmesi için halk desteklenmelidir. Simav Eynal’da yaygınlaşan seracılık faaliyetleri Ilıca kaplıca alanında ve yapılabilecek diğer yerlerde seracılık faaliyetleri desteklenmelidir. Çiftçilerin bu konuda eğitilmesi ve bilinçlendirilmesine önem verilmeli maddi destekler sağlanmalıdır. Sulama göletleri yaygınlaştırılmalı sulu tarım teşvik edilmelidir. Tarım ürünlerindeki kimyasal kalıntıların insan sağlığına olumsuz etkilerinin görülmesinden sonra, organik gıdaların tüketimi artmaya başlamıştır. Araştırma sahasında birçok üretici tarımsal ilaç, kimyevi gübre, hormon vb. kullanmamasına rağmen, bunu sertifikalı yetiştiricilik haline getirmemektedir. Dünyadaki ve Türkiye’deki örneklerine bakıldığında, bu tip yetiştiriciliğin daha kârlı üretim sezonları geçirttiği ortadadır. Bu sebeple ilçede organik tarım ve iyi tarım uygulamaları desteklenmelidir.

Gediz İlçesinde kooperatifçilik faaliyetleri yok denecek kadar azdır. Çiftçiler birleşerek kooperatifler kurmalı daha verimli daha etkili daha ucuz daha karlı ürünleri yetiştirmek için kooperatiften faydalanmalıdır. Ayrıca tarım üretiminde eski usullerden vazgeçilmeli yeni bilinçli modern tarım yapılmalı ve desteklenmelidir.

Gediz OSB’ye yeni yatırımlar yapılmalı, yatırım yapacak kişiler teşvik edilmeli gerekli destekler verilmelidir. Böylece ekonomi canlanacak ve ticaret faaliyetler artacak bu sayede giderek azalan nüfusun göç etmesinin önüne geçilmiş olunacaktır.

Murat Dağı’nın şuan ki doğal güzelliği korunmalı, doğal yapısını bozacak altın madeni vb. yatırımlar engellenmelidir. Halkın bilinçsiz ağaç kesmesinin önüne

geçilmelidir. Piknik alanları modernize edilmelidir. Orman yangınları çıkmaması için piknik alanlarında gerekli önlemler alınmalı ve gelen kişilere gerekli uyarılar yapılmalıdır.

İlçenin önemli yiyecekleri olan Tarhana ve Gediz Güvecinin tanıtımı yapılmalıdır. İlçe bu kültürel değerlerini pazarlama konusunda yeni yöntemler aramalıdır.

Geçmişte depresyon sahasının büyük bölümünde tütün yetiştiriciliği yapılırken, günümüzde ekimi neredeyse hiç yapılmamaktadır. Bu sebeple bu gibi önemli tarımsal alanlarda alternatif ürünlerin yetiştiriciliği gelişmiştir. Böyle sahalarda aynı zamanda yem bitkilerinin yetiştiriciliğinin yapılabileceği sahalardır. İlçede hayvancılığın geliştirilebilmesi için ihtiyaç duyulan yemin, bu gibi alanlardan giderilebileceği bilinmektedir. Aynı zamanda kurulabilecek bir yem üretim tesisi hayvansal ve bitkisel ürünlerin üretimini destekleyebilir.

Kırsal kesimin göç etmemesi ve kentler üzerindeki baskıyı azaltabilmek için, tarımsal gelirlerin artırılması gerekmektedir. İlçede alternatif olarak yapılabilecek bir faaliyet de ormancılıktır. Özellikle odun dışı orman ürünlerinden sahada önemli bir gelir elde etme olanağı bulunmaktadır. Bu kapsamda fıstık çamı dikilen sahalarda genişletilebilir.

İncelenme bölgesinde potansiyeli olmasına rağmen, yeteri kadar gelişmemiş başka bir faaliyet de arıcılıktır. Birçok göçebe arıcı tarafından kışlak olarak kullanılan sahada, ilçe halkından bu işle uğraşanların sayısı oldukça düşüktür. Tarımla uğraşan nüfusa ek gelir olabilecek olan arıcılık, çiçek açma dönemleri farklı olan dağlık saha ve depresyon tabanında rahatlıkla yapılabilecek bir ekonomik etkinliktir.

KAYNAKÇA

- Ahipaşaoğlu, Suavi ve Çelttek, Evrim (2010). **Kırsal Turizm**, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Akkuş, İbrahim., Akıllı Hafize., Ceyhan., Dilemre, Selda Ayşe ve Tekin, Zeki. (2005). **Türkiye Jeotermal Kaynakları Envanteri**, MTA, Ankara.
- Akyol, İ. Hakkı (1948). “Türkiye’de Akarsu Rejimleri”, **Türk Coğrafya Dergisi** Sayı: 11-12, 1948-1949, s: 1-30
- Aliağaoğlu, Alpaslan (2004). “Sosyo-Kültürel Miras Turizmi ve Türkiye’den Örnekler”, **Coğrafi Bilimler Dergisi**, Cilt: 2 Sayı: 2, s: 50-64
- Aliağaoğlu, Alpaslan ve Uğur, Abdullah (2012). **Şehir Coğrafyası**, 2. Basım, Nobel Yayıncılık. Ankara.
- ArDOS, Mehmet (1993). “Türkiye’de Akarsu Şebekesinin Kuaterner’deki Oluşum ve Gelişimi”, **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Coğrafya Dergisi**, Sayı: 4, 1993-1996, ss: 1-6
- ArDOS, Mehmet (1995). **Türkiye Ovalarının Jeomorfolojisi**, 2. Baskı. İstanbul: Çantay Yayınları, Cilt II.
- Arınç, Kenan (2006). **Türkiye’nin Coğrafi Bölgeleri Kıyı Bölgeleri**, I. Cilt, Erzurum: Mega Ofset.
- Atalay, İbrahim (1994). **Türkiye Vegetasyon Coğrafyası**, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir.
- Atalay, İbrahim (2002). **Türkiye’nin Ekolojik Bölgeleri**, Birinci Baskı. Orman Bakanlığı Yayınları, No:163. İzmir.
- Atalay, İbrahim (2006). **Toprak Oluşumu Sınıflandırılması ve Coğrafyası**, Meta Basım Matbaacılık, İzmir.
- Atalay, İbrahim. ve Mortan, Kenan (2011). **Türkiye Bölgesel Coğrafyası**, 5. Baskı. İnkılap Yayınları. İstanbul.

- Bilgin, Fevzi. ve Ay, Zerrin (1997). **Ege Bölgesinde Çam Fıstığı İşletmeciliği Üzerine Araştırmalar**, Orman Bakanlığı Ege Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Bakanlık Yay. No:0045, Müdürlük Yay. No: 008, Teknik Bülten No: 8., İzmir.
- Bingöl, Ergüzer (1976). “Batı Anadolu'nun Jeotektonik Evrimi”, **Maden Tetkik Ve Arama Dergisi**, Sayı: 86, s. 14-34.
- Bulut, İhsan (2006). **Genel Tarım Bilgileri ve Tarımın Coğrafi Esasları (Ziraat Coğrafyası)**,: Gündüz Yayıncılık, Ankara.
- Çepel, Necmettin (1978). **Orman Ekolojisi**, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları, İstanbul Üniversitesi Yayın No: 2479, Orman Fakültesi Yay. No. 257, İstanbul.
- Çepel, Necmettin (1998). **Toprak İlimi**, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları. İstanbul.
- Çıkın, Ayhan., Çeken, Hüseyin ve Uçar, Metin (2009). “Turizmin Tarım Sektörüne Etkisi, Agro-turizm ve Ekonomik Sonuçları”, **Tarım Ekonomisi Dergisi**, Cilt-Sayı: 15(1), s: 1-8.
- Çoban, Musa (2007). “Eski Gediz Kasabası'nın Coğrafi Etüdü”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilimdalı, Afyonkarahisar.
- Darkot, Besim (1953). “Türkiye'de Nüfus Hareketleri”, **İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Dergisi** Cilt: 2, Sayı: 05-06, 1953-1954, s: 3-22.
- Darkot, Besim (1967). “Şehir Ayırımında Nüfus Sayısı ve Fonksiyon Kriterleri”, **İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Dergisi** Sayı17, s: 3-8.
- Darkot, Besim ve Tuncel, Metin (1995). **Ege Bölgesi Coğrafyası**, İstanbul: 3. Baskı, İstanbul Üniversitesi Yay. No: 2365, Coğrafya Enstitüsü Yay. No: 99.
- Deniz, M. (2016). “Nazilli İlçesinin Ekonomik ve Beşeri Coğrafyası”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.

- Dizdar, M. Yüksel (2003). **Türkiye'nin Toprak Kaynakları**, Ankara: TMMOB Ziraat Odası Mühendisleri Odası Teknik Yayınlar Dizisi No: 2.
- Doğanay, Hayati (1986). **Türkiye Ekonomik Coğrafyası**, Erzurum: 1998a.
- Doğanay, Hayati (1991). "Türkiye'de İç Göçler ve Sorunları", **Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sayı: 2, s.133-150.
- Doğanay, Hayati (1994). **Türkiye Beşeri Coğrafyası**, Ankara: Gazi Büro Kitapevi.
- Doğanay, Hayati (1997). **Türkiye Beşeri Coğrafyası**, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Yayın no: 2982, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi: 877, Eğitim Dizisi: 10, Milli Eğitim Basımevi.
- Doğanay, Hayati (2001). **Türkiye Turizm Coğrafyası**, Üçüncü Baskı, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.
- Doğanay, Hayati (2007). **Ekonomik Coğrafya 3 - Ziraat Coğrafyası**, İstanbul: Aktif Yayınevi.
- Doğanay, Hayati. (2011). **Türkiye Ekonomik Coğrafyası**, 5. Baskı, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Dönmez, Yusuf (1985). **Bitki Coğrafyası**, (İst. Üniv. Yay. No:3319, Coğ. Enst. Yay. No:3213, İstanbul.
- Ecevit, Fevzi Mustafa (1986). **Bahçe Bitkileri**, Konya: Selçuk Üniversitesi Yay. No: 20, Ziraat Fakültesi Yay. No: 1.
- Erinç, Sırrı (1965). "Türkiye'de Toprak Çalışmaları ve Türkiye Toprak Coğrafyasının Ana Çizgileri", **İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Dergisi**, Sayı: 15, s. 1-39
- Erinç, Sırrı (1977). **Vejetasyon Coğrafyası**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayın No: 2276.
- Erol, Oğuz (1999). **Genel Klimatoloji**, 5.Baskı, İstanbul: Çantay Kitabevi.

Evliya Çelebi (2011), **Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi**, (Hazırlayan: Seyit Ali Kahraman) İstanbul: 9. Kitap, YKY.

Gediz Kaymakamlığı Brifing Raporları, 2017-2018

Gençkan, M. Sadık (1992). **Yem Bitkileri Tarımı**, İzmir: Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yay. No: 467.

Göney, Süha (1979). **Türkiye Ziraatinin Coğrafi Esasları**, İstanbul: İstanbul Üniv, Yay. No: 2600, Coğrafya Enstitüsü Yayın No: 110.

Günel, Nurten (1993). "Marmara ve Ege Bölgelerinde Kır Yerleşmelerinin Yükselti Kademelerine Göre Dağılışı", **Türk Coğrafya Dergisi** Sayı 28, s: 143-154.

Güney, Emrullah (2004). **Türkiye Hidrocoğrafyası**, İstanbul: Çantay Kitabevi.

İnandık, Hamit (1965). **Türkiye Bitki Coğrafyasına Giriş**, İstanbul: Baha Matbaası, 1965.

Kara, Hasan (2010). "Konya'da Hidrolojik Yer Adları", **Türk- İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi**, Sayı: 10, Konya, 2010b. s: 201-221

Kara, Hasan (2010). **Banaz İlçesinin Coğrafyası**, Konya: Çizgi Kitabevi, 2010a.

Karabulut, Yalçın (2003). **Enerji Kaynakları**, Ankara: Hilmi Usta Matbaacılık.

Ketin, İhsan (1983). **Türkiye Jeolojisine Genel Bir Bakış**, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Kütüphanesi Sayı: 1259.

Özav, Lütfi (1995). "Eski Gediz Kasabası Çevresinde Güme Yerleşmeleri", **Türk Coğrafya Dergisi**, Sayı: 30, 1995b. ss: 173-187

Özav, Lütfi (1995). "Türkiye'de Jeotermal Enerji ile Kentlerin Isıtılabileceğine Tipik Bir Örnek: Simav", **Türk Kültürü**, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Yıl: XXXIII, Sayı: 390, 1995d.

Özav, Lütfi (1995). "Turizm Açısından Murat Dağının Önemi", **Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi**, Sayı:3, s: 57-78

- Özav, Lütfi (1995). "Gökler Linyit Havzasında Kömür Üretimi", **Atatürk Üniversitesi, Fen- Edebiyat Fak. Edebiyat Bilimleri Araş. Dergisi**, S:22, 1995 s. 55-73
- Özav, Lütfi (1998). "Uşakta Dericilik ve Coğrafi Çevre Üzerine Etkileri", **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 1, s: 39-50
- Özav, Lütfi (2002). **Sivash İlçesinin Coğrafi Etüdü**, (Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayınları, Yayın No: 30.
- Özçağlar, Ali (2001). **Coğrafyaya Giriş**, Ankara: Hilmi Usta Matbaacılık.
- Özgüç, Nazmiye (2003). **Turizm Coğrafyası**, İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Özgür, E. Murat (1998). **Türkiye Nüfus Coğrafyası**, Ankara: GMC Basın-Yayın Ltd. Sti.
- Polat, Selahattin (2019). Gediz Bölgesi Hakkında Söyleşi, Uşak.
- Selçuk Biricik, Ali(2009). **Fiziki Coğrafya- Jeomorfoloji ile Hidroloji'nin Temel Prensipleri ve Araştırma Yöntemleri Cilt I**, İstanbul: Gonca Yayınevi.
- Tandoğan, Alaettin (1998). **Demografik Temel Kavramlar ve Türkiye Nüfusu**, Trabzon: Eser Ofset Matbaacılık.
- Tanoğlu, Ali (1966). Nüfus ve Yerleşme, İst. Üniv. Yay. No:1183, Edb. Fak. Coğ. Enst. Yay. No:145, İstanbul.
- Tanoğlu, Ali (1968). **Ziraat Hayatı Ziraat Tarihine Bir Bakış ve Orta İklim Memleketlerinde Ziraat**, 2. Baskı İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yay. No: 177, Coğrafya Enstitüsü Yay. No: 8.
- Tunçel, Harun (2000). "Türkiye'de İsmi Değiştirilen Köyler", **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt: 10, Sayı: 2, s. 23-34
- TÜİK (2011). **Türkiye İstatistik Yıllığı 2017**, Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.

TÜİK (2012). **Türkiye İstatistik Yıllığı 2018**, Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.

TÜİK (2018). Genel Nüfus Sayımı, Hane Halkı ve Konut Nitelikleri. www.tuik.gov.tr

Tümertekin, Erol (1957). **Kurak Bölgelerde Ziraat**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yay. No: 713, İktisat Fakültesi Yay. No: 96.

Tümertekin, Erol (1969). **Sanayi Coğrafyası**, Genişletilmiş 3. Baskı, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayın No:751, Coğrafya Enstitüsü Yayın No: 22.

Tümertekin, Erol (1973). **Türkiye’de Şehirleşme ve Şehirsal Fonksiyonlar**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yay. No:1840, Coğrafya Enstitüsü Yay. No: 72.

Tümertekin, Erol (1987). **Ulaşım Coğrafyası**, 2. Baskı, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yay. No: 2053, Coğrafya Enstitüsü Yay. No: 85.

Tümertekin, Erol ve Özgüç, Nazmiye (1999). **Ekonomik Coğrafya Küreselleşme ve Kalkınma**, İstanbul: Çantay Kitabevi.

Tümertekin, Erol ve Özgüç, Nazmiye (2002). **Beşeri Coğrafya İnsan Kültür Mekan**, İstanbul: Çantay Kitabevi.

Zengin, Mehmet (2007). **Organik Tarım**, İstanbul: Hasad Yayıncılık.

DİE/TÜİK’in 1927-2018 Yılları Arası Nüfus Sayımları ve ADNKS Sonuçları.

Gediz Belediyesi Kayıtları.

Gediz Esnaf ve Sanatkarlar odaları kayıtları.

Gediz İlçe Gıda Tarım, Hayvancılık Müdürlüğü Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) kayıtları

Gediz İlçe Gıda, Tarım, Hayvancılık Müdürlüğü verileri.

Gediz İlçesi Kadastro Müdürlüğü Kayıtları.

Gediz İlçesi Nüfus Müdürlüğü Kayıtları.

Gediz Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Kayıtları.

Gediz Orman İşletme Müdürlüğü kayıtları.

MTA 1/100000 ölçekli jeoloji haritaları.

TÜİK Göç istatistikleri.

<http://www.tuik.gov.tr/Gosterge.do?id=4418&metod=IlgiliGosterge> (10.10.2019)

<http://www.turkiyesulakalanlari.com/gediz-deltasi-izmir/> Erişim Tarihi: 20 Ağustos 2018).

www.eskigediz.bel.tr

www.gediz.gov.tr

www.gediz.bel.tr

Zafet Kalkınma Ajansı, TR33 Bölgesi Mevcut Durum Analizi, Ankara.